

Жылдық есеп
Годовой отчет

2009

Таулар – біздің ұлан байтақ еліміздің табиғатының көз тартарлық байлықтарының бірі. Күн ізінің бойымен Қазақстанның шығысынан батысына қарай көз салсақ, ежелгі аңыздар құшағына оранған өр шыңын, Бурабайдағы сұлу Көкшені, Қазақ даласының ұсақ шоқыларының жыралы адырларын, Іле Алатауының қар басқан шыңдарын, маңғаз Хан Тәңірін, Мұғалжар тау тізбектерін және Маңғыстаудың таңғажайып шыңдарын көруге болады... Олар бір біріне мүлдем ұқсамайды, бірақ олардың бәрінде бірдей қасиет

бар – олардың шыңдары өзіне тартады, бұл сұлулықты көрмегендерді мұңдалап шақырады. Тау шыңдары - жаңа биіктерге, жаңа белестерге, жаңа мақсаттарға талпынудың символы болуы тегін емес. Олар үлкен болсын, кіші болсын, осы асулар – табысқа жетудің жолы. Тек алға ұмтылған адам ғана мұратына жетеді, біздің компаниямыз да өз дамуында тек жоғары көтерілуді көздейді. Сіздің қаншалықты биікке өрлейтініңізді ешкім де болжай алмайды. Тіпті сіздің өзіңіз қанатыңызды жаймай қаншалықты биікке самғағаныңызды байқамайсыз!

ҚАЗАҚСТАН

ШЫҢДАРЫ

Горы – одна из главных природных достопримечательностей нашей огромной страны. Двигаясь вслед за солнцем с востока на запад Казахстана, здесь можно увидеть овеянную древними мифами алтайскую Белуху, живописную вершину Кокшетау в Боровом, обрывистые возвышенности Казахского мелкосопочника, снежные пики Заилийского Алатау, величественный Хан-Тенгри, каменную гряду Мугалжар и фантастические чинки Мангистау... Все они разные, но неизменно одно: их вершины

манят, влекут к себе тех, кто на них пока не бывал. Недаром вершины гор – это символ стремления вверх, к новым целям, новым высотам. И какими бы они ни были – маленькими или большими, это тот путь, который нужно пройти, для того чтобы достичь успеха. Дорогу осилит идущий, и наша компания в своем развитии нацелена на постоянное движение вверх. Ведь никто не сможет предсказать, как высоко вы взлетите. Даже вы не будете этого знать, пока не расправите крылья!

В Е Р Ш И Н Ы КАЗАХСТАНА

Бөлім атауы

- 4** **БАСҚАРМА ТӨРАҒАСЫНЫҢ АЛҒЫ СӨЗІ**
- 9** **ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ 2009 ЖЫЛҒЫ
МИКРОҚАРЖЫ СЕКТОРЫ**
- 15** **МИКРОКРЕДИТТІК ҚЫЗМЕТ**
- 21** **КМФ БАСҚАРУ ҚҰРЫЛЫМЫ: БАС ОФИСТІҢ ЖӘНЕ
ФИЛИАЛДАРДЫҢ ҰЙЫМДЫҚ ҚҰРЫЛЫМЫ**
- 31** **ІШКІ БАҚЫЛАУ**
 ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ
 ІШКІ АУДИТ
 КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ
 АҚПАРАТТЫҚ ҚАУІПСІЗДІК ЖӘНЕ ІТ-ТЕХНОЛОГИЯЛАР
- 43** **КАДР САЯСАТЫ ЖӘНЕ АДАМ РЕСУРСТАРЫН БАСҚАРУ**
- 47** **ОҚЫТУ – КМФ ДАМУЫНЫҢ НЕГІЗІ**
- 53** **ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҚАРЖЫ ИНСТИТУТТАРЫМЕН
ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ**
- 57** **ӘЛЕУМЕТТІК ЖАУАПКЕРШІЛІК, МӘДЕНИЕТ, СПОРТ**
- 61** **2009 ЖЫЛДЫҢ ОҚИҒАЛАРЫ МЕН ФАКТІЛЕРІ**
- 67** **КМФ КЛИЕНТТЕРІНІҢ ТАБЫСҚА ЖЕТУ ТАРИХТАРЫ**
- 79** **2009 ЖЫЛДЫҢ ҚОРЫТЫНДЫСЫ БОЙЫНША КМФ
ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІН ТАЛДАУ**
- 109** **ТӘУЕЛСІЗ АУДИТ ЕСЕБІ**
- 117** **2009 ЖЫЛҒЫ «КМФ» МКҰ ФИЛИАЛДАРЫ МЕН
БӨЛІМШЕЛЕРІНІҢ ТІЗІМІ**

Содержание

- 6** ПРИВЕТСТВИЕ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ ПРАВЛЕНИЯ
- 9** МИКРОФИНАНСОВЫЙ СЕКТОР РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН В 2009 ГОДУ
- 15** МИКРОКРЕДИТНАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ
- 21** СТРУКТУРА УПРАВЛЕНИЯ КМФ: ОРГСТРУКТУРА ГОЛОВНОГО ОФИСА И ФИЛИАЛОВ
- 31** ВНУТРЕННИЙ КОНТРОЛЬ
УПРАВЛЕНИЕ РИСКАМИ
ВНУТРЕННИЙ АУДИТ
КОРПОРАТИВНОЕ УПРАВЛЕНИЕ
ИНФОРМАЦИОННАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ И IT-ТЕХНОЛОГИИ
- 43** КАДРОВАЯ ПОЛИТИКА И УПРАВЛЕНИЕ ЧЕЛОВЕЧЕСКИМИ РЕСУРСАМИ
- 47** ОБУЧЕНИЕ – ОСНОВА РАЗВИТИЯ КМФ
- 53** СОТРУДНИЧЕСТВО С МЕЖДУНАРОДНЫМИ ФИНАНСОВЫМИ ИНСТИТУТАМИ
- 57** СОЦИАЛЬНАЯ ОТВЕТСТВЕННОСТЬ, КУЛЬТУРА, СПОРТ
- 61** СОБЫТИЯ И ФАКТЫ 2009 ГОДА
- 67** ИСТОРИИ УСПЕХА КЛИЕНТОВ КМФ
- 79** АНАЛИЗ РЕЗУЛЬТАТОВ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ КМФ ПО ИТОГАМ 2009 ГОДА
- 109** ОТЧЕТ НЕЗАВИСИМЫХ АУДИТОРОВ
- 117** СПИСОК ФИЛИАЛОВ И ОТДЕЛЕНИЙ МКО «КМФ» В 2009 ГОДУ

Ханымдар мен Мырзалар!

2009 жыл «КМФ» микрокредиттік ұйымның даму тарихында оңайға түскен жоқ: компания дамуының он екі жылдық циклі аяқталды, дағдарыстан шығу үшін бірталай істер атқарылды. Осылайша, өткен жыл компанияның дамуында ең жемісті жылдардың бірі болды.

2009 жылы қолға алынған дағдарысқа қарсы шаралардың арқасында «КМФ» МКҰ-ның бір жыл бойғы табысты қызметі тәуекелдер мен шығындарды басқаруға деген теңестірілген әдіспен, компанияда болған процестердің барынша айқын болуымен, жетекші қаржы институттарының тарапынан болған халықаралық сараптама қолдауымен негізделді. Компания қызметі дамуының серпінді үрдістері мен жоғары тиімділігін компания клиенттеріне қызмет көрсету сапасының жоғары деңгейімен қамтамасыз етті. Осы мақсатқа қол жеткізу үшін қолданыстағы несие өнімдері түрлендіріліп, «Несие желісі» және «Жылдам» микрокредиті сияқты жаңа қызметтер ендірілді. «КМФ» клиенттерінің 48% – ауылдық тұрғындар екендігін ескерсек, осы қарыз алушыларға несие беру әдістерін жетілдіруге көп көңіл бөлінді. Атап айтқанда, жекелеген ауылдық өңірлерде несие өтінімдерін жылдам қарау үшін біз қашықтық және шықпалы несие

Басқарма Төрағасының алғы сөзі

комитеттерін енгіздік, әрі бұл ауылдық тұрғындарға несие беру процесін біршама тездетті.

«КМФ» МКҰ қызметінің бизнес клиенттерге ықпал етуін зерттеу мақсатында біз өткен жылы бизнеспен айналысатын қарыз алушылардың 10% астамының арасында сұрау өткіздік. Сұрау нәтижелері клиенттердің компанияға деген адалдығының жоғары дәрежесін және жалпы, несиелер олардың бизнесінің дамуына және өмір сапасын жақсартуына оңтайлы әсер етті.

«КМФ» бүкіл жыл бойы несие портфелінің деңгейін жоғары дәрежеде ұстап тұрды. Жалпы несие портфелі бойынша мерзімі өткен (бір күннен астам) берешектің деңгейі 5%-дан асқан жоқ.

Өткен жылдардағыдай, 2009 жылы «КМФ» МКҰ балалар футболының дамуына қолдау көрсете отырып, сондай-ақ бүкіл республика бойынша балалар үйлері мен Ұлы Отан Соғысының ардагерлеріне арналған қайырымдылық жобаларына жәрдем көрсете отырып, қайырымдылық пен әлеуметтік жобаларды назарсыз қалдырған жоқ.

Дағдарыс кезеңінде біз корпоративтік рухтың дамуына және қызметкерлердің ішкі білім алуына көп көңіл бөлдік әрі бұдан әрі де бөле береміз. КМФ-те көп жылдан бері кадрлық резерв бағдарламасы бар, өзіміздің Тренинг орталығымыз да жұмыс істеп ке-

леді әрі ол қызметкерлер үшін тек тренингтерді ғана өткізіп қоймай, сол сияқты ТМД елдерінің МҚҰ үшін тәжірибемен алмасу бойынша семинарлар мен кездесулерді өткізіп отырады. 2009 жылдың барынша есте қаларлық корпоративтік оқиғасы КТК болды әрі соның барысында өңірлік бөлімшелердің командалары «Смех сквозь кризис» тақырыбына сайыс өткізген болатын.

«КМФ» МКҰ ұжымының 2009 жылғы керемет жұмысы мен ұстанымы компанияның одан әрі табысты дамуы үшін жақсы алғы шарттарды құрып берді.

Бүгін қаржы жүйесі радикалды қайта өзгерістердің қарсаңында тұр. Нарықтағы үлестер, бизнесті жүргізу үлгілері өзгеріп, тәуекел менеджментінің рөлі қайта бағаланатын болады. «КМФ» компаниясының 2010 жылға арналған стратегиясы тұрақты даму, нарықтағы үлесті сақтап қалу және географиялық кеңею арқылы тиімділік пен өнімділікке бағытталған.

Компанияның 2010 жылы одан әрі табысты дамуы үшін біз компанияны басқару және бақылау жүйесінің айқындылығын, тиімділігін арттыру мақсатында корпоративтік басқаруды жетілдіру тәжірибесін жалғастыратын боламыз.

**Ізгі ниетпен,
Шалқар Жүсіпов,
Басқарма Төрағасы**

Дамы и Господа!

2009 год был непростым в истории развития микрокредитной организации «КМФ»: завершился двенадцатилетний цикл развития компании, многое было сделано для выхода из кризиса. Таким образом, год стал одним из самых плодотворных в развитии компании.

Благодаря принятым в 2009 году антикризисным мерам, успешная деятельность МКО «КМФ» в течение года была обусловлена сбалансированным подходом к управлению рисками и затратами, упором на большую прозрачность процессов, происходящих в компании, международной экспертной поддержкой со стороны ведущих финансовых институтов. Динамичные темпы развития и высокая эффективность деятельности обеспечивались компанией при поддержании высокого уровня качества обслуживания клиентов. Для достижения этой цели были модифицированы действующие кредитные продукты, внедрены новые услуги, такие как «Кредитная линия» и микрокредит «Быстрый». Учитывая, что 48% клиентов «КМФ» – сельские жители, большое внимание уделялось совершенствованию кредитования этих заемщиков. В частности, для быстрого рассмотрения кредитных заявок в отдаленных сельских регионах мы внедрили дистанционный

Приветствие Председателя Правления

и выездной кредитные комитеты, что ускорило выдачу кредитов сельчанам.

С целью изучения влияния услуг МКО «КМФ» на бизнес клиентов мы провели в прошедшем году опрос более 10% заемщиков, занятых в бизнесе. Результаты опроса показали высокую степень лояльности клиентов к компании и в целом позитивное влияние кредитов на развитие их бизнеса и улучшение качества жизни.

«КМФ» в течение всего года поддерживал качество кредитного портфеля на высоком уровне. Уровень просроченной задолженности (свыше одного дня) в целом по кредитному портфелю не превышал 5%.

Как и в предыдущие годы, в 2009 году МКО «КМФ» не оставила без внимания благотворительность и социальные проекты, оказывая содействие развитию детского футбола, а также поддерживая благотворительные проекты для детских домов и ветеранов Великой Отечественной войны по всей республике.

В кризисный период мы придавали немаловажное значение, и будем придавать впредь, развитию корпоративного духа и внутреннему обучению сотрудников. В КМФ много лет действует программа кадрового резерва, собственный Тренинг-центр, который проводит тренинги не только для сотрудников, но семинары и встречи по обмену опытом для МФО стран СНГ.

Наиболее запоминающимся корпоративным событием 2009 года стал КВН, в ходе которого команды региональных подразделений устроили турнир на тему «Смех сквозь кризис».

Отличная работа коллектива МКО «КМФ» в 2009 году создала хорошие предпосылки для дальнейшего успешного развития компании в будущем.

Сегодня финансовая система находится в преддверии радикальных преобразований. Будут меняться доли на рынке, модели ведения бизнеса, произойдет переоценка роли риск-менеджмента. Стратегия компании «КМФ» на 2010 год ориентирована на эффективность и продуктивность через стабильное развитие, сохранение доли рынка и географическое расширение.

Для дальнейшего успешного развития компании в 2010 году мы продолжим практику совершенствования корпоративного управления с целью повышения прозрачности, эффективности системы управления и контроля компании.

**С уважением,
Председатель Правления
Шалкар Жусупов**

Мұзтау (Гора Белуха)

Алтайдың ең биік шыңы – Мұзтау Ресей мен Қазақстанның шекаралары тоғысқан жердегі Қатын жотасының шығыс бөлігінде орналасқан. Мұзтау екі шыңнан тұрады: Батыс және Шығыс Мұзтау. Таудың солтүстік-батыс баурайы Қазақстанның Шығыс Қазақстан облысында, ал оңтүстік-шығыс баурайы көршілес Ресейдің Алтай өлкесінде орналасқан. Бұл қардың, мұздың, қар көшкінінің және жарқыраған сарқырамалардың мекені. Оның жанында биіктігі 3 373 метрді құрайтын Бүркіт ауылы тауы орналасқан, ол Оңтүстік Алтайдың әйгілі шыңдарының ішінде екінші орында.

Наивысшая точка Алтая – гора Белуха (каз.: *Музтау* – «ледяная гора») расположена в восточной части Катунского хребта на стыке границ России и Казахстана. У Горы Белухи две вершины: Западная и Восточная Белуха. Северо-западные склоны горы находятся в Казахстане, в Восточно-Казахстанской области, а юго-восточные в Алтайском крае РФ. Это королевство снега, льдов, грозных лавин и сверкающих водопадов. Рядом расположена гора Беркутаул («жилище орла»), высота которой составляет 3 373 м, – второй по популярности пик Южного Алтая.

Қазақстан Республикасының 2009 жылғы микроқаржы секторы

Микрофинансовый сектор Республики Казахстан в 2009 году

ҚР Статистика агенттігінің деректері бойынша 2010 жылғы 1 қаңтарға микрокредиттік ұйымдардың (бұдан әрі – МКҰ) 1 712 бірлігі тіркелді.

Жыл сайын тіркелген МКҰ-ның саны өсіп келеді, бұл МКҰ рөлінің артуын және кәсіпкерлік субъектілері үшін, сол сияқты халықтың кең тобы үшін, соның ішінде оның әл-ауқаты төмен жандары үшін микрокредиттердің зор мүмкіндіктерін түсінуін айғақтап отыр (1 Диаграмма).

Қазақстан Республикасының аумағы бойынша микрокредиттік нарық субъектілерінің бөлінуі біркелкі емес. Осы үрдіс халықтың тығыздығымен, кәсіпкерлік белсенділіктің деңгейімен және өңірде микрокредиттерге деген сұраныспен негізделген (2 Диаграмма).

ҚР Статистика агенттігінің 2009 жылғы деректері бойынша Қазақстанның микрокредиттік ұйымдарына 37,6 млрд теңге сомасына 190 198 микрокредит берілді (3, 4 Диаграмма). Жеке тұлғаларға 36,2 млрд теңге бөлінді, солардың ішінде тұтыну мақсаттарына 49% және кәсіпкерлік қызметті дамытуға 51% жұмсалды. Заңды тұлғаларға 1,4 млрд теңге бөлініп берілді.

Диаграмма 1.

Қазақстан Республикасында МКҰ даму серпінділігі (2004–2009 жж.)

Динамика развития МКО в Республике Казахстан (2004–2009 гг.)

МИКРОКРЕДИТТЕУДІҢ ҚЫСҚАША ТАРИХЫ МЕН КҮНДЕЛІКТІ ЕҢБЕК КҮНДЕРІ

Қазақстандағы микрокредиттеу жүйесі өзінің дамуын өткен ғасырдың 90-шы жылдарының ортасынан бастады. Микроқаржы жобалары мемлекеттік қолдау мен халықаралық даму институттары (USAID, UNDP, Winrok International, басқалары) арқылы дами бастады. Өзінің заңгерлік мәртебесі бойынша олар уәкілетті органның лицензиясына сай банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдар болды. 2003 жылы республикада микроқаржыландыруды тек несиелерді берумен, яғни микрокредиттеумен шектейтін «Қазақстан Республикасындағы микрокредиттік ұйымдар туралы» Заң қабылданды. Жалпы, жүйелік тәуекелдерді барынша азайту қажеттілігін ескерсек, мемлекет тарапынан болған мұндай саясат толығымен ақталған әрі мақсатына лайық болып шықты.

Дегенмен, микроқаржы секторына бірінші сатыда мемлекеттің қолдауынсыз дамуына тым қиын болатындығын түсіне отырып, 2005–2009 жылдардағы кезеңдерде мемлекет республика бюджетінен микрокредиттеу секторын дамытуға ақшалай қаражат бөліп берген болатын. МКҰ қаржыландыру «Ауыл шаруашылығын қаржылық қолдау қоры» АҚ мен «Даму» Кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ сияқты мемлекеттік даму институттары арқылы жүзеге асырылды. Жалпы, секторға салынған мемлекеттік инвестициялардың мөлшері 2005–2009 жж. кезеңде шамамен 216 млн АҚШ доллары болды.

Мемлекет тарапынан болған ауқымды қолдау микрокредиттік ұйымдардың өсуіне елеулі импульс берді. Соның арқасында заңнамалық база қалыптасып, нарықта микрокредиттік ұйымдардың критикалық массасы пайда болды, микроқаржыландыру секторының негізгі ойыншылары айқындалды.

Ағымдағы сәтке қоғам мен жекелеген азаматтар сапалы консалтингке және дағдарысқа қарсы жеке бағдарламалардың әзірленуіне өте мұқтаж болып отыр. Объективті шындық көптеген позициялар бойынша, соның ішінде ұзақ мерзімді перспективаға

По данным Агентства по статистике РК, на 1 января 2010 года зарегистрировано 1 712 единиц микрокредитных организаций (далее – МКО). Ежегодно количество зарегистрированных МКО увеличивается, что говорит о повышении роли МКО и о понимании больших возможностей микрокредитов как для субъектов предпринимательства, так и для широкого круга населения, в том числе для малообеспеченных его слоев (*Диаграмма 1*).

Распределение субъектов микрокредитного рынка по территории Республики Казахстан неоднородно. Данная тенденция обусловлена плотностью населения, уровнем предпринимательской активности и спросом на микрокредиты в регионах (*Диаграмма 2*).

По данным Агентства по статистике РК, за 2009 год микрокредитными организациями Казахстана было выдано 190 198 микрокредитов на сумму 37,6 млрд тенге (*Диаграммы 3, 4*). Физическим лицам было выделено 36,2 млрд тенге, из них на потребительские цели было направлено 49% и на развитие предпринимательской деятельности – 51%. Юридическим лицам было выделено 1,4 млрд тенге.

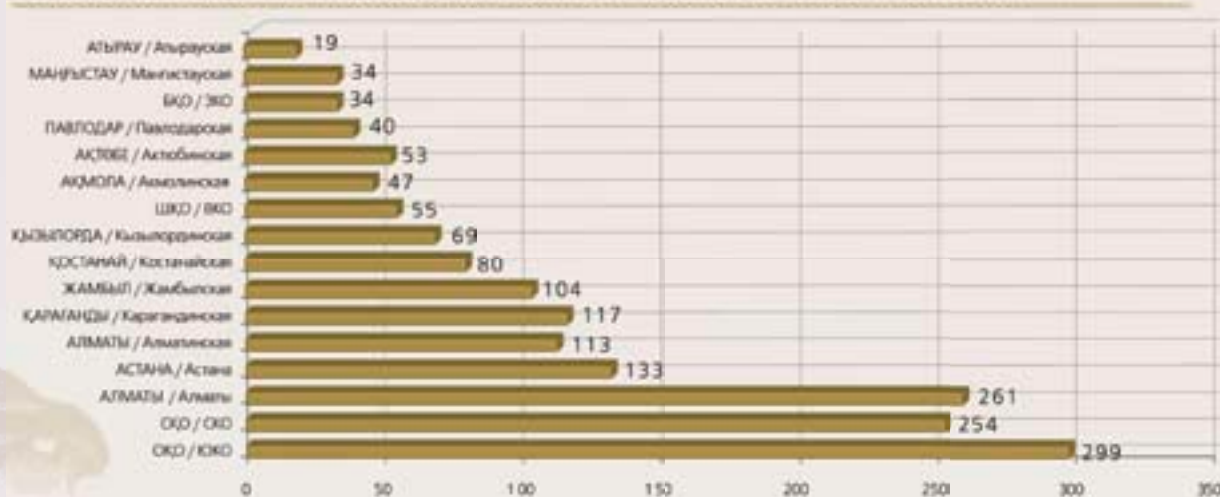
КРАТКАЯ ИСТОРИЯ И БУДНИ МИКРОКРЕДИТОВАНИЯ

Система микрокредитования в Казахстане начала свое развитие в середине 90-х годов прошлого столетия. Микрофинансовые проекты начали развиваться через государственную поддержку и международные институты развития (USAID, UNDP, Winrok International и др.). По своему юридическому статусу это были организации, осуществляющие отдельные виды банковских операций согласно лицензии уполномоченного органа. В 2003 году был принят Закон «О микрокредитных организациях в Республике Казахстан», ограничивший микрофинансирование в республике исключительно предоставлением кредитов, т. е. микрокредитованием. В целом, учитывая необходимость минимизации системных рисков, данная политика со стороны государства была полностью оправданной и целесообразной.

Однако, понимая, что без государственной поддержки на первом этапе микрофинансовому сектору будет сложно развиваться, в период с 2005–2009 годы государство выделило денежные средства из бюджета республики на

Диаграмма 2.

Қазақстан Республикасының аумағы бойынша микрокредиттік нарық субъектілерінің бөлінуі Распределение субъектов микрокредитного рынка по территории Республики Казахстан

азаматтардың жеке тәуелсіздігін қамтамасыз ету ретінде қаржыны басқару мәселелеріне қатысты басымдықтарды қайта қарауын қажет етіп отыр.

ҚР Ұлттық Банкінің пікірінше, несиелік серіктестіктер мен микрокредиттік ұйымдар, банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын басқа ұйымдармен қатар елдегі қаржылық делдалдық жүйесінің дамуына ықпал етуін жалғастыра беруі тиіс.

Микроқаржы секторы республиканың әлеуметтік-экономикалық өсу процесінде әрдайым қомақты орынды алып отырды. Микроқаржы секторының даму маңыздылығы 2010 жылдың мамыр айында Қазақстан Республикасында алғаш рет *«Дағдарыстан кейінгі микроқаржы: жауапкершіліктен айырылмай алға қарай қалай жылжуға болады?»* деген тақырыпқа Халықаралық Микроқаржы

Конференциясы өткізіледі, әрі оған микроқаржы ұйымдарының 500 астам өкілдері, жоғары қызметтегі саясаткерлер, инвесторлар, донорлар мен сарапшылар жиналады.

Сектордың 2010 жылғы өзгеріп кеткен экономикалық жағдайдағы және халықтың жаңа мұқтаждықтарының жағдайындағы дамуының басым кезеңдері нарықтың сандық параметрлерінің сапалы параметрлерге өтуі, сондай-ақ ауылдық өңірлерге микрокредиттеудің одан әрі тереңдеуі болады. Сектордың одан әрі дамуының жаңа стратегиясы әзірленуде әрі бұл осы кезеңнің басты міндеті болып табылады.

развитие сектора микрокредитования. Финансирование МКО осуществляется через государственные институты развития АО «Фонд финансовой поддержки сельского хозяйства» и АО «Фонд развития предпринимательства «Даму». В целом размер государственных инвестиций в сектор составил порядка \$216 млн на период 2005–2009 гг.

Масштабная поддержка со стороны государства дала существенный импульс количественному росту микрокредитных организаций. Была сформирована законодательная база, на рынке появилась критическая масса микрокредитных организаций, были определены основные игроки сектора микрофинансирования.

На текущий момент общество и отдельные граждане более нуждаются в качественном консалтинге и разработке личных антикризисных программ. Объективная реальность требует пересмотра приоритетов по многим позициям, в том числе по отношению к вопросам управления финансами, как обеспечения личной независимости граждан на долгосрочную перспективу.

По мнению Национального банка РК, кредитные товарищества и микрокредитные ор-

ганизации, наряду с другими организациями, осуществляющими отдельные виды банковских операций, должны продолжать способствовать развитию системы финансового посредничества в стране.

Микрофинансовый сектор всегда занимал значимое место в процессе социально-экономического роста республики. Значимость развития микрофинансового сектора подтверждается и тем, что в мае 2010 года впервые в Республике Казахстан будет проведена Международная Микрофинансовая Конференция на тему «Микрофинансы после кризиса: как продвигаться вперед, не теряя ответственности?», которая соберет более 500 представителей микрофинансовых организаций, высокопоставленных политиков, инвесторов, доноров и экспертов.

Приоритетными этапами развития сектора в 2010 году в условиях изменившейся экономической ситуации и новых потребностей населения станет переход количественных параметров рынка, а также продолжение углубления микрокредитования в сельские регионы. Вырабатывается новая стратегия дальнейшего развития сектора, что является приоритетной задачей данного этапа.

Диаграмма 3.
Қазақстан Республикасында
2006–2009 ж.ж. берілген
микрокредиттердің саны
Количество микрокредитов, выданных в
Республике Казахстан за 2006–2009 гг. (в единицах)

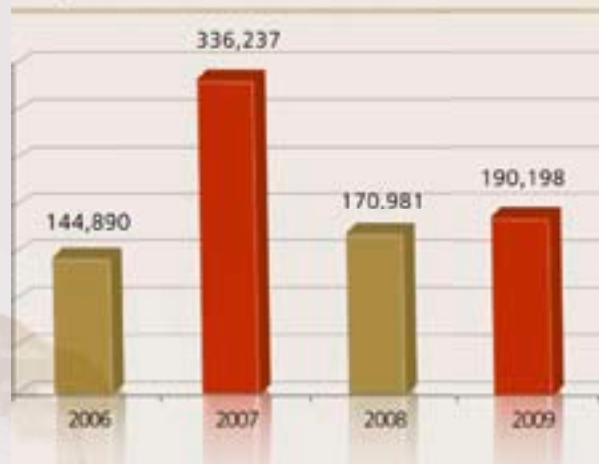
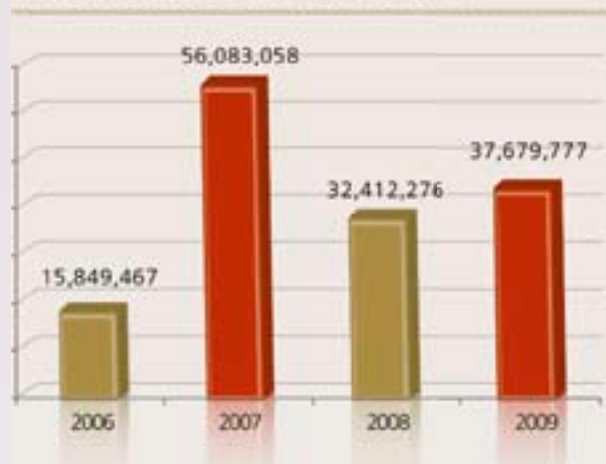

Диаграмма 4.
Қазақстан Республикасында 2006–2009 ж.ж.
берілген микрокредиттердің мөлшері
(мың теңге)
Размер микрокредитов, выданных в Республике
Казахстан за 2006–2009 гг. (в тыс. тенге)

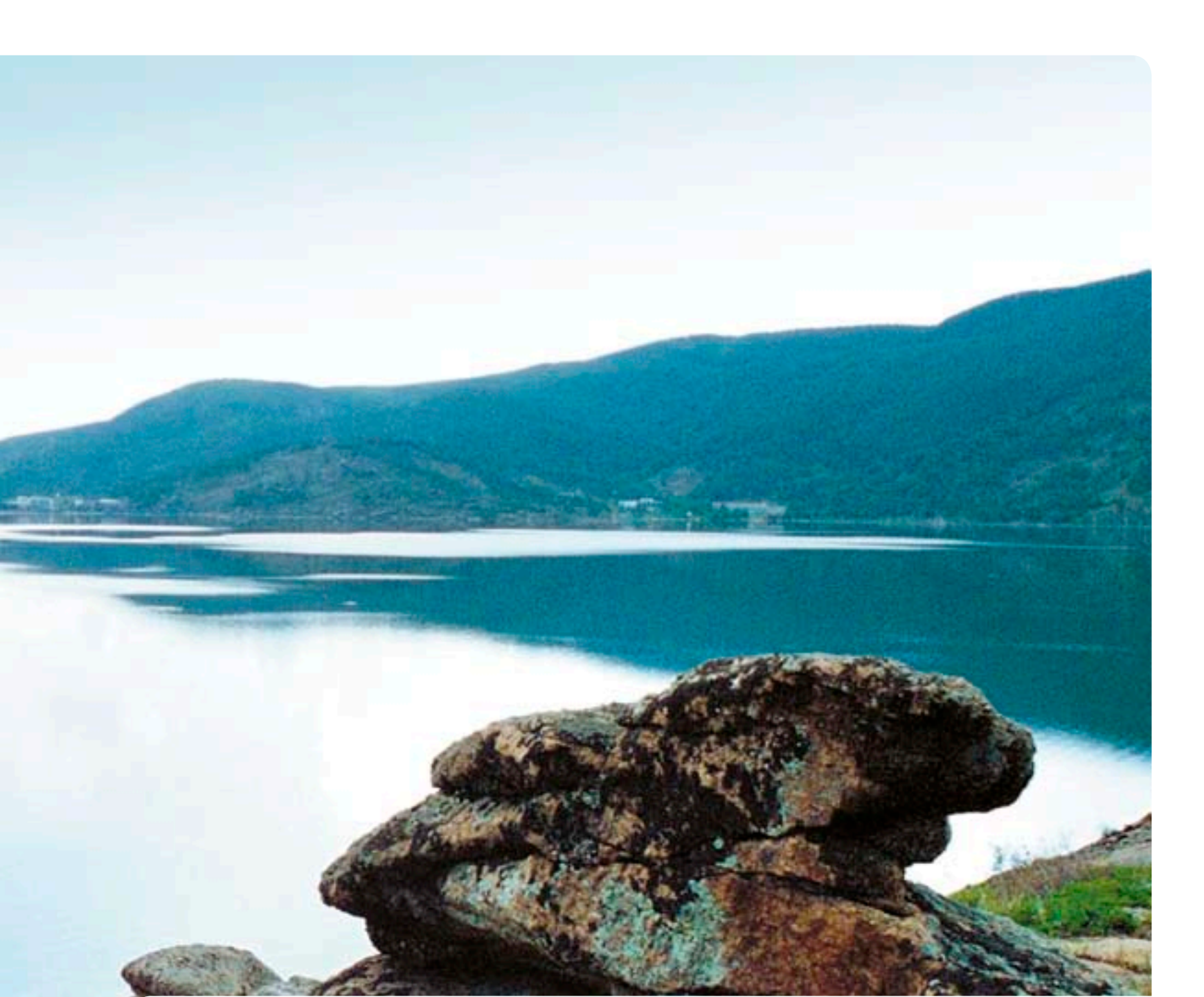

Баянауыл (Баянаул)

Павлодар облысындағы Сарыарқа даласының солтүстік-шығыс бөлігінде төменгі тау массиві – Баянауыл орналасқан. Ұлы ағартушы Ш. Уәлиханов Баянауыл (Баян-Ола) сөзіне «Баяндылық, Бақытты таулар-қыраттар» деген түсінік берді. Мұндағы тауаралық шұңқырларда балыққа бай Жасыбай, Сабындыкөл және Торайғыр көлдері орналасқан. Баянауылда көп жылдық жел мен судың әсерінен жануарларды, адамдарды немесе тіпті таудан түсіп келе жатқан жүк көліктерін еске түсіретін ғажап кескіндерге айналған жартастар мен тастар туристтер үшін ерекше қызығушылық тудыруда.

В северо-восточной части степи Сарыарка в Павлодарской области расположен массив низкогорий Баянаул. Известный просветитель Ч. Валиханов название Баянаул трактовал как «благополучие, счастливые горы-возвышенности». Здесь в межгорных впадинах находятся богатые рыбой озера Жасыбай, Сабындыколь и Торайғыр. Особый интерес для туристов в Баянауле представляют отдельные скалы и камни, принявшие в результате многовековой обработки ветром и водой причудливые очертания, подчас напоминающие животных, людей или даже грузовик, спускающийся с горы.

Микрокредиттік ҚЫЗМЕТ

Микрокредитная деятельность

«KMF»

МКҰ-дағы микрокредиттеудің артықшылығы жеке және топтық, соның ішінде кепілсіз несиелердің берілуі, мейлінше аз құжаттар топтамасы, кепілмен қамтамасыз етуге икемді әдіс және клиенттің жұмыс орнында несиені барынша жылдам ресімдеу болып табылады. Жеке бизнестің иелері, соның ішінде ауыл шаруашылығымен айналысатын адамдар, сондай-ақ жұмыскерлер мен қызметшілер КМФ клиенттері болып табылады. Басқа қаржы мекемелерінің қызметтеріне қол жеткізе алмай жүрген халық КМФ микрокредиттік ұйымның филиалдар желісі кеңеюінің арқасында соған қол жеткізе алды.

2009 жылдың соңына «КМФ» МКҰ-да 2 типке бөлінген 6 несиенің өнімі қолданыста болды – халықтың мұқтаждығына сәйкес топтық және жеке.

КМФ теңдесі жоқ өнімі **топтық несиелеу** болып табылады. Осы өнім кепілмен қамтамасыз етуді ұсынуға мүмкіндігі жоқ клиенттерге арнайы арналған. Осы өнімнің стандартты банк өнімдерінен негізгі айырмашылығы топтық кепілдік болып табылады. Сатылы жүйе, тым жоғары емес орташа сомалар, несиелердің қысқа мерзімдері және несиелеудің үздіксіз циклі осы несиені клиенттер үшін барынша тартымды етеді.

2009 жылы топтық несиелеу икемдірек болды, өйткені түрлі кіріс көздері бар клиенттердің бір тобында несиелеу мүмкіндігі пайда болды. 2009 жылдың соңына топтық микрокредиттердің үлес салмағы несиенің портфелі мөлшерінің шамамен 50% құрады (*5 Диаграмма*).

Жеке несиелеу бірнеше несиенің өнімдерімен білдірілген әрі олардың шарттары клиенттің кіріс көзіне тәуелді болады. Осы өнімдер кепілмен қамтамасыз етуді ұсына алатын және топтық несиелеуде ұсынылатын сомалар жеткіліксіз болатын клиенттер үшін әзірленген. КМФ-те клиенттердің топтық несиелеуден жеке несиелеуге өтуі кеңінен тараған.

«КМФ» МКҰ-да ауылдық аймақтарда тұратын адамдарға көп көңіл бөлінеді. Өзінің же-

ке шаруашылығынан не болмаса крестьяндық (фермерлік) шаруа қожалықтарынан кіріс алатын клиенттер үшін компанияда клиенттердің мұқтаждықтарын барынша ескеретін **арнайы несиенің өнімдері** бар. Біздің клиенттеріміз алынған несиелерді әр түрлі мақсаттарға, ауыл шаруашылығының циклі үшін өмірлік маңызы бар – ЖЖМ, ауыл шаруашылық техникасына, малды және басқаларын сатып алуға пайдалана алады. Ауыл шаруашылық өнімінің өзіндік құнын тиімді әрі сапалы түрде есептеу үшін компанияда әрбір өңірдің ерекшеліктерін ескере отырып технологиялық карталар қолданылады.

Біздің әрбір клиентімізбен жұмыс жеке жүргізіледі, оңтайлы сома, несиенің мерзімі мұқият таңдалады, барлық қажетті құжаттар ең қысқа мерзімде рәсімделеді.

Компанияның қызметкерлері «КМФ» МКҰ-ның барлық клиенттері үшін, олардың тұрып жатқан жеріне қарамастан, несиелеу шарттарын жақсарту үшін үнемі жұмыс істейді.

Қазақстан – кең дала, үлкен қашықтықтар, ал КМФ клиенттері байтақ еліміздің барлық түпкірлерінде бар. 2009 жылы «КМФ» МКҰ командасы клиентке қарай тағы бір қадам жасады және барынша кеңінен қамту әрі ауылдық өңірлердің несиелік өтінімдерін барынша жылдам қарау мақсатында **қашықтық және шықпалы несиенің комитеттері** ендірілді.

КМФ үшін клиенттердің көрсетілетін қызметтерде деген қанағатты болуы өте маңызды, сондықтан біз клиенттеріміздің мұқтаждықтарын ескере отырып микрокредиттерді берудің барынша сәтті әрі тиімді шарттарын тұрақты іздеу үстіндеміз.

2009 жылы **несиенің желісінің** пилот тестілеуі, яғни микрокредитті бірнеше сатыда алу мүмкіндігі жасалды. Несиенің желісі – өте қажетті өнім, өйткені заемшыға қажеті қарай микрокредиттік ресурстарды алу есебінен қаражатты үнемдеуге мүмкіндік береді.

Жақсы аты мен несиенің тарихы бар заемшылар **«Автоматты»** несиелерге және **«Маусым»** микрокредиттеріне қол жеткізе алады.

«Автоматты» несиенің іс жүзінде бірдей несиенің сомаларын тұрақты пайдаланатын клиенттер үшін арнайы жасалған өтінімді рәсімдеудің жеңілдетілген үлгі нысанын білдіреді.

Преимуществом микрокредитования в МКО «КМФ» является предоставление индивидуальных и групповых кредитов, в том числе беззалоговых, минимальный пакет документов, гибкий подход к залоговому обеспечению и максимально быстрое оформление кредита прямо на рабочем месте клиента. Клиентами КМФ являются владельцы собственного бизнеса, в том числе занятые в сельском хозяйстве, а также работающие и служащие. Население, не имевшее доступа к услугам других финансовых учреждений, смогло получить его благодаря расширенной сети филиалов микрокредитной организации «КМФ».

На конец 2009 года в МКО «КМФ» действовало 6 кредитных продуктов, разделенных в соответствии с потребностями населения на 2 типа – групповые и индивидуальные.

Уникальным продуктом в КМФ является **групповое кредитование**. Данный продукт предназначен специально для тех клиентов, у которых нет возможности предоставить залоговое обеспечение. Основным отличием этого продукта от стандартных банковских продуктов является групповая гарантия. Ступенчатая система, невысокие средние суммы, короткие сроки кредита и непрерывный цикл кредитования делают этот кредит максимально привлекательным для клиентов.

Групповое кредитование в 2009 году стало гибче, так как появилась возможность кредитования в одной группе клиентов с разными источниками дохода. Удельный вес групповых микрокредитов на конец 2009 года составил около 50% от размера кредитного портфеля (Диаграмма 5).

Индивидуальное кредитование представлено несколькими кредитными продуктами, условия которых зависят от источника дохода клиента. Эти продукты разработаны для клиентов, которые могут предоставить залоговое обеспечение и которым недостаточно суммы, предлагаемой в групповом кредитовании. В КМФ очень распространен переход клиентов из группового кредитования в индивидуальное.

Большое внимание в МКО «КМФ» уделяется жителям сельских регионов. Для клиентов, получающих доход от личного подсобного либо крестьянского (фермерского) хозяйства, в компании существуют **специальные кредитные продукты**, максимально приближенные к нуждам клиентов. Наши клиенты могут использовать полученные кредиты на самые разнообразные цели, жизненно важные для сельскохозяйственного цикла: ГСМ, сельскохозяйственная техника, закуп скота и прочее. Для эффективного и качественного расчета себестоимости сельскохозяйственной продукции в компании применяются технологические карты с учетом особенностей каждого региона.

С каждым нашим клиентом работа ведется индивидуально, подбираются оптимальная сумма, срок кредита, все необходимые документы оформляются за короткое время.

Сотрудники компании постоянно работают над улучшением условий кредитования для всех клиентов МКО «КМФ», независимо от места их проживания.

Казахстан – это огромные просторы, огромные расстояния, а клиенты КМФ находятся практически во всех уголках нашей необъятной страны. Команда МКО «КМФ» в 2009 году

Диаграмма 5.
2009 жылдың соңына топтық микрокредиттердің үлес салмағы
Удельный вес групповых микрокредитов на конец 2009 года

«Маусым» микрокредиті маусымды сату кезеңінде айналым капиталын қаржыландыруға, сондай-ақ маусымдық ауыл шаруашылық іс-шараларын өткізуді қаржыландыруға берілетін қосымша несиелер болып табылады.

Біз клиентіміздің уақыты тым қымбат екендігін түсінеміз және сондықтан барынша күш-жігерімізді несиелердің ең қысқа мерзімде берілуі үшін саламыз. Құжат айналымын азайту мақсатында **«Жылдам»** микрокредиті әзірленді, әрі оның қалған өнімдерден негізгі ерекшелігі берілу жылдамдығы болып табылады. Қазіргі сәтте осы микрокредит «КМФ» МКҰ-ның үш филиалында табысты тестілеуден өтуде. 2010 жылға ұйымымыздың барлық филиалдарында осы өнімнің енгізілуі жоспарланған.

Микрокредиттердің клиенттердің бизнесіне әсер етуі туралы мәселені зерттеу мақсатында 2009 жылы КМФ клиенттерінің арасында сауалнама жүргізілді (6 Диаграмма). Респонденттерге үш сауал қойылды.

Бірінші сауал КМФ-те несиелеумен байланысты бизнесіне және отбасы бюджетінде болған өзгерістерге бағытталды. Алынған нәтижелерге сай клиенттердің 61% бизнесін жақсартты: айналым капиталын ұлғайтты және үлкен табысқа қолдары жетті, бұл ретте қаладағы клиенттер үшін бұл мәселеде бизнесіне жақсарулар барынша маңызды болды, ал ауылдағы клиенттер тұтыну мұқтажықтарына көбірек жұмсады.

Екінші сауалмен біз КМФ-тегі несиелеу мүмкіндіктері қалайша білінетіндігін анықтағымыз келді. Жауап клиенттердің 47% КМФ-тегі несиелеуді бос ақша қаражатын алу мүмкіндігі ретінде қарастыратындығын көрсетті. Сұралған клиенттердің 31% үшін несиелер – аймақта басқа несиелеу көздері болмағандықтан бизнесті қаржыландыру үшін қажеттілік және осыны ауылдық тұрғындар көбірек айтты.

Үшінші сауал клиенттер КМФ-тен несиелер ала алмаған жағдайда қайда бара алатындығына қатысты болды. Клиенттердің 42% ешқайда бармайды, өйткені дәл осындай шарттарда несиелер еш жерден ала алмайды және КМФ несиелер алу мүмкіндігінен айырылған жағдайда, клиенттер, айтулары бойынша, бизнесті жабуға тура келеді деп жауап берді.

Диаграмма 6.

Клиенттердің арасында сауалнама жүргізу деректері

Удельный вес групповых микрокредитов на конец 2009 года

Осылайша, сауалнаманың нәтижелері нарықта клиенттермен ұзақ мерзімді қатынастарға бағытталған микрокредиттік ұйымдардың қызметтерінде деген қажеттіліктің бар екендігін және олардың бизнесін дамытуда мүдделі екендігін көрсетті. Әсіресе осы қызметтер ауылдық жерде өзекті болып отыр. Сөйтіп, қазіргі жағдайда микрокредиттік ұйымдар клиенттер қаржылық қолдауды шұғыл ала алатын орын болып табылады.

Сауалнаманың нәтижелері, клиенттердің ұсыныстары, тілектері мен ескертулері бізге бизнес-процесті одан әрі жақсартуға әрі оны оңтайландыруға және қажетті өзгерістерге дер кезінде жауап беруге көмектеседі. Бірде бір ұсыныс назарсыз қалмайды және компанияның қызметкерлері өз клиенттерін несиелеудің барынша оңтайлы шарттарын үнемі іздеу үстінде.

сделала еще один шаг в сторону клиента: в целях еще большего охвата и максимально быстрого рассмотрения кредитных заявок из сельских регионов были внедрены **дистанционный и выездной кредитные комитеты**.

Для КМФ крайне важно, чтобы клиенты были удовлетворены получаемыми услугами, поэтому мы находимся в постоянном поиске наиболее удачных и выгодных условий предоставления микрокредитов с учетом потребностей наших клиентов.

В 2009 году было проведено пилотное тестирование **кредитной линии**, т. е. возможности получения микрокредита в несколько этапов. Кредитная линия – это очень востребованный продукт, так как дает возможность заемщику экономить средства за счет получения микрокредитных ресурсов по мере необходимости.

Заемщики, имеющие положительную репутацию и кредитную историю, получают доступ к **«Автоматическим»** кредитам и к микрокредитам **«Сезон»**.

«Автоматический» кредит представляет собой упрощенную форму оформления заявки специально для клиентов, регулярно пользующихся практически одними и теми же суммами кредита.

Микрокредит «Сезон» является дополнительным кредитом, предоставляемым на финансирование оборотного капитала в сезонный период продаж, а также на финансирование проведения сезонных сельскохозяйственных мероприятий.

Мы понимаем, как дорого время нашего клиента, и поэтому максимум усилий прикладываем к тому, чтобы выдача кредита осуществлялась в кратчайшие сроки. В целях сокращения документооборота был разработан микрокредит **«Быстрый»**, основным отличием которого от остальных продуктов является скорость выдачи. В данный момент идет успешное тестирование этого микрокредита в трех филиалах МКО «КМФ». На 2010 год запланирован ввод продукта во всех филиалах нашей организации.

В целях исследования вопроса о влиянии микрокредитов на бизнес клиентов в 2009 году был проведен опрос клиентов КМФ (*Диаграмма 6*). Респондентам было задано три вопроса.

Первый вопрос касался изменений, произошедших в бизнесе и семейном бюджете в связи с кредитованием в КМФ. Согласно полученным результатам, 61% клиентов смог улучшить бизнес: увеличить оборотный капитал и получить больше прибыли, при этом для городских клиентов в этом вопросе оказалось более важным улучшение бизнеса, тогда как сельские клиенты стали больше тратить на потребительские нужды.

Вторым вопросом мы хотели выяснить, чем выражены возможности кредитования в КМФ. Ответы показали, что 47% клиентов расценивают кредитование в КМФ как возможность получения свободных денежных средств. Для 31% опрошенных клиентов кредит – это необходимость для финансирования бизнеса, так как в регионе нет других источников кредитования, и это больше звучало в ответах сельских жителей.

Третий вопрос касался того, куда смогут обратиться клиенты в случае отсутствия возможности получить кредит в КМФ. 42% клиентов ответили, что нигде не будут обращаться, так как больше нигде не смогут получить кредит на таких же условиях, и в случае потери возможности кредитоваться в КМФ клиенты, по их словам, фактически будут обречены на закрытие бизнеса.

Таким образом, полученные результаты опроса показали, что на рынке существует необходимость в услугах микрокредитных организаций, которые нацелены на долгосрочные отношения с клиентами и заинтересованы в развитии их бизнеса. Особенно актуальны эти услуги на селе. Таким образом, в нынешней ситуации микрокредитные организации являются тем местом, где клиенты могут оперативно получить финансовую поддержку.

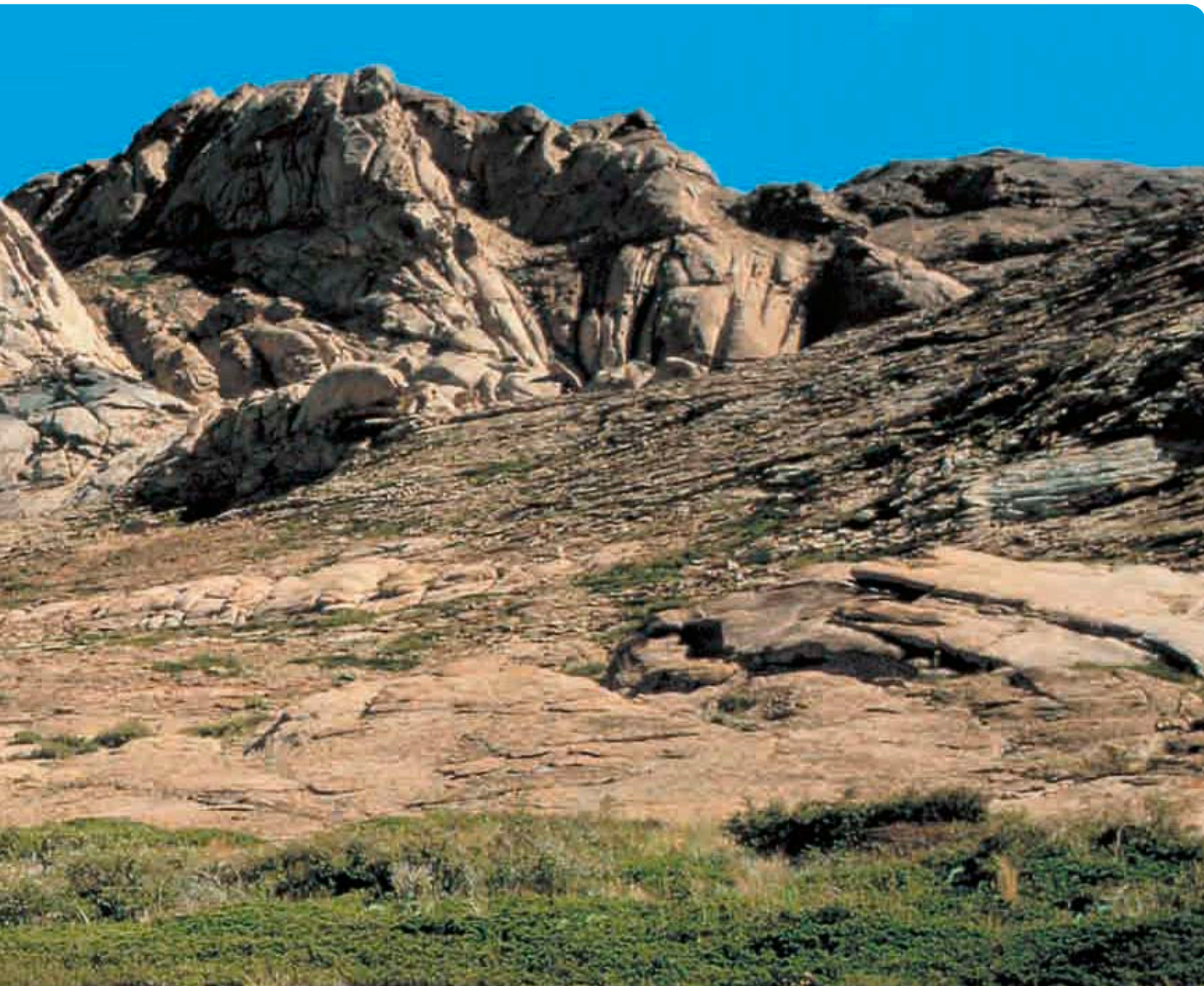
Полученные результаты опроса, предложения, пожелания и замечания клиентов помогают нам и дальше улучшать и оптимизировать бизнес-процесс и своевременно реагировать на необходимые изменения. Ни одно пожелание не остается без внимания, и сотрудники компании находятся в постоянном поиске наиболее оптимальных условий кредитования для своих клиентов.

Бектау-Ата (Бектау-Ата)

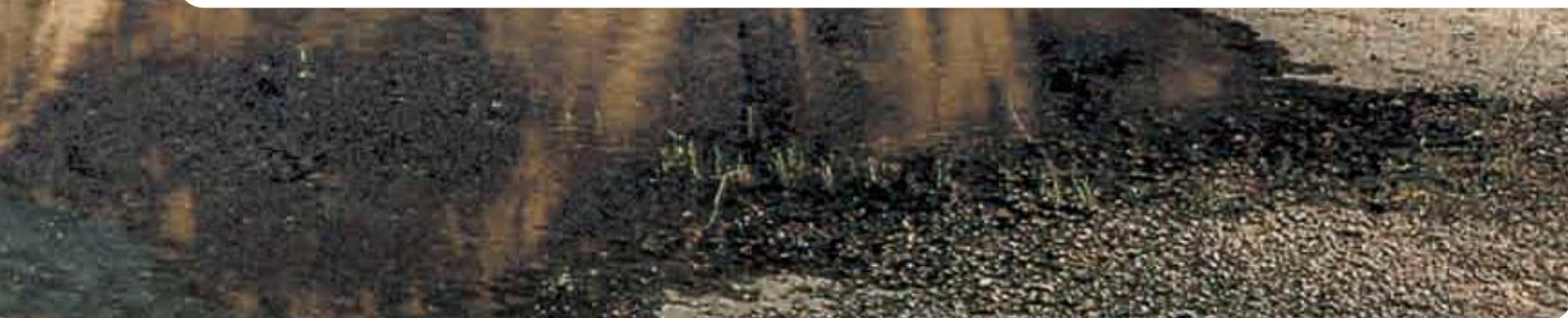
Бектау-ата – бұл Қарағанды облысы аумағындағы Балқаш ауданының солтүстік жағында орналасқан шөлейт, тасты бетпақ даланың дәл ортасындағы тау оазисі. Мұндағы қызғылт түсті граниттен тұратын жартастар жел әсерінен таңғажайып пішіндерге енген. Бектау-атаның ең көрнекі жерлерінің бірі – қайнар көзі бар үлкен үңгір. Аңыздардың айтуынша мұнда жоңғарлардан Атабек қария (Бектау-ата) жасырынған, ал бұлақ елдің құрметті әрі қадірлі ақсақалының сусымауы үшін пайда болған екен.

Бектау-Ата – это горный оазис среди безводной, каменистой полупустыни, расположенный в районе северного Прибалхашья на территории Карагандинской области. Под воздействием выветривания здешние скалы, состоящие в основном из гранита розового цвета, обрели самые причудливые и фантастичные формы. Одна из достопримечательностей Бектау-Ата – большая пещера с источником. В ней, по легенде, прятался от джунгаров старец Атабек (Бектау-ата), а родник появился, чтобы спасти этого уважаемого и почитаемого всеми человека.

КМФ басқару құрылымы

Структура управления КМФ

KMF

-те компанияны басқару құрылымын қалыптастыру және жетілдіру нәтижелеріне ерекше назар аударылады, өйткені дұрыс құрылған ұйымдық құрылым басқару тиімділігіне, компанияның жаңа жағдайларға икемделуіне, бәсекеге қабілеттілігі мен айқындылығын арттыруға әсер етеді.

KMF компаниясының жоғарғы органы Жалпы жиналыс болып табылады. Бақылау органы ішкі аудит қызметі болып табылады. Компанияның қызметіне жалпы оперативті басшылықты Атқарушы орган – Басқарма жүзеге асырады.

2009 жылы KMF-тың ұйымдық құрылымы Бас офистен және 8 филиалдан тұрды.

Бас офис компанияның стратегиясын қалыптастырып, филиалдардың қызметін үйлестіреді. 2009 жылы қазынашылық және тәуекелдерді басқару департаменті құрылды, әрі оның негізгі міндеті қаржыландыру көздерін іздеу, сондай-ақ компанияның мақсаттарына қол жеткізу үшін оның қызметіне ықпал етуі мүмкін тәуекелдерді анықтау, оңтайландыру және басқару болып табылады. Ішкі процестерді одан әрі жақсарту үшін HR және PR департаменті құрылған болатын, әрі оған кадрлар бағыты, тренинг орталығы, жобаларды басқару, PR және қосалқы қолдау жатады.

В КМФ особое внимание уделяется вопросам формирования и совершенствования структуры управления компанией, поскольку именно правильно выстроенная организационная структура влияет на эффективность управления, на приспособляемость компании к новым условиям, повышение конкурентоспособности и прозрачности.

Высшим органом компании «КМФ» является Общее собрание, контрольным органом – служба внутреннего аудита. Общее оперативное руководство деятельностью компании осуществляется исполнительным органом – Правлением.

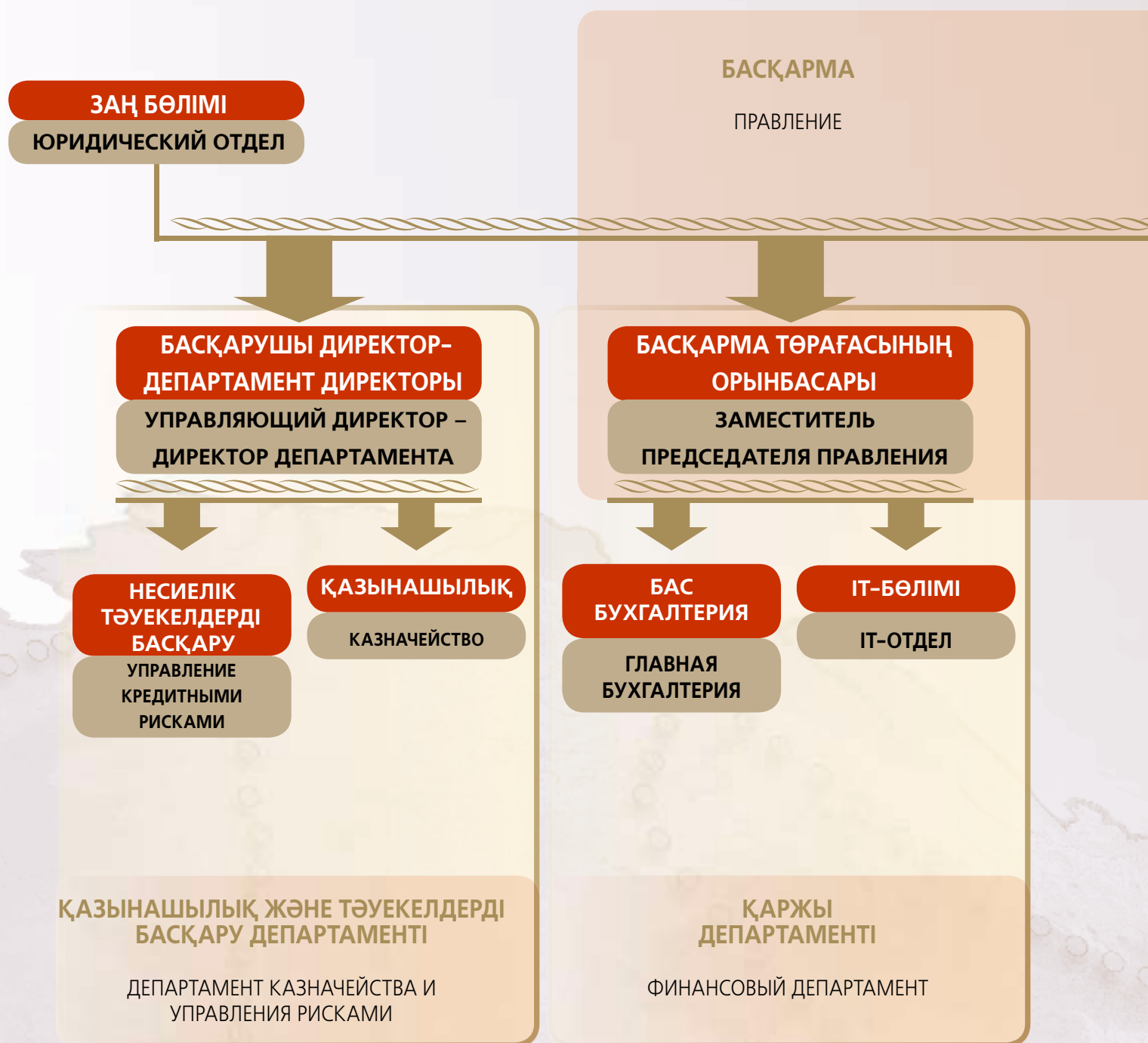
Организационная структура КМФ в 2009 году состояла из Головного офиса и 8 филиалов.

Головной офис формирует стратегию компании и координирует деятельность филиалов. В 2009 году был создан департамент казначейства и управления рисками, основной задачей которого является изыскание финансирования, а также выявление, оптимизация и управление рисками, которые могут повлиять на деятельность компании для достижения ее целей. Для дальнейшего улучшения внутренних процессов был образован департамент HR и PR, включающий в себя кадровое направление, Тренинг-центр, управление проектами, PR деятельность и вспомогательную поддержку.

БАС ОФИСТІҢ ҰЙЫМДЫҚ ҚҰРЫЛЫМЫ

ОРГАНИЗАЦИОННАЯ СТРУКТУРА ГОЛОВНОГО ОФИСА

ЖАЛПЫ ЖИНАЛЫС

ОБЩЕЕ СОБРАНИЕ

БАСҚАРМА ТӨРАҒАСЫ

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ ПРАВЛЕНИЯ

ІШКІ АУДИТ ҚЫЗМЕТІ

СЛУЖБА ВНУТРЕННЕГО АУДИТА

**БАСҚАРМА ТӨРАҒАСЫНЫҢ
ОРЫНБАСАРЫ**

**ЗАМЕСТИТЕЛЬ
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ ПРАВЛЕНИЯ**

**ДЕПАРТАМЕНТ
ДИРЕКТОРЫ**

**ДИРЕКТОР
ДЕПАРТАМЕНТА**

**НЕСИЕ
ӨНІМДЕРІН
ДАМУ
БӨЛІМІ**

**ОТДЕЛ ПО
РАЗВИТИЮ
КРЕДИТНЫХ
ПРОДУКТОВ**

**МАРКЕТИНГ
МАРКЕТИНГ**

**НЕСИЕЛІК
ӘКІМШІЛІК
ЖӘНЕ ЕСЕП-
ТІЛІК БӨЛІМІ**

**ОТДЕЛ КРЕ-
ДИТНОГО АД-
МИНИСТРИ-
РОВАНИЯ И
ОТЧЕТНОСТИ**

**НЕСИЕ
ДЕПАРТАМЕНТІ**

КРЕДИТНЫЙ ДЕПАРТАМЕНТ

HR

HR

PR

PR

**ТРЕНИНГ
ОРТАЛЫҒЫ**

**ТРЕНИНГ-
ЦЕНТР**

**ЖОБАЛАРДЫ
БАСҚАРУ**

**УПРАВЛЕНИЕ
ПРОЕКТАМИ**

**ОФИС-МЕ-
НЕДЖЕР**

**ОФИС-
МЕНЕДЖЕР**

ҚОСАЛҚЫ БӨЛІМ

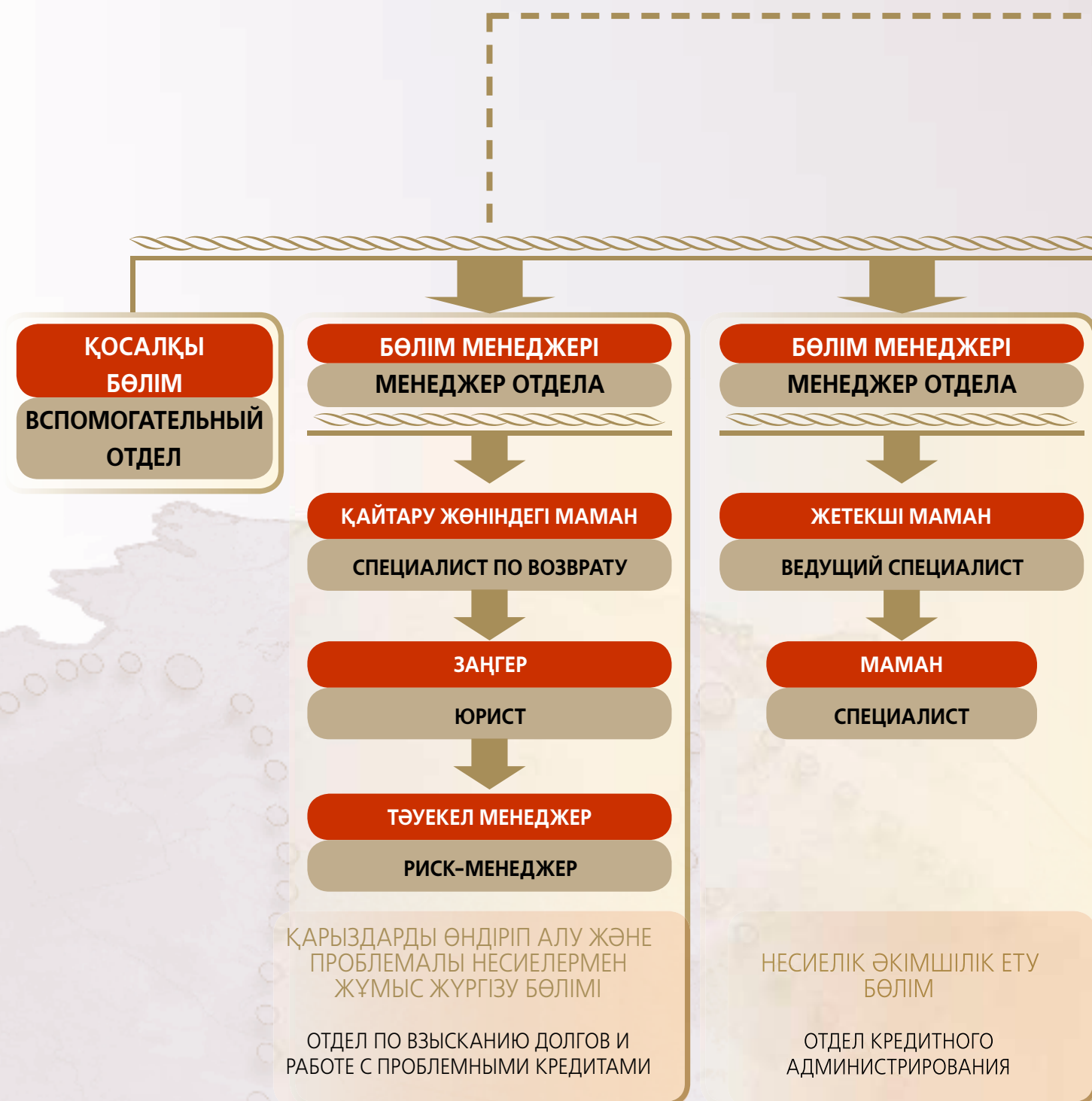
ВСПОМОГАТЕЛЬНЫЙ ОТДЕЛ

**HR ЖӘНЕ PR
ДЕПАРТАМЕНТІ**

ДЕПАРТАМЕНТ HR И PR

ФИЛИАЛДЫҢ ҰЙЫМДЫҚ ҚҰРЫЛЫМЫ

ОРГАНИЗАЦИОННАЯ СТРУКТУРА ФИЛИАЛА

БӨЛІМШЕНІҢ ҰЙЫМДЫҚ ҚҰРЫЛЫМЫ

ОРГАНИЗАЦИОННАЯ СТРУКТУРА ОТДЕЛЕНИЯ

Алтын Емел (Алтын-Эмель)

Алтын Емел ұлттық табиғи паркінің аумағында орналасқан қатпарлы тау – Ақтау – бұл керемет көрініс. Өмірінде бір рет осында болған адамдардың әрқайсысының жадында алып нанның үзіп алынған тілімдері сипаттас, осынау мәңгілік тас күйіндегі, жел мен таттың әсерінен тілім-тілім болған ақ, қызғылт және қызыл таңғажайып жартастар есінен кетпейді. Мұндай таңғажайып ландшафттың көркемдігіне осы таулардың ерте заманда теңіз түбінен шығуы себеп болды. Олардың жас мөлшері төрт жүз миллион жылдан, ал олардың ұзындығы 30 шақырымнан асады.

Слоистые горы Актау («белые горы»), расположенные на территории национального природного парка «Алтын-Эмель», – это удивительное зрелище. Словно отломленные куски гигантского слоеного пирога, эти безжизненные, причудливо изрезанные эрозией белые, розовые и красные склоны навсегда останутся в памяти каждого, кто посетит эти места. Причиной такого своеобразного ландшафта явилось то, что эти горы когда-то восстали со дна моря. Их возраст превышает четыреста миллионов лет, а протяженность составляет 30 км.

Ішкі бақылау

Внутренний контроль

KMF

ішкі бақылау жүйесі компанияны басқарудың барлық деңгейлерін, барлық ішкі процестер мен операцияларды қамтиды және келесі басты мақсаттарға қол жеткізуге бағытталған:

- барлық операциялардың нәтижелілігі мен тиімділігіне;
- қаржылық есептіліктің шынайылығына;
- заңнамалық нормаларға сәйкес келуіне.

KMF-тегі ішкі бақылау бес өзара байланысты құрамдастан тұрады:

1. Бақылау ортасы
2. Бақылау құралдары мен бақылауды жасау бойынша қызмет
3. Ақпарат пен коммуникациялар
4. Тәуекелдерді анықтау мен бағалау
5. Мониторинг

Бақылау ортасы ішкі бақылаудың барлық басқа құрамдастары үшін негіз болып табылады. Компанияны басқару жүйесінің сапалы сипаттамалары мен корпоративтік басқару жүйесі бақылау жасау ортасының айқындаушы факторлары болып табылады. 2009 жылы компания корпоративтік басқару жүйесін жақсарту бойынша қадамдарды қолға алды: KMF корпоративтік басқару бойынша IFC (Халықаралық Қаржы Корпорациясы, Дүниежүзілік Банк тобының мүшесі) жобасына қосылды. Компанияның осы жобаға қатысу мақсаты корпоративтік басқарудың ең үздік халықаралық стандарттарын ендіру болып табылады. Өткен жылдың негізгі жетістіктеріне ішкі аудит процесінің жақсаруы да жатады.

Компанияда **бақылау құралдары және бақылау жасау қызметі деп** ішкі саясаттар мен процедуралардың күн сайынғы орындалуын түсінуге болады. Бір жылдың ішінде компания қызметкерлері нарықтағы өзгермелі жағдайды ескере отырып ішкі саясаттар мен процедураларды жетілдіру бойынша үлкен жұмыс атқарылды. Франкфурттың менеджмент мектебі консультанттарының қолдауымен компанияның бірқатар саясаттары толықтырылып, жетілдірілді. KMF-те қолданылып жүрген проце-

дураларды жетілдіру және жаңаларын ендіру арқылы, сондай-ақ барынша тиімді ендірілген бақылаумен процестерді автоматтандыру арқылы операциялық процестердің сапасын арттыруға көп көңіл бөлінеді. Сөйтіп, 2009 жылы қолма-қол ақшамен операцияларды жасаған кезде сапаны және барынша тиімді бақылауды арттыру үшін KMF жаңа кассалық модульді кезең-кезеңмен ендіру процесін бастады.

Ішкі бақылау жүйесінің тиімді қызмет атқаруы үшін сенімді **ақпараттық жүйе**, басқару ақпаратының жылдам әрі сенімді берілуі, құпия ақпараттың сақталуын бақылау қажет. Ішкі коммуникациялар барлық қызметкерлердің бизнес-процеске тартылуын қамтамасыз ете отырып, компанияның ішіндегі ақпаратпен тиімді алмасудың өте маңызды буыны болып табылады. KMF-те ішкі коммуникацияларды жақсартудағы маңызды рөлді қызметкерлер үшін ішкі сайттың болуы ойнайды әрі сол арқылы қызметкерлермен кері байланыс қамтамасыз етіліп, күшті корпоративтік мәдениет қалыптастырылады. Жүйенің одан әрі жақсаруы IT-технологияларды түрлендірумен байланысты болады. 2009 жылы барлық бөлімшелер жұмысының тиімділігін арттыру үшін KMF «ИСКРА» және «1С» сияқты қолданылып жүрген IT-жүйелерді үздіксіз жақсартып, түрлендірді, сондай-ақ коммуникациялардың жаңа тәсілдерін ендірді.

KMF-та **тәуекелдерді басқарудың сенімді жүйесі** бар, әрі ол барлық қаржылық және операциялық тәуекелдерді қамтиды. Тәуекелдерді басқару жүйесі тәуекелдерді анықтауға, оларды бағалауға және басқаруға бағытталған. Компанияның тәуекелдердің пайда болуын болжайтын барлық операциялары оларды сақтаудың тұрақты бақылауының астында белгіленген лимиттер мен шектеулердің шеңберінде жүзеге асырылады. 2009 жылдың ішінде Франкфурттың менеджмент мектебі консультанттарының көмегімен ең үздік әлемдік тәжірибені және өз әзірлемелерін пайдалануды үйлестіретін Тәуекелдерді басқару саясаты жаңартылып, толықтырылған болатын.

Ішкі бақылау жүйесінің тиімді жұмыс істеуі үшін тұрақты **мониторинг** пен кері байланыс қажет болады. Мониторинг компанияның күн сайынғы операциялық қызметінің бір бөлігі болып табылады. KMF-те мониторинг жүйесіндегі

Система внутреннего контроля КМФ охватывает все уровни управления компанией, все внутренние процессы и операции и направлена на достижение следующих ключевых целей:

- результативность и эффективность всех операций;
- достоверность финансовой отчетности;
- соответствие законодательным нормам.

Внутренний контроль в КМФ состоит из пяти взаимосвязанных компонентов:

1. Контрольная среда.
2. Средства контроля и деятельность по осуществлению контроля.
3. Информация и коммуникации.
4. Выявление и оценка рисков.
5. Мониторинг.

Контрольная среда является основой для всех других компонентов внутреннего контроля. Качественные характеристики системы управления компанией и система корпоративного управления являются определяющими факторами среды осуществления контроля. В 2009 году компанией предприняты шаги по улучшению системы корпоративного управления: КМФ присоединился к проекту IFC (Международная финансовая корпорация, член группы Всемирного банка) по корпоративному управлению. Целью участия компании в данном проекте является внедрение лучших международных стандартов корпоративного управления. Основные достижения прошедшего года включают также улучшение процесса внутреннего аудита.

Под **средствами контроля и деятельностью по осуществлению контроля** в компании понимается ежедневное выполнение внутренних политик и процедур. В течение года сотрудниками компании была проделана огромная работа по совершенствованию внутренних политик и процедур с учетом меняющейся ситуации на рынке. При содействии консультантов Франкфуртской школы менеджмента некоторые политики компании были дополнены и усовершенствованы. Большое значение в КМФ уделяется повышению качества операционных процессов через совершенствование существующих процедур и внедре-

ние новых, а также через автоматизацию процессов с более эффективным встроенным контролем. Так, для повышения качества и более эффективного контроля при совершении операций с наличностью в 2009 году КМФ начал процесс поэтапного внедрения нового кассового модуля.

Для эффективного функционирования системы внутреннего контроля необходима надежная **информационная система**, быстрая и надежная передача управленческой информации, контроль над сохранностью конфиденциальной информации. Внутренние коммуникации являются очень важным звеном эффективного обмена информацией внутри компании, обеспечивая вовлеченность всех сотрудников в бизнес-процесс. Важную роль в улучшении внутренних коммуникаций КМФ играет наличие внутреннего сайта для сотрудников, посредством которого обеспечивается обратная связь с сотрудниками, формируется сильная корпоративная культура. Дальнейшее улучшение системы связано с модернизацией IT-технологий. В 2009 году для повышения эффективности работы всех подразделений КМФ непрерывно улучшал и модернизировал существующие IT-системы, такие, как «ИСКРА» и «1С», а также внедрял новые способы коммуникации.

КМФ имеет надежную **систему управления рисками**, которая охватывает все финансовые и операционные риски. Система управления рисками нацелена на выявление рисков, их оценку и управление. Все операции компании, предполагающие возникновение рисков, осуществляются в рамках установленных лимитов и ограничений при постоянном контроле над их соблюдением. В течение 2009 года с помощью консультантов Франкфуртской школы менеджмента была обновлена и дополнена Политика по управлению рисками, сочетающая использование лучшего мирового опыта и собственных разработок.

Для эффективной работы системы внутреннего контроля необходимы постоянный **мониторинг** и обратная связь. Мониторинг является частью ежедневной операционной деятельности компании. Важную роль в системе мониторинга КМФ играет служба внутреннего аудита, как инструмент для обнаружения потенциально слабых мест в системе внутреннего контроля, а также общей оценки эффективности системы.

маңызды рөлді ішкі бақылау жүйесіндегі әлсіз жерлерді анықтауға, сондай-ақ жүйенің жалпы тиімділігін бағалауға арналған құрал ретінде ішкі аудит қызметі ойнайды.

Корпоративтік басқару бойынша IFC жобасына қатысу қорытындылары бойынша ішкі бақылау жүйесін жетілдіру жөніндегі жұмыс тобы құрылды. Ішкі бақылау туралы ережені әзірлеу, ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін бағалауға деген интеграцияланған әдісті ендіру жұмыс тобының негізгі міндеттері болып табылады.

ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ

KMF-тің Франкфурттың менеджмент пен қаржы мектебінің консультанттарымен бірге жетілдірілген, KMF-тің көп жылғы тәжірибесінің базасында сенімді тәуекел-менеджмент жүйесі бар. Тәуекел-менеджмент компанияның қызметіне және оның мақсаттарға қол жеткізуіне ықпал ете алатын тәуекелдерді үнемі анықтауға, оңтайландыруға және басқаруға бағытталған.

Ықтимал тәуекелдерді басқару, жұмсарту және азайту негізгі міндеттері болып табылады, атап айтқанда:

- қаржы тәуекелдерін: валюталық, пайыздық, өтімділік;
- операциялық тәуекелді;
- несие тәуекелін (компанияның негізгі қызметін ескере отырып, жекелеген санатқа бөлініп көрсетілді).

2009 жылдың ішінде тәуекел-менеджмент жүйесіндегі негізгі жетістіктер мыналар болып табылады:

1. Активтер мен пассивтерді басқару жөніндегі комитеттің (ALCO) жұмысын реттеу.
2. Жаңартылған «Тәуекелдерді басқару саясатын» бекіту.
3. Компанияның ерекшеліктеріне бейімделген ең үздік тәжірибелерді ескере отырып, рұқсат етілген тәуекел лимиттерін белгілеу.
4. Тәуекелді есепке алуды бір жүйеге келтіру.
5. Операциялық тәуекелдер картасын жасау жұмысын бастау.
6. Ақша қаражатының қалдықтарын оперативті басқаруды орталықсыздандыру элементтерімен өтімділікті басқару саясаттарын жақсарту.

Валюталық тәуекел бөлігіндегі тәуекел-менеджмент жүйесін төзімділікке сынаудың бірі ретінде ҚР аумағында 2009 жылдың ақпан айында өткізілген теңгенің девальвациясын айтуға болады, әрі ол теңгені АҚШ долларына қатысты 25% құнсыздандырып жіберді. Өзінің міндеттемелері бөлігіндегі KMF клиенттері, сол сияқты KMF өзі де көп шығынға ұшырамағанын атап өткен жөн, өйткені клиенттер несиелерді жергілікті валютада алды, ал KMF ашық позициялардың оптималды деңгейін қолдай отырып, валюталық тәуекелді хеджирлейді.

Операциялық тәуекел бөлігінде 2009 жылы операциялық тәуекелді есепке алу жүйесін ендіру жұмысы басталды әрі ол 2010 жылы да жалғасатын болады:

KMF-те, қызмет ерекшелігін ескере отырып, несие тәуекеліне ерекше назар аударылады. Несие портфелінің сапасын жақсарту мақсатында 2009 жылы мынадай іс-шаралар өткізілді:

1. Персоналды дағдарыс жағдайында клиенттердің несиені өтей алу қабілетін бағалауға оқыту.
2. Клиенттердің мониторингі арқылы ертерек белгі беру жүйесін ендіру.
3. Кеңейтілген сатылылық жағына қарай несие комитетінің деңгейлері мен құрылымын қайта қарау: бас офис қызметкерлері мен тәуекел-менеджмент өкілдерінің қатысуымен екі деңгей қосылды, комитеттердің қарастырылатын сомалар лимиті азайтылды, несие комитеттері үшін электронды құжат айналымы ұйымдастырылды.
4. Түрлі өнімдер бойынша барынша көп берілетін сомаларды азайту, орташа сомаларды азайту және несиелеу мерзімін қысқарту бөлігінде несие саясатына өзгерістер енгізу.
5. Топтық несиелеуде азаю жағына қарай жасалатын қадамдарды қайта қарау.
6. Жеке несиелеуде кепілмен қамтамасыз ету жөніндегі талаптарды күшейту.
7. Тым көп несие алуды болдырмау үшін несие бюрларымен ынтымақтасу.
8. Заемшының төлей алу қабілетін егжей-тегжейлі талдау үшін құжат айналымының мерзімін ұлғайту.
9. Барынша тәуекелді несие өнімдеріне мораторий.
10. Өндіріп алу бөлімдерінде қызметкерлерді ынталандыру жүйесін әзірлеу және ендіру.

По итогам участия в проекте IFC по корпоративному управлению создана рабочая группа по совершенствованию системы внутреннего контроля. Разработка Положения о внутреннем контроле, внедрение интегрированного подхода к оценке эффективности системы внутреннего контроля являются основными задачами рабочей группы.

УПРАВЛЕНИЕ РИСКАМИ

KMF имеет надежную систему риск-менеджмента, усовершенствованную совместно с консультантами Франкфуртской школы менеджмента и финансов на базе многолетнего опыта KMF. Риск-менеджмент направлен на постоянное выявление, оптимизацию и управление рисками, которые могут повлиять на деятельность компании и достижение ее целей.

Основными задачами являются управление, смягчение и снижение возможных рисков, а именно:

- финансовых рисков: валютного, процентного, ликвидного;
- операционного риска;
- кредитного риска (был выделен в отдельную категорию, учитывая основную деятельность компании).

Основными достижениями в системе риск-менеджмента в течение 2009 года являются:

1. Регламентирование работы комитета по управлению активами и пассивами (ALCO).
2. Утверждение обновленной Политики управления рисками.
3. Установление лимитов допустимого риска с учетом лучших практик, адаптированных под особенности компании.
4. Систематизирование учета риска.
5. Начало работы над составлением карты операционных рисков.
6. Улучшение практики управления ликвидностью с элементами децентрализации оперативного управления остатками денежных средств.

Одним из испытаний на прочность системы риск-менеджмента в части валютного риска можно назвать проведенную в феврале 2009 года на

территории РК девальвацию тенге, которая обесценила тенге к доллару США на 25%. Стоит заметить, что ни клиенты KMF в части своих обязательств, ни KMF не понесли больших потерь, так как клиенты получают кредиты в местной валюте, а KMF проводит хеджирование валютного риска, поддерживая оптимальный уровень открытых позиций.

В части операционного риска в 2009 году была начата работа по внедрению системы учета операционного риска, которая будет продолжена в 2010 году.

Основное внимание в KMF уделяется кредитному риску, учитывая специфику деятельности. С целью улучшения качества кредитного портфеля в 2009 году были проведены следующие мероприятия:

1. Обучение персонала оценке кредитоспособности клиентов в условиях кризиса.
 2. Внедрение системы ранних сигналов через мониторинг клиентов.
 3. Пересмотр уровней и структуры кредитного комитета в сторону расширенной ступенчатости: добавлены два уровня с участием сотрудников головного офиса и представителей риск-менеджмента, снижены лимиты рассматриваемых сумм комитетами, организован электронный документооборот для кредитных комитетов.
 4. Внесение изменений в кредитную политику в части сокращения максимальных сумм выдач по различным продуктам, уменьшения средних сумм и сокращения сроков кредитования.
 5. Пересмотр шагов в групповом кредитовании в сторону уменьшения.
 6. Ужесточение требований по залоговому обеспечению в индивидуальном кредитовании.
 7. Сотрудничество с кредитными бюро для предотвращения перекредитованности.
 8. Увеличение сроков документооборота для проведения тщательного анализа платежеспособности заемщика.
 9. Мораторий на наиболее рискованные кредитные продукты.
 10. Разработка и внедрение системы стимулирования сотрудников в отделах взыскания.
- В 2009 году был сделан особый акцент на мероприятиях по работе с проблемными кредитами и возврату списанных кредитов. Командой

2009 жылы проблемалы несиелермен жұмыс жүргізу және есептен шығарылған несиелерді қайтару жөніндегі іс-шараларға ерекше назар аударылды. KMF командасы қойылған міндетті іске асыру үшін жұмыс әдістемелерін, құралдары мен қағидаттарын әзірледі. Қолға алынған іс-шаралар қайтарымдылықты 3,5 есе ұлғайтуға көмектесті, бұл осы іс-шаралардың табысты екендігінің сөзсіз айғағы болып табылады.

Әлеуметтік-бағытталған компания бола отырып және дағдарыстың әсерін ескере отырып, KMF қолданыстағы әдістер мен техникаларды қолдана отырып клиенттерді қолдауға бел буып отыр. Борыштық ауыртпалықты жеңілдету мақсатында KMF мұқтаждықтары бар заемшылардың несиелерін белсенді түрде құрылымын өзгертті әрі бұл клиенттерге тәуекелді есептеудің консервативті әдістемесін пайдалана отырып, бизнесті сақтап қалуға мүмкіндік берді, KMF құрылымы өзгерген портфельді бір күннен артық портфельдің тәуекел коэффициентіне қосады.

ІШКІ АУДИТ

Ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін бағалау KMF Ішкі аудит қызметінің (бұдан әрі ІАҚ) негізгі міндеті болып табылады. ІАҚ серіктестік қатысушыларының Жалпы жиналысына функционалды түрде бағынышты болатын тәуелсіз құрылымдық бөлімше болып табылады және ішкі бақылау жүйесінің тұрақты мониторингінің бір бөлігі ретінде болады. ІАҚ «KMF» МКҰ Басқармасымен тығыз өзара қатынаста жұмыс істейді, бұл ішкі бақылау жүйесінің жай-күйі туралы ақпаратты компанияның басшылығына оперативті түрде жеткізуге мүмкіндік береді.

Қазіргі уақытта ІАҚ-та аудиторлық компанияларда жұмыс тәжірибесі бар және компанияның бизнес-процестерін жақсы білетін қызметкерлер жұмыс істейді.

ІАҚ қызметінің барынша маңызды бағыттарының бірі компания филиалдарының аудиті болып табылады. 2009 жылдың ішінде ІАҚ жарты жылдық негізде KMF барлық 8 филиалы мен 23 қосалқы офистерінде жоспарлы аудиторлық тексерулер жүргізілді. Аудиторлық тексерулердің барысында 2009 жылдың ішінде 1700 астам

клиент келді, бұл қызмет көрсету сапасын жақсарту үшін кері байланыс пен ақпаратты алу мүмкіндігін берді.

2009 жылдың ішінде ІАҚ, Франкфурттың қаржы және менеджмент мектебінің ұсынымдары бойынша аудитті өткізуге мүлдем жаңа әдісті қолданды, әрі соның барысында тек әлсіз жерлерге ғана көңіл бөлініп қойған жоқ, сол сияқты ішкі бақылау жүйесінің құрамдас бөліктерін және компанияның қызметін жақсарту жөніндегі ұсынымдарға, KMF-тің құрылымдық бөлімшелері түрлі бағыттар бойынша жинақтаған ең үздік тәжірибесін таратуға ерекше назар аударылды. Осының барлығы ІАҚ өткен жылғы қызметінің қорытындылары KMF-тің қойылған мақсаттарға қол жеткізуінде өте маңызды рөл ойнады деп пайымдау жасауға негіз береді.

2009 жылдың ішінде Франкфурттың қаржы және менеджмент мектебінің қолдауымен ең үздік халықаралық тәжірибеге сәйкес тәуекелдерге (risk-based approach) негізделген ішкі аудитті жүргізу әдістемесін бекітетін «Ішкі аудитті жүргізу жөніндегі басшылық» қайта қаралып, толықтырылды. 2010 жылға арналған тексерулер жоспары осы «тәуекелге-бағытталған» әдісті ескере отырып әзірленген.

ІАҚ 2010 жылға арналған жоспарында ішкі нұсқаулықтар мен ережелерді жақсарту жұмысын жалғастыру бар. KMF-тің корпоративтік басқару жөніндегі IFC жобасына қатысу қорытындылары бойынша алынған ұсынымдарға сай ІАҚ қолданыстағы нұсқаулықтарға өзгерістер мен толықтыруларды енгізу жұмысы басталды. Сондай-ақ 2010 жылы басым бағыттардың бірі филиалдардың рейтингісін ендіру болып табылады.

KMF-ТЕГІ КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ

Корпоративтік басқару жүйесін жетілдіру KMF-тің стратегиялық менеджментінің ең маңызды бағыттарының бірі болып табылады. KMF-тің корпоративтік басқару стратегиясы басқару жүйесінің тұрақты дамуына және акционерлер мен компанияның арасындағы коммуникациялар

КМФ были разработаны методики, инструменты и принципы работы для реализации поставленной задачи. Предпринятые меры помогли увеличить возврат в 3,5 раза, что является непрекаемым свидетельством успешности данных мероприятий.

Являясь социально ориентированной компанией и учитывая влияние кризиса, КМФ ставит перед собой задачу поддерживать клиентов, применяя существующие методы и техники. С целью облегчения долгового бремени КМФ активно проводил реструктуризацию кредитов заемщиков, испытывающих в этом потребность, что позволило клиентам сохранить бизнес, используя консервативную методику расчета риска. КМФ включает реструктурированный портфель в коэффициент риска портфеля свыше одного дня.

ВНУТРЕННИЙ АУДИТ

Оценка эффективности системы внутреннего контроля является основной задачей Службы внутреннего аудита КМФ (далее – СВА). СВА является независимым структурным подразделением, находящимся в функциональном подчинении Общему собранию участников товарищества, и выступает как часть постоянного мониторинга системы внутреннего контроля. СВА работает в тесном взаимодействии с Правлением МКО «КМФ», что позволяет оперативно доводить информацию о состоянии системы внутреннего контроля до руководства компании.

В настоящий момент в СВА работают сотрудники с опытом работы в аудиторских компаниях и хорошо знающие бизнес-процессы компании.

Одним из наиболее важных направлений деятельности СВА является аудит филиалов компании. В течение 2009 года СВА на полугодовой основе были проведены плановые аудиторские проверки всех 8 филиалов и 23 субофисов КМФ. В ходе аудиторских проверок в течение 2009 года было посещено более 1700 клиентов, что дало возможность получить обратную связь и информацию для улучшения качества обслуживания.

В течение 2009 года СВА, по рекомендациям Франкфуртской школы финансов и менеджмен-

та, применял совершенно новый подход к проведению аудита, при котором основной упор был сделан не только на выявление слабых мест, но и на рекомендации по улучшению составных частей системы внутреннего контроля и деятельности компании, на распространение лучшего опыта, накопленного структурными подразделениями КМФ по тем или иным направлениям. Все это дает основание полагать, что итоги деятельности СВА за прошедший год сыграли немаловажную роль в достижении КМФ поставленных целей.

В течение 2009 года при содействии Франкфуртской школы финансов и менеджмента было пересмотрено и дополнено «Руководство по проведению внутреннего аудита», закрепляющее методологию проведения внутреннего аудита, основанного на рисках (risk-based approach) в соответствии с наилучшей международной практикой. План проверок на 2010 год был разработан с учетом данного «риск-ориентированного» подхода.

В планах СВА на 2010 год – продолжение работы по совершенствованию внутренних руководств и положений. Согласно рекомендациям, полученным по итогам участия КМФ в проекте IFC по корпоративному управлению, начата работа по внесению изменений и дополнений в существующие руководства СВА. Также одним из приоритетных направлений в 2010 году является внедрение рейтинга филиалов.

КОРПОРАТИВНОЕ УПРАВЛЕНИЕ В КМФ

Совершенствование системы корпоративного управления является одним из важных направлений стратегического менеджмента КМФ. Стратегия корпоративного управления КМФ нацелена на стабильное развитие системы управления и улучшение систем коммуникаций между акционерами и компанией, оптимизацию процесса принятия решений, финансовое процветание. Опыт развития корпоративного управления показывает, что четко выстроенные структуры и процессы управления предоставляют возможность эффективного контроля

жүйесінің жақсаруына, шешімдерді қабылдау процесінің оңтайландырылуына, қаржылық гүлденуге бағытталған. Корпоративтік басқаруды дамыту тәжірибесі анық құрылған құрылымдар мен басқару процестері қызметті тиімді бақылау және мониторинг жасау мүмкіндіктерін береді, айқындылықтың артуына ықпал етеді. Корпоративтік этикалық нормалардың қалыптасуы ұзақ мерзімді экономикалық өсімді қолдайтындығын және айқындылықтың артуына ықпал ететіндігін ескере отырып, KMF өзінің негізін қалаған күннен бастап корпоративтік басқаруды жетілдіру жұмысымен мақсатты түрде айналысып келеді.

Келешекте микроқаржы банкіне айналу және қайта құрылу стратегиясының аясында компания корпоративтік басқарудың ең үздік тәжірибелерін пайдаланады. Мұндай бағыттардың бірі ретінде KMF-тің Орталық Азиядағы корпоративтік басқару жөніндегі IFC (Халықаралық қаржы корпорациясы) жобасына қатысуы болды. 2009 жылғы 15 сәуірде «KMF» МКҰ қазақстандық компанияларда корпоративтік басқаруды жетілдіруге бағытталған, олардың инвестициялық тартымдылығының артуына ықпал ететін бағдарламаға қосылды. Осы бағдарлама пилотты болып табылады, өйткені осының алдында Жауапкершілігі шектеулі серіктестер корпоративтік басқару бағдарламаларына қатыспаған емес және KMF халықаралық консультанттардың көмегімен корпоративтік басқару тәжірибесін жетілдіре отырып, солардың арасында жол салушы болып табылады.

IFC, Дүниежүзілік банк тобының мүшесі бола отырып, әлемнің барлық аймақтарында адамдардың өмір жағдайларын жақсартуға мүмкіндік туғызады, жеке сектордың дамуын қолдай отырып, жеке капиталды шоғырландыра отырып және консультативтік қызметтерді және компаниялар мен үкіметтерге тәуекелдерді азайту қызметтерін көрсете отырып, дамып жатқан елдердің тұрақты экономикалық өсіміне ықпал етеді. 2009 қаржы жылында IFC \$14.5 миллиардты инвестициялады әрі ол қаржы дағдарысының кезінде дамып жатқан елдерге капиталдың ағып келуіне ықпал етті.

Жобаның аясында IFC консультанттары KMF-тің корпоративтік басқару жүйесін кешенді

бағалап, ең үздік халықаралық тәжірибенің талаптарына сәйкес ұсынымдар берді. Осы бағалаудың қорытындысы компанияда корпоративтік басқарудың базалық құрылымдарының бар екендігін көрсетті әрі олар табысты оперативті қызметке ықпал етеді. IFC консультанттары компанияның басқару және бақылау жүйесінің айқындылығы мен тиімділігін арттырудың стратегиялық мақсаттарына қол жеткізу мақсатында корпоративтік басқаруды одан әрі жетілдіру жөнінде ұсынымдар берді.

Ұсынымдардың негізінде 2009 жылдың қазан айында IFC консультанттарымен бірге Корпоративтік басқару жүйесін жетілдіру жөніндегі іс-шаралар жоспары жасалған болатын әрі оған корпоративтік басқару жүйесін реттейтін түрлі ішкі құжаттарды реттеу, консультациялар беру және корпоративтік басқару мәселелері бойынша практикалық семинарларды өткізу жатады. 2010 жылы Корпоративтік басқару жүйесін жетілдіру жөніндегі іс-шаралар жоспары өз жалғасын табады.

Тәжірибе көрсетіп отырғандай, корпоративтік басқару KMF-ке компания үшін критикалық тәуекелдерді дер кезінде анықтауға және оларды тиімді басқаруға мүмкіндік береді, сондай-ақ стратегиялық инвесторларды тарту үшін маңызды рөл ойнайды. Тиімді корпоративтік басқару жүйесі бар компаниялар барынша жоғары нарықтық бағаны алады, сондай-ақ шешімдерді қабылдау процесін оңтайландырады.

АҚПАРАТТЫҚ ҚАУІПСІЗДІК ЖӘНЕ ІТ-ТЕХНОЛОГИЯЛАР

«KMF» МКҰ-да алдыңғы қатарлы ақпараттық технологиялардың қолданылуы клиенттермен және бизнес-серіктестермен өзара әрекеттесу кезінде бәсекеге қабілетті артықшылықтарды іске асырудың жаңа перспективаларын аша отырып, көптеген бизнес-функциялардың орындалуын қамтамасыз етеді. Осыған орай ерекше мәнге компанияның ақпараттық технологиялар саласындағы ұзақ мерзімді жоспарлау ие болады.

и мониторинга деятельности, содействуют повышению прозрачности. Учитывая, что формирование корпоративных этических норм поддерживает долгосрочный экономический рост и способствует развитию прозрачности, КМФ с начала своего основания целенаправленно работает над совершенствованием корпоративного управления.

В рамках трансформации и стратегии будущего преобразования в микрофинансовый банк компания использует лучшие практики корпоративного управления. Одним из таких направлений была инициатива КМФ принять участие в Проекте IFC (Международной финансовой корпорации) по корпоративному управлению в Центральной Азии. 15 апреля 2009 года МКО «КМФ» присоединилась к программе, направленной на совершенствование корпоративного управления в казахстанских компаниях, способствующей повышению их инвестиционной привлекательности. Данная программа является пилотной, поскольку никогда ранее товарищества с ограниченной ответственностью не участвовали в программах корпоративного управления, и КМФ является пионером среди них, совершенствуя практику корпоративного управления с помощью международных консультантов.

IFC, являясь членом Группы Всемирного банка, создает возможности улучшения условий жизни людей во всех регионах мира, способствует устойчивому экономическому росту в развивающихся странах, поддерживая развитие частного сектора, мобилизуя частный капитал и оказывая консультативные услуги и услуги снижения рисков компаниям и правительствам. За 2009 финансовый год IFC инвестировала \$14,5 миллиардов, что способствовало притоку капитала в развивающиеся страны во время финансового кризиса.

В рамках проекта консультанты IFC провели комплексную оценку системы корпоративного управления КМФ и предоставили рекомендации в соответствии с требованиями наилучшей международной практики. Итоги данной оценки показали, что в компании существуют базовые структуры корпоративного управления, которые способствуют успешной оперативной деятельности. Консультантами IFC были предоставлены рекомендации по дальнейшему совершенство-

ванию корпоративного управления с целью достижения компанией стратегических целей повышения прозрачности и эффективности системы управления и контроля.

На основе рекомендаций в октябре 2009 года совместно с консультантами IFC был составлен План мероприятий по усовершенствованию системы корпоративного управления, включающий в себя разработку различных внутренних документов, регулирующих систему корпоративного управления, предоставление консультаций и проведение практических семинаров по вопросам корпоративного управления. В 2010 году реализация Плана мероприятий по усовершенствованию корпоративного управления будет продолжена.

Как показывает практика, корпоративное управление позволит КМФ своевременно выявлять критические для компании риски и эффективно управлять ими, а также играет важную роль в привлечении стратегических инвесторов. Компании с эффективным корпоративным управлением получают более высокую рыночную оценку, а также оптимизируют процесс принятия решений.

ИНФОРМАЦИОННАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ И ИТ-ТЕХНОЛОГИИ

Применение передовых информационных технологий в МКО «КМФ» обеспечивает выполнение множества бизнес-функций, открывая новые перспективы для реализации конкурентных преимуществ при взаимодействии с клиентами и бизнес-партнерами. В связи с этим особое значение приобретает долгосрочное планирование развития компании в сфере информационных технологий.

В сфере ИТ-технологий 2009 год для КМФ прошел под девизом безопасности, надежности и достоверности. В своей деятельности компания уделяет повышенное внимание безопасности доступа к информационным ресурсам, а также надежности, достоверности и целостности самих информационных ресурсов. Доказательством этому может служить присуждение МКО «КМФ» в ноябре 2009 премии EIAAward за успехи в

IT-технологиялары саласында 2009 жыл KMF үшін қауіпсіздік, сенімділік және шынайылық девизимен өтті. Өз қызметінде компания ақпараттық ресурстарға қол жеткізу қауіпсіздігіне, сондай-ақ ақпараттық ресурстардың сенімділігіне, шынайылығына және бүтіндігіне көп көңіл бөледі. Осының дәлелі ретінде 2009 жылы «KMF» МКҰ-ға ақпараттық бүтіндігіндегі табыстары үшін EIAward сыйлығының берілуі болды. EIAward сыйлығының құрылтайшысы АҚШ-тың Иллинойс штатында орналасқан және Солтүстік Батыс және Чикаго Университеттерімен тығыз ынтымақтасатын Ақпараттық Бүтіндік жөніндегі Коалиция болып табылады. Коалиция 2001 жылы коммерциялық және коммерциялық емес ұйымдарды осы салада компаниялар ең үздік тәжірибелерді пайдалана отырып қол жеткізген нақты нәтижелердің негізінде ақпараттың сенімділігіндегі, бір ізділігіндегі және дәлдігіндегі табыстары үшін марапаттай отырып, ақпараттың бүтіндігі ұғымын таныстыру мақсатында құрылды. 2009 жылы байқауға бүкіл әлемнен 256 ұйым қатысты, әрі солардың мәреге жеткендердің 6 АҚШ, Үндістан, Финляндия, Босния мен Герцоговина және Қазақстан сияқты елдерден болды.

Интернет-технологиялар саласында біз коммуникациялардың жаңа тәсілдерін үнемі іздестіре отырып, алға қарай жылжып келеміз. Сөйтіп, «KMF» МКҰ барлық бөлімшелерін бірегей коммуникациялық желіге біріктіру үшін барлық заманауи Интернет-технологиялар, соның ішінде филиалдармен және шалғай жатқан қосалқы офистермен оперативті әрі сенімді өзара байланысты қамтамасыз ететін және корпоративті коммуникациялар желісін құру кезінде тиімді шешім ретінде бола отырып, байланыс қызметтеріне шығатын шығындарды оңтайландыруға мүмкіндік беретін IP-телефония қолданылады.

2009 жылы ақпараттық жүйелердің қызмет етуінің тұрақтылығын және ақпараттың сақталуын қамтамасыз етуге арналған Ақпараттық қауіпсіздік саясаты пысықталып, бекітілді. Соңғы үш жылда KMF-ке аудит жасаған Ernst & Young халықаралық аудиторлық компанияның ұсынымдарына сай Ақпараттық қауіпсіздік саясаты ең үздік әлемдік тәжірибелерге сәйкес келтірілді. Қауіпсіздік саясатын жетілдіру аясында ақпараттық жүйелерге қол жеткізу, басқару және қорғау тәртібін,

сондай-ақ тек лицензиялық бағдарламалық қамсыздандыруды пайдалану тәртібін қатаң түрде реттеп, орындардағы IT-аудит күшейтілді.

2009 жылдың ішінде 2000 жылы құрылған «НЭАЖ» (Несиелік Әкімшілік етудің Ақпараттық Жүйесі) ақпараттық жүйесін жетілдіру жұмысы жалғасты. Ол клиенттердің досысын толық жүргізуді, несие шарттарының тағайындалуын, тіркелуін, беру және өтеу транзакцияларының жүргізілуін, барлық клиенттер мен олардың транзакциялары бойынша толық тарихты сақтауды қоса алғанда, несиелеу операцияларының барлық спектрін қамтиды, сондай-ақ түрлі бөліктерде өзіндік кезең үшін егжей-тегжейлі есептілікті алуға, деректерді өз бетімен таңдауға мүмкіндік береді. «КЭАЖ» ақпараттық жүйенің негізінде және KMF 2008 жылы сатып алған «Colvir» банк жүйесінің базасында 2009 жылы компанияның барлық негізгі бизнес процестерін кейіннен «КЭАЖ»-ды және қаржы ақпараттық жүйе операцияларының бір бөлігін ауыстыратын бірегей кешенге интеграциялау үшін жаңа жүйені құру жұмысы басталды. Жаңа жүйе «КЭАЖ» барлық мүмкіндіктерін шоғырландырады, сондай-ақ мүлдем жаңа функционалға ие болады. Жаңа жүйені ендіруге алғашқы қадам ретінде KMF барлық қосалқы офистерінде кассалық және банк операцияларын есепке алу модулінің іске қосылуы болды. Модуль қосалқы офистерде жұмыс істейтін бухгалтерлердің жұмысын барынша сенімді әрі қауіпсіз етті және енгізілетін деректер көлемін азайтуға және енгізу қатесін болдырмауға мүмкіндік берді. Кейінгі қадам 2010 жылдың соңына жоспарланған жаңа жүйенің несие модулін іске қосу болады.

Одан әрі KMF осы жетістіктерге тоқтамай, өзінің IT технологияларын жетілдіре отырып, оларды барынша сенімді әрі қауіпсіз ете отырып алға қарай үнемі жылжып отырды жоспарлап отыр.

информационной целостности. Учредителем премии EIAward является Коалиция по информационной целостности, которая базируется в штате Иллинойс (США) и поддерживает тесное сотрудничество с Северо-Западным и Чикагским университетами. Коалиция создана в 2001 году с целью продвижения понятия информационной целостности и награждает коммерческие и некоммерческие организации за успехи в надежности, последовательности и точности информации на основании конкретных результатов, достигнутых компаниями в этой области с использованием лучших практик. В 2009 году в конкурсе приняли участие в общей сложности 256 организаций со всего мира, из которых было выбрано 6 финалистов из таких стран, как США, Индия, Финляндия, Босния и Герцеговина и Казахстан.

В области интернет-технологий мы тоже движемся вперед, постоянно изыскивая новые способы коммуникации. Так, для объединения всех подразделений МКО «КМФ» в единую коммуникационную сеть применяются все современные интернет-технологии, в том числе IP-телефония, которая обеспечивает оперативную и надежную связь с филиалами и удаленными субофисами и позволяет оптимизировать затраты на услуги связи, являясь эффективным решением при построении корпоративных сетей коммуникации.

В 2009 году была доработана и утверждена Политика информационной безопасности, призванная обеспечивать устойчивость функционирования информационных систем и сохранность информации. Согласно рекомендациям международной аудиторской компании Ernst & Young, проводившей аудит КМФ в течение трех лет, Политика информационной безопасности была приведена в соответствие с лучшими мировыми практиками. В рамках усовершенствования политики безопасности усилился ИТ-аудит на местах, строго регламентировав порядок доступа, управления и защиты информационных систем, а также использования только лицензионного программного обеспечения.

В течение 2009 года шла работа над совершенствованием информационной системы «ИСКРА» (Информационная Система Кредитного Администрирования), созданной еще в 2000 году. Она охватывает весь спектр операций по

кредитованию, включая ведение полного досье клиентов, назначение, регистрацию кредитных договоров, ведение транзакций выдач и погашений, хранение полной истории по всем клиентам и их транзакциям, а также позволяет получать подробную отчетность за произвольный период в различных разрезах, создавать произвольную выборку данных. На основе информационной системы «ИСКРА» и на базе банковской системы «Colvir», приобретенной КМФ в 2008 году, в 2009 году началась работа над созданием новой системы для интеграции всех основных бизнес-процессов компании в единый комплекс, который впоследствии заменит систему «ИСКРА» и часть операций финансовой информационной системы. Новая система сконцентрирует в себе все возможности системы «ИСКРА», а также будет иметь совершенно новый функционал. Первым шагом к внедрению новой системы стал запуск модуля учета кассовых и банковских операций во всех субофисах КМФ. Модуль упростил и в то же время сделал более надежным и безопасным работу бухгалтеров субофисов, позволил минимизировать объем вводимых данных и избежать ошибки ввода. Следующим шагом будет запуск кредитного модуля новой системы, который запланирован на конец 2010 года.

В дальнейшем КМФ планирует не останавливаться на достигнутом, а постоянно двигаться вперед, совершенствуя свои ИТ-технологии, делая их еще более надежными и безопасными.

Хан Тәңірі шыңы (Пик Хан-Тенгри)

Хан Тәңірі шыңы – әлемнің ең солтүстік жеті мыңдығы – Қазақстанның Қырғызстанмен және Қытаймен шекарасындағы Алматы облысынан қашықтағы аймақта орналасқан. Гималайдың сегіз мыңдығын он сегіз рет бағындырған Қазақстан альпинисті Анатолий Букреев өз сөзінде Хан Тәңірі дұрыс орналасқан қабырғалары мен геометриялық пирамидалы симметриясының арқасында әлемдегі ең әдемі шың деп айтқан болатын.

Пик Хан-Тенгри – самый северный семитысячник в мире – находится в отдаленном регионе Алматинской области на границе Казахстана с Кыргызстаном и Китаем. Название этой красивейшей пирамидальной горы в переводе означает «повелитель неба». Казахский альпинист Анатолий Букреев, восемнадцать раз покорявший гималайские восьмитысячники, говорил, что Хан-Тенгри, возможно, самый красивый пик в мире из-за его правильно расположенных ребер и геометрической пирамидальной симметрии.

Кадр саясаты жəне адам ресурстарын басқару

Кадровая политика и управление человеческими ресурсами

Компания жұмысының оң қорытындысы KMF командасының – түрлі қызмет салаларында тәжірибесі бар қызметкерлердің күнделікті жұмысының нәтижесі болып табылады. 12 жылдың ішінде KMF-те жоғары білікті кәсіпқойлар командасы қалыптасып қалды. Компанияда қызметкерлерді маңсаппен өсірудің тиімді жүйесі қызмет етеді әрі оған кадр резерві мен ішкі жалдау жатады. Көптеген жылдар бойы KMF-те көрсеткіштерге қарай несиелік бөлімінің қызметкерлерін әділ ынталандыру жүйесі қызмет атқарып келеді. 2009 жылы бөлім қызметкерлерінің жұмыс өтіліне сүйене отырып, несиелік бөлімінің қызметкерлерін ынталандыру жүйесіне өзгерістер енгізу бойынша жұмыс басталды. 2009 жылы бэк-офистің қызметкерлері үшін бонустық жүйесі ендірілді.

2009 жылдың соңында компанияның штатын 320 адам құрады, солардың арасында клиенттермен тікелей жұмыс жүргізетін несиелік бөлімінің 136 қызметкері. Компания қызметкерлерінің жалпы санынан филиалдар қызметкерлерінің үлес салмағы 90% болды.

Корпоративтік басқаруды жетілдіру мақсатында 2009 жылы филиал директорларының ротациясы жүргізілді. Филиал директорлары басқа өңірдің жұмысына жәнтәнімен кірісіп, жарты жылдың ішінде филиал жұмысына жаңалық енгізе алды, бұл ретте дала жағдайында қосымша білім де ала алды. Жаңадан келген директор бұрыннан жұмыс істеп келген филиал директорының жетістіктерін, сол сияқты жақсаруды қажет ететін филиал ұжымын басқару жағын да нақты бағалай алды. Жүргізілген ротацияның арқасында бір филиалдың ең үздік тәжірибесі басқа филиалда қолданысын тапты.

KMF қызметкерлерінің кәсіби әлеуетін одан әрі дамыту үшін 2009 жылы бүкіл персоналдың кезекті аттестациясы жүргізілді. Құрамына қызметкерлердің өкілі кірген аттестациялық комиссияның ұсынымдары бойынша нәтижелері жоғары қызметкерлер кадр резервіне есепке қойылды, сондай-ақ тиісті орын алмасулар болды.

Филиалдар арасындағы нәтижелерді және дұрыс бәсекелестікті жақсарту үшін жыл сайын

Ең үздік филиал және Ең үздік несиелік сарапшысы атты байқаулар өткізіледі (басты несиелік көрсеткіштері бойынша айқындалады).

Ішкі коммуникациялар, сондай-ақ компанияның ішіндегі кері байланыс KMF-тің ішкі сайты арқылы жүзеге асырылады. 2009 жылы ең өзекті тақырыптарға сауалнамалар өткізіліп, жаңа бөлімдер ашылды. Сайт арқылы «KMF ең үздік қызметкері» байқауының мәреге жетушісі айқындалды: әрбір қызметкер өз дауысын беріп, оның пікірінше ең үздік дегенді айқындай алды. Әрбір қызметкер кез келген өзекті сауалын қойып, оған оперативті түрде жауап ала алатын «Сауал-Жауап» бөлімі KMF қызметкерлерінің арасында өте танымал.

KMF-те көп мән корпоративтік рухтың және корпоративтік мәдениеттің дамуына беріледі. Мұнда маңызды мәнге корпоративтік іс-шаралар ие болады әрі олардың негізгі міндеті – команданың рухын қалыптастыру және күшейту. 2009 жылы КТК күзгі сайысы өтті, оған «Смех сквозь кризис» тақырыбына 8 филиалдың және бас офистің қызметкерлері қатысты. Компания басшылығы әрбір қызметкердің, әрбір филиалдың, олардың дағдарысқа қатысты көзқарасын бар көңілмен сезінді. Балалар әзіл-сықақ, өлеңдер айтып, сценалар қойып дағдарыс туралы бар шындықты айтып берді, әрі осылайша мұндай қиын-қыстау заманда бір-бірінің көңілін көтерді. Өткізілген іс-шара компанияның бүкіл персоналына жақсы әсер қалдырып, әрбір қызметкердің, сол сияқты жалпы компанияның табыстарымен өткен жылды позитивті көңіл-күймен аяқтауға септігін тигізді.

Положительные итоги работы компании являются результатом ежедневной работы команды КМФ – сотрудников, обладающих опытом в различных сферах деятельности. За 12 лет в КМФ сформировалась высококвалифицированная команда профессионалов. В компании функционирует эффективная система карьерного роста сотрудников, включающая кадровый резерв и внутренний найм. На протяжении многих лет в КМФ функционирует справедливая система мотивации сотрудников кредитного отдела, в зависимости от показателей. В 2009 году была начата работа по внесению изменений в систему мотивации сотрудников кредитного отдела с акцентом на стаж работы сотрудников отдела. В 2009 году была внедрена бонусная система для сотрудников бэк-офиса.

На конец 2009 года штат компании составил 320 человек, среди них 136 сотрудников кредитного отдела, осуществляющих непосредственно работу с клиентами. Удельный вес сотрудников филиалов от общей численности сотрудников компании составил 90%.

В целях совершенствования корпоративного управления в 2009 году была проведена ротация директоров филиалов. Директора филиалов смогли окунуться в работу другого региона и за полгода внести новизну в работу филиала, при этом получив дополнительное обучение в полевых условиях. Свежий взгляд помог трезво оценить как достижения постоянно работающего директора филиала, так и те стороны в управлении коллективом филиала, которые требовали улучшения. Благодаря проведенной ротации, лучшая практика одного филиала была применена в другом филиале.

Для дальнейшего развития профессионального потенциала сотрудников в КМФ в 2009 году была проведена очередная аттестация всего персонала. По рекомендациям аттестационной комиссии, в состав которой входил представитель работников, сотрудники с высокими результатами были зачислены в кадровый резерв, а также были проведены соответствующие перемещения.

Для улучшения результатов и здоровой конкуренции между филиалами ежегодно проводятся конкурсы «Лучший филиал» и «Лучший кредит-

ный эксперт» (определяются по ключевым кредитным показателям).

Внутренние коммуникации, а также обратная связь внутри компании осуществляется и через внутренний сайт КМФ. В 2009 году были проведены опросы на самые актуальные темы, открыты новые разделы. Стоит отметить, что через сайт был определен и финалист конкурса «Лучший сотрудник КМФ»: каждый сотрудник смог отдать свой голос и определить лучшего, по его мнению. Раздел «Вопрос-Ответ», где каждый сотрудник может задать любой актуальный вопрос и оперативно получить ответ, пользуется популярностью у сотрудников КМФ.

В КМФ большое значение придается развитию корпоративного духа и корпоративной культуры. Здесь важны корпоративные мероприятия, основная задача которых – формирование и укрепление командного духа. В 2009 году был проведен осенний турнир КВН «Смех сквозь кризис», в котором приняли участие сотрудники 8 филиалов и головного офиса. Руководство компании почувствовало настроение каждого сотрудника, каждого филиала, их отношение к кризису. Участникам удалось правдиво и остроумно донести суть кризиса в шутках, песнях и сценках, таким образом подбодрив друг друга в этот нелегкий период. Проведенное мероприятие произвело большое впечатление на весь персонал компании и помогло с позитивным настроением и успехами завершить год каждому сотруднику, и компании в целом.

Талғар шыңы (Пик Талғар)

Талғар шыңы Солтүстік Тянь-Шань тау жүйесіне жататын Іле Алатауының тау тізбегінде орналасқан. Бұл шың Іле Алатауындағы ең биік шың, ол тіпті Монблан тауынан да биік. Талғардың тік жартастарын мұздықтар, ал тау етегін қалың қар басып жатыр. Солтүстік-батыс баурайы трапеция тәрізді пішімге ие, ал оңтүстік-батыс және солтүстік-шығыс баурайларда орналасқан ірі мұздықтар көрінісін тау шыңынан көруге болады.

Пик Талғар расположен в горной цепи Зайлийского Алатау, относящейся к горной системе Северного Тянь-Шаня. Эта вершина самая высокая в Зайлийском Алатау, выше, чем гора Монблан. Крутые склоны Талгара покрыты вечными ледниками, а подножие горы – снежным одеялом. Северо-западный склон имеет трапециевидную форму. С вершины самой горы открывается вид на наиболее крупные ледники, разместившиеся на юго-западном и северо-восточном склонах.

Оқыту – KMF дамуының негізі

Обучение – основа развития KMF

Өткен 2009 жыл Қазақстанның көптеген микрокредиттік ұйымдары үшін қысқа мерзімді, сол сияқты стратегиялық сипатқа ие болатын тұрақты өзгерістердің жағдайларында сынақ, жұмыс жасау кезеңі болды. Мұндай жағдайда компанияның бәсекелестік күресте табысты жұмыс істеуінің негізгі факторларының бірі сыртқы ортада болып отырған өзгерістерге дер кезінде дұрыс жауап беру шеберлігі болып табылады. 2009 жылдың қорытындылары «KMF», сөзсіз, компанияның позитивті қаржы нәтижелеріне қол жеткізу үшін өзінің ішкі ресурстарын шоғырландыра алғандығын көрсетті. Мұндай нәтижелерге қол жеткізудегі маңызды рөлді KMF-тің Корпоративтік Тренинг-орталығының жұмысы ойнады.

Қызметкерлердің шағын ғана штаты бар микрокредиттік ұйымдар үшін әрбір қызметкердің тиімділігі үлкен мәнге ие болады. KMF-тің қолында бар адам ресурстарын сақтаудың және дамытудың стратегиялық маңыздылығын түсінуі 2009 жылдың қорытындылары бойынша өте маңызды тұжырым болды, өйткені жекелеген қызметкердің мүмкіндіктерін мақсатына лайық дамытудан компанияның ағымдағы жай-күйі және келешек перспективалары тәуелді болады. 2009 жылдың ішінде сыртқы ортаның әрекеттеріне дер кезінде жауап бере отырып, KMF Корпоративтік Тренинг-орталығы компания қызметкерлерінің кәсіби жарамдылығының дайындық деңгейін сақтап қала алды, сондай-ақ білім беру тренингтерінің қолдағы арсеналының саны мен сапасын едәуір ұлғайта алды. Сөйтіп, барлық қолданыстағы бағдарламалар түрлендірілді және солардың негізінде жеті негізгі оқыту модульдері әзірленді.

1. Жаңа қызметкерлерді дайындау.
2. Клиенттің төлей алу қабілетін бағалау және талдау.
3. Ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару.
4. Персоналды дамыту және компанияны дамыту.
5. Жұмыс тиімділігі мен өнімділігі.
6. Кадр резерві мен Қызметкерлерді ротациялау.
7. Халыққа арналған тренингтер (KMF клиенттері мен клиент еместері үшін).

Осы модульдердің әрқайсысы, өз кезегінде, 5-6 жеке тақырыптық және практикалық тренингтерді қамтиды.

Компанияда қолға алынған дағдарысқа қарсы шаралар Тренинг-орталықтың жұмыс профиліне әсер етті әрі ол KMF қызметкерлерін оқытудың практикалық құрамдасын күшейтіп жіберді. Атап айтқанда, 2009 жылы 16 практикалық тренинг өткізілді, әрі соның барысында қатысушылар бизнес-тренерлермен бірге заемшылардың бизнес орындарына барды, несие топтарын қалыптастыру жөніндегі жиналыстарға және басқа да жұмыс іс-шараларына қатысты. Осы тренингтердің барысында 145 қызметкер клиенттермен жұмыс жүргізудің барлық сатыларымен: заемшыны тартудан және бағалаудан бастап несиені бергенге дейін және заемшының одан әрі өз міндеттемелерін орындауына мониторинг жасауға дейін егжей-тегжейлі түрде таныстырылды.

Практикалық тренингтерден басқа 2009 жылы Тренинг-орталығы мерзімі өткен берешекті басқару, агробизнесі бағалау, бөлімше менеджерлері үшін негізгі басқару дағдылары бойынша оқыту іс-шаралары өткізілді. KMF бизнес-тренерлері 44 жаңа несие қызметкерін оқытты.

Кез келген қызмет саласында ең үздік практиканы тарату мақсатында Тренинг-орталық бір жыл бойы KMF түрлі филиалдары мен қосалқы офистерінің мамандары арасында тәжірибемен алмасу бойынша сапарларды ұйымдастырды. Практикалық оқытудың осындай нысанында Тренинг-орталық үйлестірушінің рөлін ойнайды: практикалық тренингтің бағдарламасын айқындайды, басқа бөлімшеден келген әріптесті қабылдайтын филиалда тәлімгер-жетекшіні тағайындайды.

Өз қызметкерлерін оқытумен бірге KMF соңғы он жылдың ішінде сыртқы тренингтерді де өткізіп отырады, әрі оларда ТМД елдерінің микроқаржы секторларының әріптестерімен өзінің тәжірибесімен кеңінен бөліседі. Сөйтіп, 2009 жылдың мамыр айында CAMFA (Орталық Азияның Микроқаржы Альянсы) жобасымен көпжылдық ынтымақтастықты жалғастыра отырып, Қазақстанның, Тәжікстанның, Өзбекстанның және Қырғызстанның түрлі МҚҰ-ның 17 өкілі қатысқан оның серіктестері үшін семинар өткізілді.

Прошедший 2009 год стал для многих микрокредитных организаций Казахстана временем испытаний, работы в условиях постоянных изменений, носящих как кратковременный, так и стратегический характер. В такой ситуации одним из основных факторов успешного выживания компаний в конкурентной борьбе является умение своевременно и адекватно реагировать на изменения, происходящие во внешней среде. Итоги 2009 года показали, что КМФ, несомненно, смог сконцентрировать и мобилизовать свои внутренние ресурсы для достижения позитивных финансовых результатов компании. Немаловажную роль в достижении этих результатов сыграла работа собственного Корпоративного Тренинг-центра КМФ.

Для микрокредитных организаций, зачастую обладающих небольшим штатом сотрудников, особое значение имеет эффективность работы каждого. Понимание стратегической важности сохранения и развития имеющегося у КМФ потенциала человеческих ресурсов стало важным выводом по итогам 2009 года, ведь от целенаправленного развития возможностей отдельного сотрудника зависит текущее состояние и будущие перспективы компании. Своевременно реагируя на вызовы внешней среды в течение 2009 года, Корпоративный Тренинг-центр КМФ сумел сохранить адекватный уровень подготовки и проверки профессиональной пригодности работников компании, а также существенно увеличить количество и качество имеющегося арсенала образовательных тренингов. Так, были модифицированы все имеющиеся программы, и на их основе разработано семь основных обучающих модулей:

1. Подготовка новых сотрудников.
2. Оценка и анализ платежеспособности клиента.
3. Внутренний контроль и управление рисками.
4. Развитие персонала и развитие компании.
5. Эффективность и продуктивность работы.
6. Кадровый резерв и ротация сотрудников.
7. Тренинги для населения (для клиентов и не клиентов КМФ).

Каждый из этих модулей, в свою очередь, содержит 5–6 отдельных тематических и практических тренингов.

Антикризисные меры, предпринятые в компании, также повлияли на профиль работы Тренинг-центра, который усилил практическую составляющую обучения сотрудников КМФ. В частности, в 2009 году было проведено 16 практических тренингов, в ходе которых участники вместе с бизнес-тренерами посещали места бизнеса заемщиков, собрания по формированию кредитных групп и другие рабочие мероприятия.

В процессе тренингов 145 сотрудников были подробно ознакомлены со всеми этапами работы с клиентами: от привлечения и оценки заемщика до выдачи кредита и последующего мониторинга исполнения заемщиком своих обязательств.

Кроме практических тренингов, в 2009 году Тренинг-центром проводились обучающие мероприятия по управлению просрочками, оценке агробизнеса, основным управленческим навыкам для менеджеров отделений. Бизнес-тренерами КМФ были обучены 44 новых кредитных сотрудника.

С целью распространения лучшей практики в той или иной сфере деятельности в течение года Тренинг-центр организовывал поездки по обмену опытом между специалистами различных филиалов и субофисов КМФ. В такой форме практического обучения Тренинг-центр исполняет роль координатора: определяет программу практического тренинга, назначает наставника-куратора в филиале, принимающем коллегу из другого подразделения.

Наряду с обучением собственных сотрудников, КМФ в течение последних десяти лет проводит внешние тренинги, на которых щедро делится своим опытом с коллегами из микрофинансового сектора стран СНГ. Так, в мае 2009 года в продолжение многолетнего сотрудничества с проектом САМФА (Центрально-Азиатский Микрофинансовый Альянс) был проведен семинар для его партнеров, в котором участвовали 17 представителей из различных МФО Казахстана, Таджикистана, Узбекистана и Кыргызстана.

KMF компаниясы көп жылдан бері мүшесі болып табылатын Микроқаржы Орталығымен ынтымақтастық аясында Шымкент және Қарағанды қ.қ. филиалдарының қызметкерлері «Халыққа қаржылық білім беру» жобасына қатысты. Жобаның шарттары бойынша KMF қызметкерлері ең алдымен тренерлерге арналған тренингке қатысты, содан кейін халық үшін тренингтер өткізді, ал жобаның соңында емтихан тапсырды. Нәтижесінде жобаға қатысушылардың бірі тренингтерді халық үшін өткізуге ғана мүмкіндік беретін, сол сияқты «Болашағыңды жоспарла» бағдарламасы үшін тренерлерді оқытуға мүмкіндік беретін «Алтын сертификатты» алды.

2009 жылы KMF халықаралық мәртебесі бар Орталық Азияда алғашқы мамандандырылған микроқаржы тренинг-орталығын – Орталық Азия Қаржы және Менеджмент Академиясын құру бас-

тамасын қолдады. Академия Франкфурттың қаржы және менеджмент мектебі сияқты мойындалған халықаралық білім беру институттарының қолдауымен өз күшімен жоғары деңгейдегі микроқаржыландыру мамандарын дайындайды.

Жоғарыда аталғандардың барлығы KMF-тің дағдарыстан өтуі үшін қолға алған кешенді шаралардың бірі ретінде 2009 жылы атқарған белсенді қызметін айғақтап отыр.

Осы үрдіс 2010 жылы да сақталады деп жоспарланып отыр, әрі соның ішінде оқыту процесімен қызметкерлердің және Қазақстан мен Орталық Азияның басқа да МҚҰ өкілдерінің көпшілігі қамтылатын болады.

Сондай-ақ жаңа білім беру әдістемелерін әзірлеу және ендіру, жаңа несие өнімдерін тиімді жылжыту тұсаукесері және көптеген басқасы жоспарлануда.

В рамках сотрудничества с Микрофинансовым Центром, членом которого компания КМФ является уже много лет, сотрудники филиалов в городах Шымкент и Караганда участвовали в проекте «Финансовое образование населения». По условиям проекта сотрудники КМФ вначале сами участвовали в тренинге для тренеров, затем проводили тренинги для населения, а в завершение проекта сдавали экзамен. В итоге одна из участниц проекта получила «Золотой сертификат», позволяющий проводить тренинги не только для населения, но и обучать тренеров для программы «Планируй будущее».

В 2009 году КМФ поддержал инициативу создания первого специализированного микрофинансового тренинг-центра в Центральной Азии с международным статусом – Центрально-Азиатской академии финансов и менеджмента. Акаде-

мия позволит осуществлять подготовку специалистов микрофинансирования высокого уровня своими силами при поддержке признанных международных образовательных институтов, таких, как, например, Франкфуртская школа финансов и менеджмента.

Все вышеперечисленное свидетельствует об активной деятельности КМФ в 2009 году как одной из комплексных мер, принятых в компании для преодоления кризиса.

Заданный темп планируется сохранить и в 2010 году, в течение которого процессом обучения будет охвачено большее число сотрудников и представителей других МКО Казахстана и Центральной Азии. Также планируются разработка и внедрение новых образовательных методик, презентации эффективного продвижения новых кредитных продуктов и многое другое.

Нұрсұлтан шыңы (Пик Нурсултан)

Нұрсұлтан шыңы Іле Алатауы жотасындағы Шағын Алматы сілемінің солтүстік бөлігінде орналасқан. Топографиялық карталарда алғаш рет 20-ғасырдың басында белгіленген тау атауы бірнеше рет өзгертілді, алғашында Шағын Алматы, содан соң Комсомол деп аталды. Алматы қаласының көптеген жерлерінен осы әдемі әрі альпинисттер арасындағы ең әйгілі шыңды көруге болады. Ол желпуіш тәрізді пішімге ие, сондай-ақ ол қалаға қарап тұрған қарлы-мұзды солтүстік-батыс қабырғаның аппақ көрінісінде орналасқан қара жартастардан алқа таққан.

Пик Нурсултан находится в северной части Мало-Алматинского отрога хребта Заилийского Алатау. Гора, впервые отмеченная на топографических картах в начале XX века, несколько раз меняла свое название – сначала называлась Мало-Алматинским пиком, затем пиком Комсомола. Из многих мест Алматы видна эта красивая и популярная среди альпинистов вершина. Она имеет веерообразную форму, опоясывается ожерельем из темных скал, расположенных на светлом фоне снежно-ледовой северо-западной стены, обращенной к городу.

Халықаралық қаржы институттарымен ынтымақтастық

Сотрудничество с международными финансовыми институтами

Халықаралық қаржы институттарымен ынтымақтастық КМФ үшін қаржыландыру көзін іздестіруде маңызды бағыттардың бірі болып табылады және 2009 жыл КМФ-тің жұмыс жүргізіліп отырған және жаңа кредиторлармен ұзақ мерзімді ынтымақтастыққа бағыт-бағдарының растауы болып табылады.

2009 жылы КМФ ірі халықаралық қаржы ұйымдарымен белсенді ынтымақтастығын жалғастырды, солардың ішінде:

- Еуропалық қайта құру және даму банкі
- Morgan Stanley
- Центркредит банкі
- Triodos Investment Management
- Blueorchard
- Symbiotics
- Triple Jump
- Incofin

2009 жылы кестеге сәйкес Citibank Kazakhstan алынған 620 млн теңге мөлшеріндегі несие өтелді.

2009 жылы КМФ 2008 жылы басталған дағдарысқа қарсы бағдарламаның аясында өз жұмысын жалғастырып, инвестициялар үшін

оның тартымдылығын және кредиторлардың жаңа заем беру туралы шешім қабылдауындағы талаптарға сәйкестігін сақтай отырып, оның жарамдылығын дәлелдеді. Соның растауы ретінде несие портфелін толықтыруға \$2 000 000 мөлшерінде заем алу арқылы BlueOrchard (Швейцария) ынтымақтастығының қайта жаңғыруы, сондай-ақ ЕҚҚДБ-мен 450 000 000 теңге мөлшерінде заем туралы шартты жасауы болып табылады. Осы шарт 2006 жылдан беру ЕҚҚДБ мен КМФ арасындағы серіктес қарым-қатынастарының болуы кезеңінде үшінші болып табылады. Центркредит Банкпен қалыптасқан ынтымақтастық та өз жалғасын тапты.

Халықаралық ұйымдармен ынтымақтастық несие ресурстарына қол жеткізумен шектелмейтіндігін атап өткен жөн. Жарқын растаулардың бірі ретінде КМФ-тің корпоративтік басқару жөніндегі IFC пилоттық жобасына қатысуы болып табылады. Сонымен қатар, 2009 жылдың ішінде КМФ Жапония Үкіметі 2007–2009 жж. берген грантына ЕҚҚДБ көрсеткен техникалық қолдау аясында Франкфурттың менеджмент және қаржы мектебімен жасалған жобасын іске асыруын жалғастырды.

Сотрудничество с международными финансовыми институтами является одним из важных направлений в изыскании доступа к финансированию для КМФ, и результаты 2009 года – подтверждение ориентации КМФ на долгосрочное сотрудничество с существующими и новыми кредиторами.

В 2009 году КМФ продолжил активное сотрудничество с крупными международными финансовыми организациями, среди которых:

- Европейский банк реконструкции и развития
- Morgan Stanley
- Банк ЦентрКредит
- Triodos Investment Management
- Blueorchard
- Symbiotics
- Triple Jump
- Incofin

В 2009 году был погашен кредит в соответствии с графиком от Citibank Kazakhstan в размере 620 млн тенге.

В 2009 году КМФ продолжил работу в рамках антикризисной программы, начатой в 2008 го-

ду, и доказал ее состоятельность, сохранив привлекательность для инвестиций, и соответствие требованиям кредиторов в принятии решений о предоставлении нового заимствования. Подтверждением тому является возобновление сотрудничества с BlueOrchard (Швейцария) через получение займа в размере \$2 000 000 на пополнение кредитного портфеля, а также заключение договора о займе в размере 450 000 000 тенге с ЕБРР. Данный договор – третий по счету за период существования партнерских отношений между ЕБРР и КМФ с 2006 года. Продолжено устоявшееся сотрудничество с Банком ЦентрКредит.

Стоит заметить, что сотрудничество с международными организациями не ограничивается получением доступа к кредитным ресурсам. Ярким подтверждением является участие КМФ в пилотном проекте IFC по корпоративному управлению. Кроме того, в течение 2009 года КМФ продолжил реализацию проекта с Франкфуртской школой менеджмента и финансов в рамках технического содействия, оказанного ЕБРР на грант от правительства Японии на период 2007–2009 гг.

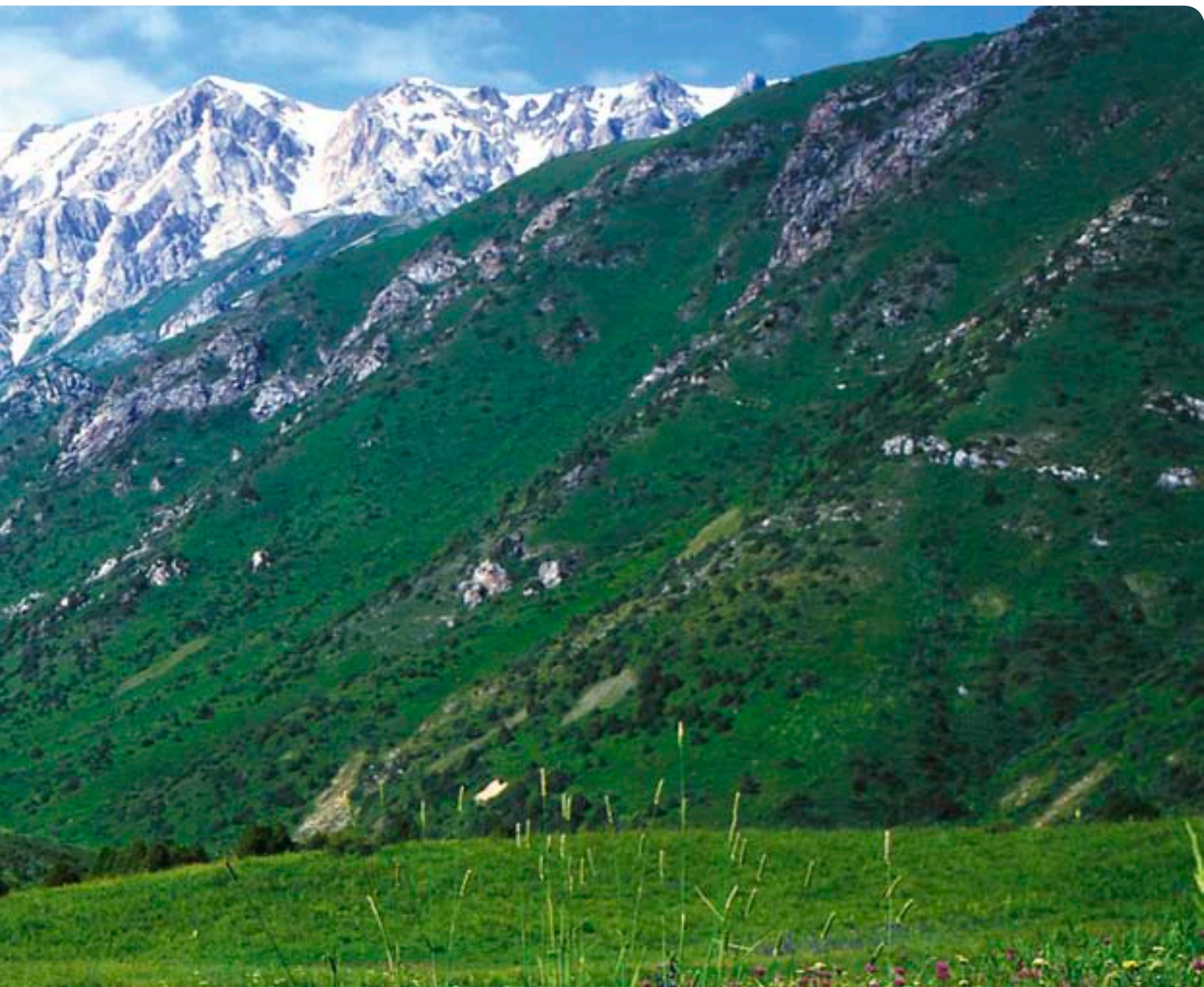

Ақсу Жабалы (Ақсу-Джабағлы)

Ақсу Жабалы – Қазақстанның ең көне қорығы, сонымен қатар ол Орталық Азиядағы ЮНЕСКО биосфералық қорығы мәртебесін ең алғаш болып алған. Бұл таңғаларлық табиғи пейзажға ие ерекше таулы жер Оңтүстік Қазақстан облысы аумағындағы Батыс Тянь-Шань сілемінің теңіз деңгейінен 1000-нен 4280 метрге дейінгі биіктікте орналасқан. Негізгі аумақтан солтүстік-батысқа қарай 120 шақырымдағы Сырдария Қаратауының Боралдай сілемінде қорық филиалы – аумағы 125 га палеонтологиялық Қарабастау учаскесі орналасқан.

Ақсу-Джабағлы – старейший заповедник Казахстана, а также первый в Центральной Азии, получивший статус биосферного заповедника ЮНЕСКО. Это уникальное горное место с удивительным природным пейзажем находится на территории Южно-Казахстанской области в отрогах Западного Тянь-Шаня на высоте от 1000 до 4280 метров над уровнем моря. В 120 км к северо-западу от основной территории, на Боралдайском хребте Сырдарьинского Каратау, расположен филиал заповедника – палеонтологический участок Карабастау площадью 125 гектаров.

Әлеуметтік жауапкершілік,
мәдениет, спорт

Социальная ответственность, культура, спорт

«KMF»

МКҰ өз қызметінде әлеуметтік жауапкершілік қағидатын басшылыққа алады және қоғам өмірін бизнес үшін алаң ретінде ғана емес, сол сияқты әлеуметтік және мәдени аспектілерде өз күшін салу үшін өріс ретінде де қарастыра отырып, соған белсенді қатысады. КМФ әлеуметтік бағдар ұстанымы микроқаржыландырудың идеясына толық шамада жауап береді әрі ол қарапайым халықты қолдау мақсатында ғана дами бастады. Сөйтіп, компанияның 12 жылғы жұмысының барысында 74 053 адамға несие берілді – бұл басқа қаржы мекемелерінен қаражат ала алмаған адамдар және олар КМФ-тың арқасында өз бизнесін бастай немесе кеңейте алды, тұрмыс жағдайын жақсартты, балаларына білім берді және көптеген басқасы бар. 2009 жылы сақталған жұмыс орындарының саны 4 333 болды, ал компания қызметінің барысында – 14 250.

Әлемнің ең ірі корпорациясын персоналға деген шығыстарын қысқартуға мәжбүр еткен ғаламдық қаржы дағдарысына қарамастан КМФ 2009 жылы жалақының мөлшерін сақтап қалу және оны тұрақты төлеп тұру саясатын ұстанды.

Өткен жылдардағыдай, 2009 жылы КМФ көп көңілді ҚР балалар футболын, соғыс ардагерлері мен мүгедектерді, балалар үйлерін, мәдени жобаларды қолдауға бағытталған жобаларға бөлді.

Жыл сайын Балаларды қорғау күнінің қарсаңында КМФ филиалдары балалар үйлеріне, ал 9 мамырдың қарсаңында Соғыс ардагерлеріне қайырымдылық көмегімен көрсетеді.

КМФ-тің әлеуметтік қызметінің маңызды бағыты компанияның әрбір сегіз филиалында құрылған және 100 астам мектеп оқушыларын қамтитын бірегей футбол клубына біріктірілген «Олимп-КМФ» балалардың футбол командаларына қолдау көрсету болып табылады. Жоба аясында балалардың футбол командаларын спорттық мүкәммалмен, киім-кешекпен жабдықтау жүргізіледі, жаттықтырушылар құрамы іріктеліп, ақысы төленеді, сондай-ақ тұрақты жаттығулар

мен әрбір қалада КМФ кубогына жыл сайынғы сайыстар өткізіледі.

КМФ қайырымдылық қызметінің негізгі элементі – оған бүкіл ұжымның қатысуы. Бұл ретте көптеген қайырымдылық акцияларының бастамашысы КМФ қызметкерлері болып табылатындығын атап өткен жөн. 2009 жылдың желтоқсан айында КМФ қызметкерлері Алматы қаласының № 1 Балалар үйінің балалары үшін келе жатқан Жаңа жылға арналған қайырымдылық концертін ұйымдастырды, әрі ол аяқталғаннан кейін Балалар үйінің балалары қолдан жасаған бұйымдарына аукцион өткізіліп, барлық қолға түскен ақша балаларға жұмсалды.

2009 жылы КМФ компаниясы Оңтүстік Қазақстан облысынан келген хор музыкасынан Республикалық фестивальдің қатысушыларына қайырымдылық қолдауын көрсетіп, еркін күрестен болған балалардың облыстық жарыстарының де-меушісі болды.

КМФ компаниясы Шымкент қаласында дәстүрлі болған әйелдер конференциясының ұйымдастырушысы бола отырып Оңтүстік Қазақстан облысының кәсіпкер-әйелдеріне қолдауын көрсетіп келеді. 2009 жылдың желтоқсан айында «Қанатты әйелдер» атты ОҚО кәсіпкер-әйелдеріне арналған төртінші конференция өтті, мұнда КМФ-пен бірге ұйымдастырушылар ретінде ОҚО Әкімінің жанындағы Әйелдер істері мен отбасылық демографиялық саясат жөніндегі комиссия және Оңтүстік Қазақстанның аумақтық сауда-өнеркәсіптік палатасы болды. Конференция форум форматында өтті, мұнда Оңтүстік Қазақстанның барлық аудандарынан келген 100 астам қатысушы бір бірімен танысып, көрмеде өз өнімін көрсетті және әрине бизнесті жүргізу тәжірибесімен бөлісті.

2010 жылдың қаңтар айында «КМФ» МКҰ қызметкерлері бір ауыздан өздерінің бір күндік табысын Гаитиде зардап шеккен әріптестеріне аудару жөнінде шешім қабылдады.

КМФ МКҰ өзінің әлеуметтік-жауапты миссиясын елдің мәдени және әлеуметтік өміріне белсенді түрде қатыса отырып одан әрі де жалғастыруға бел буып отыр.

МКО

«КМФ» руководствуется в своей деятельности принципом социальной ответственности и принимает активное участие в жизни общества, рассматривая его не только как площадку для бизнеса, но и поле для приложения сил в социальном и культурном аспектах. Социальная ориентированность КМФ в полной мере отвечает самой идее микрофинансирования, которое стало развиваться именно в целях поддержки простого населения. Так, за 12 лет работы компании прокредитовано 74 053 человека – это люди, которые не могли получить финансирование в других финансовых учреждениях и которые, благодаря КМФ, смогли начать или расширить свой бизнес, улучшить жилищные условия, дать образование детям и многое другое. Количество сохраненных рабочих мест за 2009 год составило 4 333, а за все время деятельности компании – 14 250.

Несмотря на глобальный финансовый кризис, заставивший крупнейшие корпорации мира сокращать расходы на персонал, в КМФ в 2009 году придерживались политики сохранения размера и стабильной выплаты заработной платы.

Как и в предыдущие годы, самое пристальное внимание в 2009 году КМФ уделял проектам, направленным на поддержку детского футбола в РК, ветеранов войны и инвалидов, детских домов, культурных проектов.

Ежегодно в преддверии Дня защиты детей филиалы КМФ оказывают благотворительную помощь детским домам, а в преддверии 9 Мая – ветеранам войны.

Важным направлением социальной деятельности КМФ является поддержка детских футбольных команд «Олимп-КМФ», созданных в каждом из восьми филиалов компании и объединенных в единый футбольный клуб, который насчитывает более 100 школьников. В рамках проекта проводится оснащение детских футбольных команд спортивным инвентарем, экипировкой, подбор и оплата работы тренерского состава, а также

проведение регулярных тренировок и ежегодных турниров на кубок КМФ в каждом городе.

Основополагающий элемент благотворительной деятельности в КМФ – участие в ней всего коллектива. При этом важно отметить, что инициаторами подавляющего большинства благотворительных акций являются сами сотрудники КМФ. В декабре 2009 года сотрудники КМФ организовали для детей Детского дома № 1 г. Алматы благотворительный концерт, посвященный наступающему празднику – Новому году, по окончании которого был проведен аукцион поделок детей из детского дома и все вырученные деньги пошли на помощь ребятам.

В 2009 году компания «КМФ» также оказала благотворительную поддержку участникам Республиканского фестиваля хоровой музыки от Южно-Казахстанской области и выступила спонсором детских областных соревнований по вольной борьбе.

Компания КМФ продолжает поддерживать женщин-предпринимателей Южно-Казахстанской области, являясь организатором ставшей уже традиционной женской конференции в г. Шымкенте. В декабре 2009 года состоялась четвертая конференция для женщин-предпринимателей ЮКО «Қанатты әйелдер», где совместно с КМФ организаторами выступили Комиссия по делам женщин и семейно-демографической политике при Акиме ЮКО и Южно-Казахстанская территориальная торгово-промышленная палата. Конференция прошла в формате форума, где участники – а это более 100 человек со всех районов Южного Казахстана – смогли познакомиться друг с другом, представить свою продукцию на выставке и, конечно, поделиться опытом ведения бизнеса.

В январе 2010 года сотрудники МКО «КМФ» единогласно решили перечислить свой дневной заработок в помощь коллегам, пострадавшим от разрушительного землетрясения на Гаити.

МКО КМФ намерена и в дальнейшем придерживаться своей социально-ответственной миссии, принимая активное участие в культурной и социальной жизни страны.

Ұлытау таулары (Горы Улытау)

Ұлытау – солтүстіктен оңтүстікке қарай 200 шақырымға созылып жатқан Сарыарқаның ең көне тау массивтерінің бірі. Орталық Қазақстандағы осы таулардың асқар биіктігі ұлттық тарихтың маңызды оқиғаларымен байланысты. Ұлытау көшпенді тайпалар хандарының сүйікті жері болған. Мұнда Шыңғыс ханның үлкен ұлы Жошы хан өз ставкасын құрған, Батый да шығысқа жасаған жорығын осы жерден бастаған. Мұнда Жошы хан кесенесі, Құтлық-Темір, Болған ана, Келін там мазарлары бар. Сонымен қатар мұнда түркі тайпаларын құрушылардың бірі Алаша хан зиратының үстіне кесене тұрғызылған.

Улытау («великие горы») – один из древнейших горных массивов Сарыарки, который протянулся с севера на юг на 200 км. Величие этих гор Центрального Казахстана связано со значимыми событиями национальной истории. Улытау был излюбленным местом ханов кочевых племен. Здесь образовал свою ставку старший сын Чингизхана – Жошы хан, отсюда начинал свой поход Батый. Здесь находится мавзолей Жошы хана, мазары Кутлук-Темира, Болган-ана, Келин-там. Здесь же воздвигнут мавзолей над могилой Алаша хана, одного из основателей тюркских племен.

2009 жылдың оқиғалары мен фактілері

События и факты 2009 года

ҚАҢТАР

KMF компаниясының 2009 жылға арналған стратегиясын әзірлеу және қабылдау әрі омынадай міндеттерді іске асыруды болжайды:

- Өнімдерді әзірлеу, түрлендіру, серіктестік қатынастарын қоса алғанда, инновациялық әдістерді пайдалана отырып бизнес-процестерді одан әрі оңтайландыру.
- Персоналдың бастамаларын дамыту, оның тиімділігін, өнімділігін, компанияға деген адалдығын күшейту.
- 2010–2012 жж. арналған дағдарыстан кейінгі бағдарламаларды әзірлеу.

АҚПАН

Әлеуметтік-жауапты бизнес стратегиясын ұстана отырып, KMF компаниясы Алматы облысының Кербұлақ ауданының Сарыөзек ауылында еркін күрестен өткен балалардың облыстық жарыстарының демеушісі болды. Әрі оған 500 астам жас спортшылар қатысты.

НАУРЫЗ

«Ernst & Young» компаниясы ұйымдастырған «2008 жылдың кәсіпкері» байқауының ұлттық этапының мәреге жетушілерін марапаттау салтанаты болды, әрі солардың қатарында Шымкент қ. «KMF» МКҰ филиалының директоры Сапарбекова Күлсара Мұталиевна болды.

СӘУІР

«KMF» микрокредиттік ұйымы жергілікті компаниялардың тұрақтылығын арттыруға бағытталған, сондай-ақ Қазақстанға қажетті инвестициялардың тартылуына ықпал ететін пилотты бағдарлама бойынша Орталық Азиядағы корпоративтік басқару жөніндегі IFC жобасының жұмысына қосылды. IFC компаниядағы басқаруды бағалап, ең үздік халықаралық тәжірибенің талаптарына

сәйкес жеке корпоративтік басқару жоспарын әзірлейді.

МАМЫР

KMF-тің Бас офисінде МКҰ үшін – CAMFA (Орталық Азия Микроқаржы Альянсы) серіктестері үшін тәжірибемен алмасу бойынша Практикалық тренинг өтті. Тренингке Тәжікстанның, Өзбекстанның, Қырғызстанның және Қазақстанның 14 МКҰ-ның 17 өкілі қатысты.

МАУСЫМ

Талдықорған қаласындағы KMF филиалы сурет салу сыныбы ашылған Үштөбедегі Балалар үйлерінің дарынды балаларына сурет салуға арналған керек-жарақтарды, бояулар мен кенептерді сыйлады.

Шымкент қаласының «Олимп-KMF» балалардың футбол командасы «Былғары доп 2009» сайысына қатысты.

Тараз қаласының KMF филиалы Нұрғиса Тілендиев атындағы мектеп-интернатқа қайырымдылық көмегін көрсетті. «Телебайға» спорттық эстафета бойынша республикалық жарыстарға қатысу үшін шақырылған 10 адамнан тұратын команда үшін форма, кроссовкалар мен бейсболкалар сатып алынды.

ШІЛДЕ

Қарағанды, Қызылорда, Түркістан, Шымкент, Талдықорған қалаларынан келген «Олимп-KMF» командаларының қатысуымен «KMF» кубогына футболдан сайыстар өтті.

ТАМИЗ

Blueorchard (Швейцария) халықаралық кредитормен \$2 000 000 сомасына заем туралы шарт жасалды.

ЯНВАРЬ

Разработка и принятие Стратегии компании КМФ на 2009 год, которая предполагает реализацию следующих задач:

- Разработка, модификация продуктов, дальнейшая оптимизация бизнес-процессов с использованием инновационных подходов, включая партнерские взаимоотношения.
- Развитие инициатив персонала, увеличение его эффективности, результативности, лояльности к компании.
- Разработка посткризисной программы 2010–2012 гг.

ФЕВРАЛЬ

Следуя стратегии социально ответственного бизнеса, компания КМФ выступила спонсором детских областных соревнований по вольной борьбе, прошедших в поселке Сарыюзек Кербулакского района Алматинской области, в которых приняли участие более 500 юных спортсменов.

МАРТ

Состоялась церемония награждения финалистов национального этапа конкурса «Предприниматель года-2008», организованного компанией «Ernst & Young», в число которых вошла Сапарбекова Кульсара Муталиевна, директор филиала МКО «КМФ» в г. Шымкенте.

АПРЕЛЬ

Микрокредитная организация «КМФ» присоединилась к работе Проекта IFC по корпоративному управлению в Центральной Азии по пилотной программе, направленной на повышение устойчивости местных компаний, а также способствующей привлечению потенциальных инвестиций, так необходимых Казахстану. IFC проведет оценку управления в компании и

разработает индивидуальный план корпоративного управления в соответствии с требованиями наилучшей международной практики.

МАЙ

В Головном офисе КМФ прошел практический тренинг по обмену опытом для МФО – партнеров САМФА (Центрально-Азиатский Микрофинансовый Альянс). В тренинге приняли участие 17 представителей из 14 МФО Таджикистана, Узбекистана, Кыргызстана и Казахстана.

ИЮНЬ

Филиал КМФ в г. Талдыкоргане подарил одаренным детям из детского дома в Уштобе, где открыт художественный класс, принадлежности для рисования, краски и холсты.

Детская футбольная команда «Олимп-КМФ» города Шымкента приняла участие в турнире «Кожаный мяч-2009».

Филиал КМФ в г. Таразе оказал благотворительную помощь Школе-интернату им. Нургисы Тлендиева. Для команды из 10 человек, приглашенной принять участие в республиканских соревнованиях по спортивной эстафете «Телебайге», была приобретена форма, кроссовки и бейсболки.

ИЮЛЬ

Прошли футбольные турниры на кубок КМФ с участием команд «Олимп-КМФ» из городов Караганда, Кызылорда, Туркестан, Шымкент, Талдыкорган.

АВГУСТ

Заклучен договор о займе с международным кредитором Blueorchard (Швейцария) на сумму \$2 000 000.

ҚЫРКҮЙЕК

Қырғызстан Республикасында, Бішкек қаласында «Микроқаржыландыруда табыс технологияларын қолдану» атты Өңірлік микроқаржы конференциясы өтті. «KMF» МКҰ Басқармасы Төрағасының орынбасары Әкімжанова Гүлшат Бостановна, 12 жылдың өтілі бар сала сарапшысы, «Ақпараттық басқару жүйелері» тақырыбымен сөз сөйледі.

Компанияның Түркістан филиалының жанында Оңтүстік Қазақстан облысының Ордабасы ауданының Төрткөл ауылында KMF бөлімшесі ашылды.

ҚАЗАН

Орталық Азияда корпоративтік басқару жөніндегі IFC жобасының аясында IFC консультанттары компанияны корпоративтік басқару жүйесіне кешенді бағалау жүргізіп, компанияны басқару және бақылау жүйелерінің айқындығы мен тиімділігін арттыру мақсатында оны жетілдіру бойынша ұсынымдар берді, әрі солардың негізінде қазан айында компанияның аға персоналы IFC сарапшыларымен бірге корпоративтік басқару жүйесін жетілдіру бойынша Іс-шаралар жоспарын жасады әрі соған корпоративтік басқару жүйесін реттейтін компанияның түрлі ішкі құжаттарын әзірлеу кірді.

ҚАРАША

KMF-тегі 2009 жылғы футбол маусымы Алматы және Тараз қалаларында «KMF» кубогына екі сайыспен аяқталды.

KMF-те «Смех сквозь кризис» тақырыбына КТК сайысы өтті: компанияның 8 филиалынан және Бас офистен жиналған 7 команда ең үздік деген атаққа өз өнерін көрсетті. Компания қызметкерлері әзіл-сықақ, өлеңдер айтып, сценалар қойып дағдарыс туралы бар шындықты айтып берді, әрі осылайша мұндай қиынқыста заманда бір-бірінің көңілін көтерді.

«KMF» микрокредиттік ұйымына ақпараттық бүтіндіктегі табыстары үшін EIAward 2009 сыйлығы берілді. Ақпараттық бүтіндік – ақпараттық мазмұнның дәлдігі, бір ізділігі және сенімділігі, сондай-ақ осымен байланысты процестер, жүйелер мен орта.

ЖЕЛТОҚСАН

Павлодар қаласында хор музыкасынан Республикалық фестиваль және жас хор жетекшілерінің Республикалық байқауы өтті. Шымкент қаласындағы KMF филиалы Оңтүстік Қазақстан облысынан келген фестиваль қатысушыларына қаржылық көмек көрсетті.

Алматы қаласындағы «KMF» МКҰ Бас офисінде Алматының үш микрокредиттік ұйымының өкілдері – Қазақстанның микроқаржы ұйымдары қауымдастығының (ҚМҚҰҚ) мүшелері үшін дөңгелек үстел өткізілді. Осы кездесудің тақырыбы KMF-тегі микрокредиттеу тәжірибесіне арналды.

Алматы қаласының № 1 балалар үйінде келе жатқан 2010 Жаңа жылға арналған қайырымдылық концерті болып өтті. KMF компаниясының қызметкерлері Балалар үйінің балалары үшін жаңа жылдық көрсетілімді ұйымдастырды, соған жауап ретінде балалар өз өнерін көрсетіп, баршаға жаңа жылдық концертті сыйға тартты.

Шымкент қаласында «Қанатты әйелдер» атты Оңтүстік Қазақстан облысының кәсіпкер-әйелдеріне арналған Конференция өтті – бұл «KMF» МКҰ қатысуымен өткізіліп отырған төртінші дәстүрлі конференция.

Еуропалық қайта құру және даму банкімен (Ұлыбритания) 450 000 000 теңге сомасына заем туралы шарт жасалды.

СЕНТЯБРЬ

В г. Бишкеке Республики Кыргызстан состоялась Региональная микрофинансовая конференция «Применение технологий успеха в микрофинансировании». Заместитель Председателя Правления МКО «КМФ» Акимжанова Гульшат Бостановна, эксперт отрасли с более чем 12-летним стажем, выступила спикером с актуальной темой «Информационные системы управления».

Состоялось открытие отделения КМФ в селе Тортколь Ордабасинского района Южно-Казахстанской области при Туркестанском филиале компании.

ОКТЯБРЬ

В рамках Проекта IFC по корпоративному управлению в Центральной Азии консультанты IFC провели комплексную оценку системы корпоративного управления компанией и дали рекомендации по ее совершенствованию с целью повышения прозрачности и эффективности системы управления и контроля компании, на основе которых в октябре старшим персоналом компании совместно с экспертами IFC был составлен План мероприятий по усовершенствованию системы корпоративного управления, включающий разработку различных внутренних документов компании, регулирующих систему корпоративного управления.

НОЯБРЬ

Футбольный сезон 2009 года в КМФ закончился двумя турнирами на кубок КМФ в городах Алматы и Тараз.

Состоялся турнир КВН в КМФ на тему «Смех сквозь кризис»: 7 команд из 8 филиалов и Головного офиса компании состязались в шутках на звание лучшего. Устроив потрясающий праздник смеха, сотрудники компании решили подбодрить друг друга в этот нелегкий период,

показав всю правду о кризисе в шутках, песнях и сценках.

Микрокредитная организация «КМФ» была удостоена премии EIIAward 2009 за успехи в информационной целостности. Информационная целостность – это точность, последовательность и надежность информационного содержания, а также связанные с этим процессы, системы и среда.

ДЕКАБРЬ

В г. Павлодаре прошел Республиканский фестиваль хоровой музыки и Республиканский конкурс молодых хормейстеров. Филиал КМФ в г. Шымкенте оказал финансовую поддержку участникам фестиваля от Южно-Казахстанской области.

В Голодном офисе МКО «КМФ» в г. Алматы состоялся круглый стол для представителей трех микрокредитных организаций Алматы – членов Ассоциации микрофинансовых организаций Казахстана (АМФОК). Тематика данной встречи была посвящена опыту микрокредитования в КМФ.

В Детском доме № 1 г. Алматы прошел благотворительный концерт, посвященный наступающему празднику – Новому году 2010. Сотрудники компании КМФ устроили для детей детского дома новогоднее представление, в ответ дети подготовили свои выступления и получился самый настоящий новогодний концерт.

В г. Шымкенте состоялась Конференция для женщин-предпринимателей Южно-Казахстанской области «Қанатты әйелдер» – уже четвертая традиционная конференция, проводимая при участии МКО «КМФ».

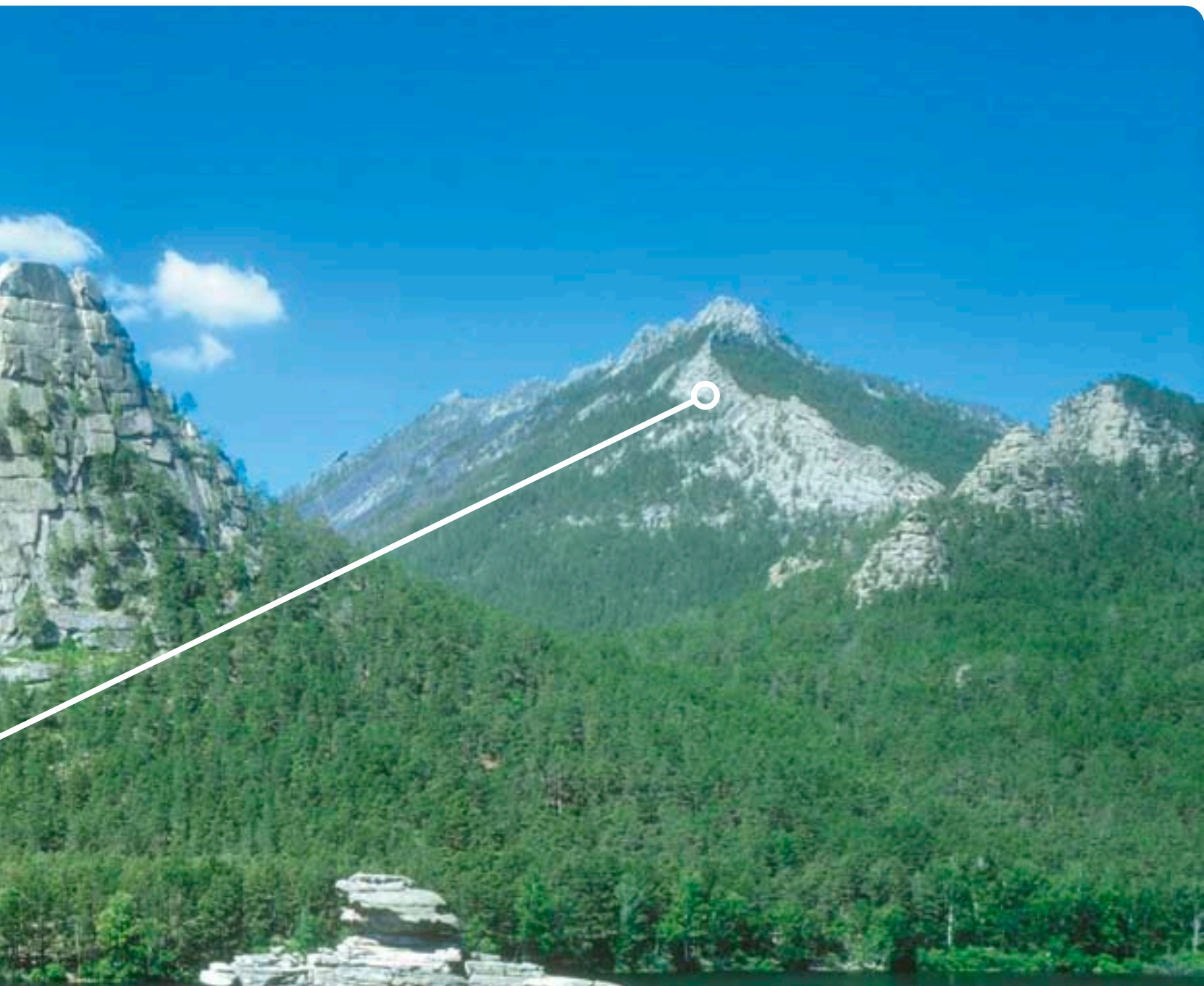
Заключен договор о займе с Европейским банком реконструкции и развития (Великобритания) на сумму 450 000 000 тенге.

Көкшетау тауы (Гора Кокшетау)

Көкшетау тауы – Қазақстанның солтүстігіндегі Көкшетау қыратының ең биік нүктесі. Ақмола облысы аумағындағы осы аса биік емес массивтің орталық бөлігінде нағыз оазис Бурабай орналасқан, сонымен қатар оны ел «Қазақстан Швейцариясы» деп те атап кеткен. Бурабайдың ең көрнекі жерлерінің бірі өзімен аттас көлде орналасқан Көгілдір шығанақ болып табылады. Су астынан сфинксті елестететін Жұмбақтас жартасы көтерілген.

Гора Кокшетау («голубая гора») – наивысшая точка Кокшетауской возвышенности на севере Казахстана. Здесь, в центральной части этого низкогорного массива, на территории Акмолинской области находится настоящий оазис – Боровое (*Бурабай*), который еще называют «казахстанской Швейцарией». Визитной карточкой Борового является Голубой залив на одноименном озере. Прямо из воды поднимается скала Жұмбақтас («камень-загадка»), напоминающая сфинкса.

**КМФ клиенттерінің табысқа жету
тарихы: 12 жыл аралығындағы кезең**

Истории успеха клиентов КМФ: путь длиной в 12 лет

«KMF»

микрокредиттік ұйымның клиенттері – әртүрлі адамдар, олардың әрқайсының өмірден алған тәжірибесі мен білімі қайталанбас әрі бірегей. Кезінде олар KMF-тен қолдау іздеп, дұрыс шешім қабылдады. Олардың көбісі бізбен бірге 12 жылға созылған өмірдің бір белесін артқа қалдырды.

Адамдар KMF-пен қызметтестік кезінде өмірінің қалай өзгергенін әңгімелейді, олардың әңгімелері бір біріне ұқсамайтын ерекше әрі қызықты.

Тараз қаласының тұрғыны Әуесбекова Рәзия былай дейді: «Мен KMF-тың Тараз қаласындағы филиалы ашылған сәттен бастап 2003 жылдан бері несие алып келемін. Сол кезде мен сауда жасайтын орным да, жерім де болмаған еді, клеенкамды жерге төсеп, сонда тауарларымды тізіп қойып сатушы едім. Маған қаржылық қолдау көрсететін ешкім болған жоқ: мен жесірмін, өзім жалғыз екі қызымды өсіремін. Бірақ KMF арқылы несие алып, мен біртіндеп айналымды үлкейте бастадым, сату үстелін, содан соң контейнер сатып алдым.

Бүгінгі таңда менің айналымымда 2 000 000 астам теңге бар, 3 контейнерім бар. Әрине, бұған мен тек KMF несиелері арқылы қол жеткіздім. Компанияның оқыту бағдарламалары арқасында мен заем қаражаттарын дұрыс пайдалануды үйрендім, қаржы және бизнесті жүргізу саласында әжептәуір білім алдым. Әсіресе несиелендірудің бірегей топтық моделі ыңғайлы: несие алу үшін кепілге зат қоюдың қажеті жоқ, документтер пакеті барынша аз, ал несиелер дер кезінде беріледі – бірі бітсе, екіншісін дәл сол күні береді».

Астана қаласының тұрғыны Решетникова Светлана былай дейді: «Бірнеше жыл бойы мен Астана қаласының Орталық базарында бизнесімді жүргізіп келемін. Базарда тұрғанда маған «KMF» микрокредиттік ұйымының жігіттері келді, олар өте сыпайы түрде көп жүгірмей ақ, аз ғана құжаттармен несие алуға болатынын түсіндірді. Мен сұрақтарға жауап беріп, бланкті толтырдым,

содан кейін маған қоңырау шалып, «Сіз пәленше күні келіп несиенізді ала аласыз» дегенде таң қалдым. Сонымен қатар, олардың тарапынан қандай да бір күдіктің болмауы, сеніммен қарауы жүрегіме қуаныш ұялатты. Бұл 2006 жылдың қазан айында болған жағдай еді, содан бері мен үзбей несие алып келемін.

Сол кездері өмірдің қиын шақтарын басымнан өткердім, бәрі бір мезетте басыма үйілді: әкемді жерледім, күйеуім ауыр науқасқа шалдықты, сауда мүлдем бәсеңсіп кетті. Алайда, микрокредиттер арқасында біз аяғымызда нық тұрдық, өз клиенттерімізді таптық, баспанамызды кеңейттік. KMF несиелері өте оңтайлы: артық ақша төлемеймін, тауарлар қорын жиі толтырамын, төлемдерді айыппұлдарсыз ертерек өтей аламын. Әрқашан несиенің өзіңе ыңғайлы соммасы мен мерзімін таңдап алуға болатыны жақсы, ал мерекелер алдында сонымен бірге қосымша паралельді несие алуға болады. Әрине, сонымен қоса, маған кәсіби деңгейі биік ұжым мен барлық қызметкерлердің нақты істері ұнайды. Біздің ең басты құндылығымыз – уақыт, ал KMF-те біз оны жоғалтпаймыз.

Клиенты микрокредитной организации «КМФ» – разные люди, каждый из них неповторим и уникален, со своим жизненным опытом и багажом знаний. В свое время они обратились в КМФ за помощью, и не ошиблись. А многие прошли с нами путь длиною в 12 лет.

Люди рассказывают, как изменилась их жизнь за время сотрудничества с КМФ, истории очень интересны и необычны.

Ауесбекова Разия, г. Тараз: «Я кредитуюсь в КМФ с 2003 года со дня открытия филиала в Таразе. Тогда я торговала, не имея своего прилавка, с земли, постелив клеенку и разложив на полу товар. Финансовой поддержки ждать было неоткуда: я вдова, одна воспитываю двух дочерей. Но, начав кредитоваться в КМФ, я постепенно увеличила оборот, приобрела прилавок, затем контейнер. На сегодняшний день у меня в обороте более 2 000 000 тенге, имею три контейнера. Безусловно, в этом мне помогли микрокредиты КМФ. Благодаря обучающим программам компании, я научилась правиль-

но использовать заемные средства, получила определенные знания в сфере финансов и ведения бизнеса. Особенно удобна уникальная групповая модель кредитования: для получения кредита не нужно предоставлять залог, пакет документов минимальный, а кредиты предоставляют своевременно – один заканчивается, другой выдают в тот же день».

Решетникова Светлана, г. Астана: «Вот уже несколько лет я занимаюсь бизнесом на Центральном рынке Астаны. На рынке ко мне подошли ребята из микрокредитной организации «КМФ», объяснили очень вежливо, что бегать не придется, справок нужно минимум. Мы заполнили бланк, я ответила на вопросы, а когда затем мне позвонили и сказали: «Вы получаете кредит в такой-то день», – я была очень изумлена. И еще очень тронуло, что никакого недоверия ко мне с их стороны не было. Это произошло в октябре 2006 года, с того времени и кредитуюсь.

Был очень тяжелый момент в жизни, навалилось все как-то разом: похоронили отца, тяжело заболел муж, был спад в торговле. Но благодаря микрокредитам, мы выстояли, клиентуру наработали, жилье свое расширили. Кредиты в КМФ очень выгодны: лишнего не переплачиваю, товарные запасы часто пополняю, платежи могу погасить раньше времени без всяких штрафов. Удобно то, что всегда можно выбрать оптимальную для себя сумму и срок кредита, а перед праздниками еще и получить дополнительный параллельный кредит. И конечно, мне нравится профессиональный коллектив и четкая работа всех сотрудников. Время – самое дорогое, что у нас есть, а в КМФ мы его не теряем».

Крупнова Наталья Борисовна, г. Текели, Алматинская область, начала кредитование в КМФ в 2001 году: «Я начинала бизнес с торговли на уличном рынке, первый кредит получила в размере 15 500 тенге в составе группы «Азия-2». С 2002 года стала получать кредиты индивидуально под залог, выкупила однокомнатную квартиру и открыла собственный магазин. Больше всего меня устраивала

Алматы облысының Текелі қаласының тұрғыны Крупнова Наталья Борисовна 2001 жылдан бастап КМФ-тен несие ала бастады: «Мен өз бизнесімді көше базарында сауда жасаудан бастадым, бірінші несиемді «Азия-2» тобының құрамында 15 500 теңге мөлшерінде алдым. 2002 жылдан бастап кепілге жеке несие ала бастадым, бір бөлмелі пәтер сатып алып, өз дүкенімді аштым. Мені ең алдымен айналымды толықтыру үшін қысқа мерзімді несиелер және жабдықтар сатып алу үшін ұзақ мерзімді несиелер алу мүмкіндігі қызықтырды. Көп кешіктірмей мен бұрынғы мемлекеттік «Юбилейный» гастрономының ғимаратын сатып алдым, өз бизнесімді дамытудың үлкен жоспарын құрдым. Тауарға, реконструкцияға, косметикалық жөндеу жұмыстарына қомақты қаражат керек болды. КМФ-те маған «Бизнес-Профессионал» өнімінде тұрақты бизнесі мен жақсы несиелік тарихы бар қуатты кәсіпкерлердің 8 миллион теңгеге дейін несие алу мүмкіндігі бар екенін айтты. Осылайша, 2007 жылдың тамыз айында мен аталмыш несиені алып, дүкеннің реконструкциясын және жөндеу жұмыстарын жүргіздім. Сауда алаңының бір бөлігін сауда үйіне айналдырдым, онда қазір Текелі қаласының кәсіпкерлері өз бизнесін дамытуда. Екінші бөлігінде әртүрлі тауарлар (азық-түлік, жуатын заттар, кондитерлік бөлім, ойыншықтар және т.б.) сатылатын үлкен сауда кешенін ашып, 10 адамды жұмыс орнымен қамтамасыз еттім».

Алматы облысының Есік қаласының тұрғыны Дурдыев Марат Сакенович былай дейді: «Есік қаласында 1997 жылдан бері тұрамын. Өзім білім алған «ұстаз» мамандығы бойынша жұмыс істегім келіп еді, алайда кішкентай қалада жұмысқа тұру өте қиын, оның үстіне еңбекақысы да тым аз, отбасыңды асырау оңайға соқпайды. Сол кезде мен бизнеспен айналысуға бел будым. Барлық өз ісін бастайтын бизнесмендер сияқты мен де қосымша қаржыландыру көзінен таршылық көрдім, әртүрлі банктерге де барып көрдім, нәтижесі болған жоқ. Бірақ, табыстан да құр алақан қалған жоқпын: 2006 жылы мен «КМФ» микрокредиттік ұйымынан несие алдым. Содан бері төрт рет несие алдым, соңғысының мөлшері – 850 000 теңге. Маған

мұнда несиені жылдам алу және сапалы қызмет көрсету ұнайды.

«КМФ»-те алған несиелер арқасында мен өз бизнесімді біршама кеңейттім, балалар ойыншықтарын, арбаларын, манеждер мен велосипедтерін сататын үш нүкте аштым. Сонымен қоса, өз үйімді салып алдым, отбасым және бизнесім үшін пайдаланатын автомашина сатып алдым. «КМФ» микрокредиттік ұйымы одан әрі гүлдене берсін және мен сияқты қарапайым адамдарға көмектесе берсін деймін!»

Астана қаласының тұрғыны Өзбекова Бақыт Орынбекова да өз өмірін микрокредиттеу көмегімен жақсартты: «Менің өз бизнесім бар – теңіз өнімдері мен теңіз балықтарын сатамын, осы іспен айналысқаным 10 жылдай болып қалды. Мен «КМФ» ұйымынан 2005 жылдың қазан айынан бастап несие ала бастадым. Сол кезде менің айналымдағы қаражатым 200 000 мыңнан сәл ғана асатын, менде өнімдерді сақтайтын бір ғана тоңазытқыш болды. Жеке тұлғалардан қарызға үлкен пайызбен ақша алуға тура келетін. Несие алуға банктерге баруға уақытым жетіспейтін, әрбір минут санаулы, отбасымызда мен ғана жұмыс істейтін едім. Маған микрокредиттік ұйымның қызметкерлері өздері келді, әртүрлі анықтама қағаздарын жинап әуреге түспей, жұмыс орнымда несиені рәсімдеуге болатынына өте таң қалдым. Бірінші несиені 100 000 теңге көлемінде алдым, сол кезден бастап бизнесімді кеңейткенім соншалық, енді үлкен сомаларды да төлей аламын. Қазіргі уақытта менің үш сауда нүктем бар, ал сол кездегі жаман тоңазытқышымның орнына мен біртіндеп бес мұздатқыш камера сатып алдым, қоймамды 20 тонналық тоңазытқыш камерасы етіп қайта жабдықтадым. Мен тек микрокредит арқасында осылай өсіп, елеулі жетістіктерге жеттім деп айта аламын.

Жеткізушілер алдында ешқандай қарызсыз жұмыс істеу қолайлы екенін түсіндім. Үйде де оң өзгерістер болды: үйде жақсы жөндеу жүргіздік, пластикалық терезелер орнаттық, машинамызды да жақсарттық, енді жаңа пәтерге де ақша жинап жүрміз. Өз дәстүріміз қалыптасты, мысалы жаңа жылдық табыстан жақындарымызға сыйлық жасау, үйге де елеулі сатылымдар

возможность получения как краткосрочных кредитов для пополнения оборота, так и долгосрочных – для покупки оборудования. Вскоре я выкупила здание бывшего государственного гастронома «Юбилейный», строила большие планы на развитие своего бизнеса. Нужны были большие деньги на товар, реконструкцию, косметический ремонт. В КМФ мне рассказали, что в продукте «Бизнес-Профессионал» у энергичных предпринимателей с хорошей кредитной историей и стабильным бизнесом есть возможность получить кредит до 8 миллионов тенге. Так, в августе 2007 года, получив этот кредит, я сделала реконструкцию и ремонт магазина. Часть торговой площади переоборудовала в торговый дом, в котором сейчас развивают свой бизнес предприниматели Текели. В другой части сама открыла большой торговый комплекс смешанных товаров (продукты, моющие средства, кондитерский отдел, игрушки и др.), обеспечив рабочими местами десять человек».

Дурдыев Марат Сакенович, г. Есик, Алматинская область: «Живу в Есике с 1997 года. Хотел работать по своей специальности «педагог», но в маленьком городе на работу устроиться очень сложно, да и зарплаты такие, что семью не прокормишь. Тогда и решил заняться бизнесом. Как и все начинающие бизнесмены, испытывал потребность в дополнительном финансировании, обращался в разные банки, а результата не было. Но удача меня не оставила: в 2006 году я получил кредит в микрокредитной организации «КМФ». С тех пор получил уже четыре кредита, последний – в размере 850 000 тенге. Здесь мне очень нравится: быстрое получение кредита и качественное обслуживание.

Благодаря кредитам, полученным в КМФ, я значительно расширил свой бизнес, открыл три торговые точки по реализации детских игрушек, колясок, манежей и велосипедов. А также построил свой собственный дом, купил автомашину, которую использую как для семьи, так и для бизнеса. Хотелось бы, чтобы микрокредитная организация «КМФ» процветала и помогала таким же простым людям, как я!»

Устроила свою жизнь с помощью микрокредитования и **Узбекова Бакыт Орынбековна из г. Астана:** «У меня свой бизнес – торговля морепродуктами и морской рыбой, занимаюсь этим делом уже около десяти лет. Я начала кредитоваться в микрокредитной организации «КМФ» еще в октябре 2005 года. В то время у меня в обороте было чуть более 200 000 тенге и один холодильник для хранения продукции. Приходилось занимать деньги под большие проценты у частных лиц. Я очень удивилась, что кредит в КМФ можно оформить прямо на рабочем месте, не собирая различные справки. Первый кредит я получила в размере 100 000 тенге, и с тех пор расширила свой бизнес настолько, что могу уже выплачивать большие суммы. Сейчас у меня три торговые точки, а вместо того плохонького холодильника я постепенно, с помощью микрокредитов, приобрела пять морозильных камер и переоборудовала в склад двадцатитонную холодильную камеру. Могу сказать, что я выросла и достигла многого только за счет микрокредитов.

жасау – бірде үлкен теледидар сатып алдық, енді бірде ең заманауи тоңазытқыш алдық. Енді қызым тұрмысқа шықпақшы болды, жақсы той жасадық. Ұлым мектепті бітіреді, оған институтқа түсуге дайындалу қажет, енді компьютер алмасақ болмайды, сондықтан алдын ала алып қойдық. Мен мұның бәрін айтуымның себебі дәл осы микрокредиттік ұйым арқасында менің отбасымның өмірі жақсарды. Микрокредиттер – өте қолайлы дүние, сонымен бірге «KMF»-те менің қаржылық сауатымды ашты».

Алматы облысының Есік қаласының тұрғыны Сюнякова Ольга былай дейді: «Бірнеше жыл бұрын мен өз үйімде балалардың мектеп киімін тігетін кішігірім цех ашуды ұйғардым. Сол кезде цех 2 бөлмеге орналасты, біздің ұжымымыз небәрі екі адамнан тұратын. Бизнесті бастағанда өте қиын болды, ақша ештеңеге де жетпейтін, ал бізге тігу жабдықтарын, шикізат пен қолданба материалдарын сатып алу қажет еді. Мен банкке несие алу жөнінде өтініш бердім, бірақ олар тек аз ғана мөлшерде қаражат ұсынды. Банкті менің өндірісімнің болашағы қызықтырған жоқ, олар

тек кепіл құнын ғана бағалады. 2008 жылы мен «KMF» микрокредиттік ұйымына барып, жылдам несие алдым. Бастапқы сомасы үлкен болған жоқ, алайда алу жылдамдығы мен жеңілдігі қуантты, бұл жеке кәсіпкерлер үшін өте ыңғайлы. Сонымен қоса, KMF мамандары біздің өндірісімізді сараптады, жеке өздері келіп цехімізді қарады, бизнес жүргізудің барлық жағдайларын нақтылады. Осылайша көңіл бөліп, несиеді қадамдық жүйемен беру мүмкіндігі қуантты, мысалы несие сомасын кешіктірмей өтесеңіз, келесі жолы одан да көбірек сомаға несие алуға болады.

KMF-тен алынған несиелер тек өндірісті кеңейтіп қана емес, қиын дағдарыс шағында да жабылмай, орнықты тұруға мүмкіндік берді. Бүгінде цех жеке ғимаратта орналасқан, бізде 12 адам жұмыс істейді. «KMF» микрокредиттік ұйымының ықыласпен қарауы арқасында біз жұмыс орындарын ұлғайтып, жаңа жабдықтар сатып алдық, тігілетін бұйымдар сапасын жақсарттық және жұмыстың сапасы тұрғысында жаңа деңгейге көтерілдік. Біздің ассортиментімізді бір жарым жастан сегіз жасқа дейінгі балалар киімі, Есік әскери бөлімінің және балмұздақ цехының аспаздарының униформасы құрайды. Мектеп формасын Есік және Шілік аудандарының барлық дерлік мектептері тапсырыс беріп тіктіреді. Бұрын біз өз киімдерімізді әртүрлі этикеткалармен сататынбыз, бірақ қазір мен отандық қазақстандық өндірушілерді дамыту қажет екенін түсінемін – бүгінде біздің «made in Issyk» фирмалық сапа белгісін көптеген адамдар біледі. Дағдарыс аяқталды, енді отандық өндірушілердің өніміне сұраныс тек арта түседі!»

Қызылорда қаласының тұрғыны Арелова Марқакүл Бақбергеновна былай дейді: «Мен 2007 жылдан бастап «KMF» МКҰ Қызылордалық филиалынан несие алып келемін. Менің жоғары білімім болмағандықтан, мен өз отбасымды асырау үшін тандыр нан пісіріп сатушы едім. Нанды қызыммен бірге базарда сатушы едік, екі сауда нүктеміз болатын. Бірінші несиеге тандыр пешін салдым, сөйтіп енді көбірек нан пісіріп сататын болдым. Бір жылдан соң сауда нүктесіне тандыр нан таситын машина сатып алдым наубайшы жұмыскерлерді жалдадым. Қазір менің қол астымда бес наубайшы жұмыс істейді, мен

Дома тоже многое изменилось к лучшему: сделали хороший ремонт в доме, машину поменяли, еще и на квартиру откладываем. Появились свои традиции: например, с новогодней прибылью дарить хорошие подарки близким, делать значительные приобретения для дома – то телевизор большой купили, то холодильник самый современный. Вот дочка замуж собралась, так сыграли ей хорошую свадьбу. Сын школу заканчивает, ему надо готовиться в институт, опять же без компьютера никак не обойтись, поэтому купили заранее. Я все это рассказываю потому, что именно благодаря микрокредитной организации улучшилась жизнь моей семьи. Хочу сказать, что микрокредиты – это очень удобная вещь, к тому же абсолютно бесплатно в КМФ меня научили финансовой грамотности».

Сюнякова Ольга, г. Есик, Алматинская область: «Несколько лет назад я решила открыть небольшой цех по пошиву детской школьной одежды в собственном доме. Тогда он занимал две комнаты и весь наш коллектив состоял из двух человек. Начало бизнеса было очень сложным, не хватало денег ни на что, а необходимо было закупать швейное оборудование, сырье и прикладные материалы. Я обратилась за кредитом в банк, но суммы, которые там предложили, были очень малы. Банк не интересовал перспективы моего производства, их интересовала только стоимость залога. В 2008 году я обратилась в микрокредитную организацию «КМФ» и очень быстро получила там кредит. Первоначальная сумма была небольшой, но очень порадовали быстрота и простота получения, что очень удобно для индивидуальных предпринимателей. Более того, специалисты КМФ провели анализ нашего производства, лично посетили цех и уточнили все подробности ведения бизнеса. Очень порадовал такой индивидуальный подход и пошаговая система кредитования – погасив сумму кредита без просрочек в следующий раз можно получить кредит уже на большую сумму.

Кредиты, полученные в КМФ, помогли мне не только значительно расширить производство,

но и не дали ему закрыться в трудный кризисный период. Сегодня цех занимает отдельное здание, и у нас работают двенадцать человек. Благодаря внимательному отношению микрокредитной организации «КМФ», мы смогли увеличить количество рабочих мест, закупить новое оборудование, улучшить качество швейных изделий и выйти на качественно новый объем работ. Наш ассортимент составляет широкий ряд одежды для детей от полутора до восьми лет, униформа для Иссыкской воинской части и поваров мороженого цеха. Школьную форму у нас заказывают почти все школы Иссыкского и Чиликского районов. Раньше мы продавали свою продукцию под разными этикетками, но сегодня и я понимаю, что нужно возрождать отечественного казахстанского производителя – теперь наш фирменный знак качества «made in Issyk» знают многие. Кризис закончился, и спрос на продукцию отечественного производителя будет только расти!»

Арелова Маркакул Бакбергеновна, г. Кызылорда: «В Кызылординском филиале МКО «КМФ» я кредитуюсь с 2007 года. Так как у меня не было образования, я пекла и продавала лепешки, чтобы обеспечить свою семью. Лепешки продавала на базаре вместе с дочерью, – у нас были две торговые точки. На первый кредит построила тандырную печь и начала печь и продавать большее количество лепешек. Через год купила машину для развоза лепешек на места сбыта, наняла работников-пекарей. Сейчас у меня работают пять пекарей, также занимаюсь выпеканием булочек, рогаликов, коржиков. За это время я купила земельный участок около дома для постройки новой пекарни. Сейчас идет строительство пекарни, также будет возможность пригласить на работу новых пекарей и кондитеров. Благодаря микрокредитам КМФ, я смогла увеличить количество продукции, вырос спрос на мой товар. Здесь очень удобно то, что всегда можно выбрать оптимальную для себя сумму и срок кредита. Очень рада, что есть такая организация, которая помогает расширять бизнес и улучшать социальное положение простых людей».

сонымен қатар тоқаш, рогаликтер, коржиктер пісіремін. Осы уақыт аралығында мен үйімнің жанында жаңа наубайхана салу үшін жер учаскесін сатып алдым. Қазір оның құрылысы жүріп жатыр, осылайша жаңа наубайшылар мен кондитерлерді жұмысқа шақыру мүмкіндігіне ие болмақпын. KMF микрокредиттерінің арқасында мен өнімнің көлемін ұлғайттым, менің тауарыма сұраныс та артты. Ең оңтайлысы мен кез келген уақытта өзіме қажетті сома мен несие мерзімін таңдай аламын. Қарапайым адамдардың әлеуметтік жағдайын жақсартуға және бизнесін дамытуға көмектесетін ұйымның болғаны өте қуанышты».

Түркістан қаласының тұрғыны Дильманова Әлия былай дейді: «Менің күйеуім он жылдан астам жиһаз жасаумен айналысады. Ол кішігірім тапсырыстарды орындаудан бастады, себебі материалдарға ақша жетпейтін, жабдығы да сын көтермейтін. Сол кездері біз пәтер жалдап тұрушы едік, өз баспанамыз да болған жоқ. Кішкентай баласы бар жас отбасы: жағдайымыз тіпті үмітсіз болды деуге де болатын. Біздің KMF-пен қызметтестігіміз 100 000 теңге несиеден басталды, оны біз материалдар

сатып алуға жұмсадық. Күйеуім бастапқыда тапсырыс берушілерге жалға алынған машинамен барып-келіп жүрді, қол астында тек бір көмекші жұмыскер болды, материалды тапсырысқа ғана есептеп, шағын партиялармен сатып алды, жиһазды сарайда жасады. Уақыт өте несиелер сомасы ұлғая берді, онымен бірге тапсырыстар саны да көбейді, күйеуім тағы да жабдықтар сатып алды, бірнеше жұмыскер жалдады, шағын үй сатып алдық. Маңызды тапсырыстар түсе бастады, күйеуім жиһаздың сапасы мен бірегейлігіне баса назар аударды. Жиһаз ұнаған тапсырысшылардың таныстары да келе бастады. Осылайша сатуға арналған жиһаз жасау және дүкен жалдау ойы пайда болды. Қазір күйеуімнің жиһаз жасайтын үлкен цехі, соңғы сән бойынша жиһаз жасауға мүмкіндік беретін жабдықтар, он жұмыскер, үш жұмыс машинасы, ұзақ мерзімге жалға алынған дүкеніміз бар. KMF несиелерінің арқасында біз аяғымызда нық тұрып, ауқатты отбасыға айналдық, үш қызымыз бар, олардың болашағына сенімдіміз. Қазір үлкен үй салдық, жұмыс көліктерінен басқа өз отбасылық машинамыз бар. Біз қиын сәтте KMF қолдау көрсетіп, микрокредиттер бергеніне алғысымыз шексіз, олардың арқасында біз тұрмысымызды түзетіп, одан әрі дамудамыз.

Шиелі кентінің тұрғыны Ли Светлананың әңгімесі: «Бақша өсіру біздің тұқымымыздың ата кәсібі, өмір бойы көкөністер өсіріп келеміз. Бизнеспен айналысу қолымнан келмейді, сондықтан жер шұқылаумен уақытты өткізіп келеміз. Менің асыраушым да жұбанышым да – жер. Бастапқыда шағын көлемді жер алатын едім, жалға алуға ақшам жетпейтін, сондықтан да көкөністерді сатудан түскен ақша мардымсыз болатын, ал аз да болса шаруашылықты кеңейту үшін ақша қажет қой, оның үстіне көп ақша қажет. Егіс алаңын ұлғайту қажет, ол үшін қомақты қаражат қажет. Жердің өзі ғана қымбат, оның үстіне тыңайтқыштар, тұқым және өңдеу техникасы қажет. Бұрын біз жеке тұлғалардан үлкен пайызбен ақша алатынбыз. Бұл мүлдем пайдасыз болатын.

Бізде Шиеліде «KMF» микрокредиттік ұйым құрылды. Сұрастыра келе, олардан несие алу өте оңай екенін білдім. 2007 жылы үрей мен

Дильманова Алия, г. Туркестан: «Уже около десяти лет мой муж занимается изготовлением мебели. Начинать он с маленьких заказов, так как на материалы не хватало денег, да и оборудование у него было не лучшее. Жили мы тогда на квартире, так как своего жилья у нас не было. Молодая семья с маленьким ребенком: казалось, что нет никаких перспектив. Наше сотрудничество с КМФ началось с кредита в 100 000 тенге, который мы потратили на покупку материалов. Муж начинал с того, что ездил на заказ на арендованной машине и у него был один рабочий-подсобник, материалы покупал маленькими партиями, только из расчета на заказ, мебель делал в сарае. Со временем суммы кредитов увеличились, с ними увеличивалось и число заказов; муж докупил оборудование, нанял дополнительно несколько рабочих, купил небольшой дом. Стали поступать серьезные заказы, муж сделал акцент на качество и индивидуальность мебели. Приходили знакомые заказчики, которым понравилась мебель. Так появилась идея выпускать мебель для продажи и арендовать магазин. Сейчас у мужа большой цех по изготовлению мебели, оборудование которого позволяет изготовить мебель по последней моде; десять рабочих, три рабочие машины, магазин в долгосрочной аренде. Благодаря микрокредитам КМФ, сейчас мы крепко стоим на ногах, у нас три дочери, и мы уверены, что обеспечим им хорошее будущее. Мы построили большой дом, у нас своя машина – отдельно от рабочих машин мужа. Мы очень благодарны КМФ за то, что микрокредиты оказали нам поддержку в трудное время, за счет них мы выросли и крепко стоим на ногах».

Ли Светлана, пос. Шиели: «Я – потомственная колхозница, всю жизнь занимаюсь полеводством. Бизнесом не могу заниматься, вот и приходится ковыряться в земле, она единственная кормилица и любимица. Поначалу брала мало земли – не было средств на аренду, поэтому получала небольшие деньги с продажи овощных товаров, ведь чтобы хоть как-то разжиться, нужны деньги, и немалые. Нужно было расширять посевную площадь, а для этого нужны немалые средства. Дорога сама земля, удоб-

рения, семена и техника для обработки. Раньше мы деньги брали у частных лиц под большие проценты. Это было очень невыгодно.

У нас в Шиели образовалась микрокредитная организация «КМФ». Поинтересовалась и узнала, что у них очень легко взять кредит. В 2007 году с боязнью взяла кредит в сумме 500 000 тенге и досрочно его погасила. Теперь беру каждый год, увеличивая сумму кредита. За эти годы приобрела бытовую технику и автомобиль. Земля – это единственный источник существования для меня и моей семьи».

О микрокредитовании на селе рассказывает **Юсупалиев Сайдахмат Пархатович, г. Тулькубасс, ЮКО:** «У меня свое дело – животноводство, я развожу коров, продаю молоко. Занимаюсь этим делом уже десять лет. Когда в марте 2007 года получил первый кредит в КМФ, у меня была всего одна корова. Банки кредитовать мне подобных не хотели из-за неподтвержденных доходов. Тогда я обратился в Тулькубасское отделение КМФ, где мне предложили организовать группу сельского

үмітпен 500 000 теңге сомасында несие алдым, бірақ сәті түсіп, оны мерзімінен бұрын өтедім. Енді әрбір жыл сайын сомасын ұлғайтып, несие аламын. Осы жылдары тұрмыстық техника мен автомобиль сатып алдым. Жер – мен және менің отбасым үшін жалғыз тіршілік көзі».

Ауылдағы микрокредиттеу туралы **Оңтүстік Қазақстан облысының Түлкібас қаласының тұрғыны Юсупалиев Сайдахмат Пархатович** аңгімелейді: «Менің өз ісім бар – мал шаруашылығы, атап айтсам, сүт өндіру және сату мақсатында сиыр ұстаймын. Бұл іспен айналысқаным 10 жылдай болды. 2007 жылдың наурыз айында мен КМФ-тен бірінші несиемді алғанда менің қолымда тек бір сиыр ғана болды. Банктер маған және мен сияқты ауыл тұрғындарына табысымызды растай алмайтындығымыз үшін несие бергісі келмеді. Сол кезде мен «КМФ» микрокредиттік ұйымының Түлкібас бөліміне келдім, онда маған мен сияқты мал шаруашылығын дамыту арқылы жағдайын жақсартқысы келетін достарымды, пікірлестерім немесе көршілерімді жинап, топтық бірлескен жауапкершілікке кепілсіз микрокредит алуды ұсынды. Біздің топ «Азатлық» деп аталды. Менің бірінші несием 150 000 теңге көлемінде болды. Содан бері мен сүтті сиырлардың басын көбейттім, енді тек сүтті сатудың өзі несие төлемдерін еркін өтеуде. Сонымен бірге мен бордақылауға өгізшелерді сатып алдым, ауылдағы мал ұстайтындар үшін жем-шөпті үйге әкеліп сатуды ұйымдастырдым. Жақын учаскеде үлкен тамаша үй салдым. Мен осы несиелер есебінен табысқа жеттім деп ұялмай айта аламын. Топтық микрокредиттер – бұл өте қолайлы және пайдалы дүние, себебі менің тобым да өз шаруашылығын жақсы көтерді. Тобымыз микроколхоз сияқты, біздің өз төрағамыз бен бухгалтеріміз бар. Қазір мен болашаққа сеніммен көз саламын және егер менің бизнесіме қосымша қаражат керек болса, мен әрқашан «КМФ» көмек ала алатынымды білемін.

Жуалы ауданының Көлбастау аулының тұрғыны Оспанов Берікбай Ұлтарақович былай дейді: «Мен ауыл шаруашылық қызметімен

және саудамен айналысамын. 2007 жылы КМФ несие беруді өтінген едім, содан бері үздіксіз несие алып келемін. Бүгінгі таңда менің материалдық жағдайым едәуір жақсарды. Мал басы көбейді, қысқа мерзім ішінде трактор сатып алдым. Үйімде және отбасымда да оң өзгерістер орын алды. Ұлым ЖОО оқиды, жұбайым сауда нүктесін ашып, сауда жасайды. Мұның бәрі КМФ микрокредиттерінің және менің еңбекқорлығымның жемісі. Бүгінгі таңда менің шаруашылығым дамуда, айналымым көбеюде. Мен ауыл шаруашылығын дамытуға баса назар аударатын және микрокредиттер көмегімен ісін бастаушы фермерлерге көмек көрсететін мемлекетте тұратыныма қуаныштымын».

Шиелі кентінің тұрғыны Дәрменов Дүйсенбай былай дейді: «Мен 2008 жылдан бері КМФ несие ала бастадым. Өзім байланыс электр механигі болып қызмет етемін, жұбайым мектепте ұстаз. Қызым медицина колледжін бітіріп, Алматы медициналық Академиясының ақылы бөліміне түсуді ұйғарды. Жұбайым екеуміздің еңбек ақымыз қызымыздың оқуын төлеуге жетпейтіндіктен, мен осы мақсатқа несие алу үшін КМФ-ке бардым. Компанияда маған нақты кеңес беріп, барлық шарттарды түсіндірді. Міне екінші жыл болды мен КМФ-пен қызметтестік жасап, осы несие арқасында қызымның оқуын төлеп келе жатырмын. Қарапайым жандарға қысылғанда қол ұшын беретін осындай ұйымның бар екеніне өте қуаныштымын!»

кредитования, собрав друзей, единомышленников или соседей, которые так же, как и я, хотели бы подняться на животноводстве. Наша группа называлась «Азатлык». Мой первый кредит был 150 000 тенге. С тех пор я увеличил поголовье высокоудойных коров, и только реализация молока спокойно покрывает кредитные платежи. Я приобрел бычков на откорм, организовал на дому реализацию кормов для животноводов села. Построил хороший дом на прилегающем участке. Не стесняюсь, говорю, что вырос благодаря кредитам. Групповые микрокредиты – это очень удобная и полезная вещь, так как вся моя группа также хорошо подняла свои хозяйства. В группе мы теперь, как микроколхоз: со своим председателем и бухгалтером. Сейчас я чувствую себя очень уверенно и знаю, что если моему бизнесу понадобятся дополнительные средства, я всегда смогу обратиться в КМФ.

Оспанов Берикбай Ултаракевич, с. Кольбастау, Жуалынский район: «Я занимаюсь сельскохозяйственной деятельностью и торговлей. Обратился в КМФ с просьбой получить кредит в 2007 году, с тех пор кредитуюсь непрерывно. На сегодняшний день мое материальное положение заметно изменилось в лучшую сторону. Количество поголовья домашнего скота увеличилось, за короткий срок я смог приобрести трактор. В семье и дома также есть изменения – сын учится в вузе, супруга открыла торговую точку – торгует рыбой. Это все – заслуга микрокредитов КМФ и моей трудоспособности. На сегодняшний день мое хозяйство развивается, обороты увеличились. Я рад тому, что живу в таком государстве, где уделяют должное внимание развитию сельского хозяйства и поддерживают начинающих фермеров с помощью микрокредитов».

Дарменов Дуйсенбай, пос. Шиели: «Кредитоваться в КМФ я начал в 2008 году. Сам я работаю электромехаником связи, супруга работает преподавателем в школе. Дочка окончила медицинский колледж и решила поступать в Алматинскую медицинскую Академию на платное отделение. Так как нашей с женой зарплаты

не хватало на оплату обучения дочери, я обратился в КМФ, чтобы получить кредит на эти цели. В компании меня понятно проконсультировали и объяснили все условия. Вот уже второй год я сотрудничаю с КМФ и благодаря полученным кредитам могу оплачивать обучение дочери. Очень рад, что есть такая организация, которая помогает простым людям!»

Мұғалжар тауы (Горы Мугоджары)

Мұғалжар – Губерлин тауынан оңтүстігінде орналасқан Қазақстандағы Орал тауының оңтүстік сілемі. Ол аса биік емес тас қырқаларының қатарынан тұрады, оның ең биік тауы Боқтыбай 657 метрге жетеді. Мұғалжардан солтүстікке қарай Ор өзені (Орал тармағы), батысқа Емді өзені, ал шығысқа Ырғыз өзені ағып жатыр. Мұғалжардың оңтүстігінде, оны Арал теңізінің бассейнінен бөліп тұратын Үлкен Борсық құмы бар. Мұғалжар шоқысын тау жыныстарынан шыққан дала өсімдіктері жапқан. Өзектерінде қайыңның тоғайлары орналасқан.

Мугоджары (*Мугалжар*) – южный отрог Уральских гор в Казахстане, к югу от Губерлинских гор. Представляют собой ряд невысоких каменных гряд – самая высокая гора Боктыбай достигает 657 м. С Мугоджар на север течет река Орь (приток Урала), на запад – Эмба и ее притоки, а на восток – Иргиз. К югу от Мугоджар лежат пески Большие Барсуки, отделяя их от бассейна Аральского моря. Мугоджарские сопки покрыты степной растительностью с выходами горной породы. В лощинах расположены реликтовые рощи березы.

2009 жылдың қорытындысы бойынша KMF қызметінің нәтижелерін талдау

Анализ результатов деятельности KMF по итогам 2009 года

«KazMicroFinance» Микрокредиттік Ұйымы» ЖШС (KMF) Қазақстандағы жетекші микрокредиттік ұйымдардың бірі болып табылады. Компанияның тарихы 1997 жылдан бастау алады, сол кезде Халықаралық даму жөніндегі американдық агенттігінің (USAID) Қазақстандағы микрокредиттеу Бағдарламасын іске асыру үшін бөлген қаражаттарға ACDI/VOCA корпорациясы коммерциялық емес ұйымды – «Қоғамдастықтарды несиелеудің қазақстандық қоры» Корпоративтік қорын (ҚНҚҚ) құрды, кейін ол «Қазақстандық несиелеу қоры» (ҚНҚ) деп аталды. 2006 жылдың соңында Қорды микрокредиттік мамандандырылған банкке трансформациялау жоспарының аясында ЖШС нысанында «KazMicroFinance» Микрокредиттік Ұйымы» (KMF) еншілес компаниясы құрылды, оған 2007 жылдан бастап құрылтай компаниясының барлық микрокредиттік қызметі берілді. Жарғылық капиталындағы үлесі 83% ҚКҚ-мен қатар, KMF қызметкерлері де 17% қатысу үлесімен оның құрылтайшыларына айналды.

2008 жылы «Қазақстандық Несиелеу Қоры» Микрокредиттік ұйымы» Корпоративтік қоры (ҚНҚ) құрылтай компаниясы атауын өзгертіп, «KMF-Демеу» КҚ жаңа атауына ие болды.

KMF келесі қалаларда орналасқан 8 филиалға ие: Талдықорған, Шымкент, Алматы, Тараз, Түркістан, Астана, Қарағанды және Қызылорда.

Ұйымның жұмысының көрсеткіштерін талдау үшін 2008 жылғы деректермен салыстырып, 2009 жылғы деректер берілген.

ЭКОНОМИКАЛЫҚ ОРТА

2009 жыл Қазақстан үшін сындарлы жыл болды. Алайда, жыл қорытындылары Үкімет қолға алған дағдарысқа қарсы шаралар әсерлі әрі пайдалы деп айтуға толық негіздеме береді. Атап өтсек, алдын ала деректер бойынша ЖІӨ 0,5–1% құрады. Инфляция 6,2% құрады, бұл 2008 жылғы деректермен салыстырғанда бір жарым есеге аз (9,5%). Инфляцияның баяулауы аясында халықтың нақты табыстарының, жалақысының, әлеуметтік төлемдерінің өсуі байқалады. Елбасының тапсырысы бойынша әзірленген «Жол картасын» іске асыру арқасында жұмыссыздық деңгейін төмендетуге қол жеткізілді.

Мемлекеттің қолдауының арқасында, Қазақстанның қаржылық секторы әлемдік қаржылық-экономикалық дағдарысқа байланысты қиындықтардан сүрінбей өтуде. Банк секторының сыртқы қарызы азайды, екінші деңгейлі банктердің экономика саласына несиелік салымдары артты, депозиттік ұйымдардағы резиденттердің депозиттердің жалпы көлемі өсті, халықтың банктердегі салымдары өсті.

KMF ҚЫЗМЕТІНІҢ 2009 ЖЫЛ ІШІНДЕГІ НӘТИЖЕЛЕРІН ТАЛДАУ

Еліміздегі экономикалық жағдайдың өзгеруі, сондай-ақ KMF 2007-2008 жылдары бастаған және 2009 жыл бойы жалғастырған дағдарысқа қарсы бағдарлама аясындағы шаралар есепті жылы компания қызметінің нәтижелеріне оң әсерін тигізді.

2009 жыл ішінде KMF таза табысы 243,7 млн теңгені құрады және 2008 жылмен салыстырғанда 8 есеге өсті, бұл компанияның дағдарыс жағдайларында таңдаған стратегиясының дұрыстығын дәлелдейді және компанияның прогрессін көрсетеді.

Капиталдың орташа қайтымдылығы (ROE) 2009 жылы 7 есеге өсіп 16,6% деңгейге жетті, ал 2008 жылы бұл көрсеткіш 2,2% құрайтын еді.

Есепті жылы активтердің орташа қайтымдылығы (ROA) 2008 жылдың 0,4% салыстырғанда 4,3% құрап, 9 есеге өсті.

2009 жылы компания қызметінің нәтижелеріне әсер еткен негізгі факторлар:

- Активтер сапасына, негізінен несие портфелінің сапасына мән беру.
- Жасалатын операциялар тиімділігін жақсарту, өнімділікті ұлғайту және шығындарды оңтайландыру.
- Салық заңнамасындағы өзгерістер.

ЖИЫНТЫҚ ТАБЫС ТУРАЛЫ ЕСЕПТІҢ ТАЛДАУЫ

Табыстар

Сыйақы түріндегі табыстар 2009 жылы 2 109 942 мың теңгені құрады (2 Кесте).

ТОО «Микрокредитная организация «KazMicroFinance» (КМФ) является одной из ведущих микрокредитных организаций в Казахстане. История компании начинается с 1997 года, когда на средства грантов, выделенных Американским Агентством по Международному Развитию (USAID) на реализацию Программы микрокредитования в Казахстане, корпорацией ACDI/VOCA была основана некоммерческая организация – Корпоративный фонд «Казахстанский фонд кредитования общин» (КФКО), впоследствии «Казахстанский фонд кредитования» (КФК). В рамках плана трансформации Фонда в банк с микрокредитной специализацией в конце 2006 года была создана дочерняя компания Микрокредитная организация «KazMicroFinance» (КМФ) в форме ТОО, в которую начиная с 2007 года была передана вся микрокредитная деятельность материнской компании. Наряду с КФК с долей в уставном капитале 83%, учредителем КМФ выступили сотрудники компании с долей участия 17%.

В 2008 году материнская компания Корпоративный фонд «Микрокредитная организация «Казахстанский Фонд Кредитования» (КФК) была переименована в КФ «КМФ-Демеу».

КМФ имеет 8 филиалов, которые расположены в следующих городах: Талдыкорган, Шымкент, Алматы, Тараз, Туркестан, Астана, Караганда и Кызылорда.

Для анализа показателей работы организации приводятся данные за 2009 год в сравнении с данными 2008 года.

ЭКОНОМИЧЕСКАЯ СРЕДА

2009 год был сложным годом для Казахстана. Однако итоги года дают основание утверждать, что антикризисные меры, предпринимаемые Правительством, оказались действенными и эффективными. Так, рост ВВП, по предварительным данным, составил 0,5–1%. Инфляция составила 6,2%, что в полтора раза меньше показателя 2008 года

(9,5%). На фоне замедления инфляции наблюдается рост реальных доходов населения, заработной платы, социальных выплат. Благодаря реализации «Дорожной карты», разработанной по поручению Главы государства, достигнуто снижение уровня безработицы.

Благодаря поддержке государства финансовый сектор Казахстана успешно выдерживает трудности, связанные с мировым финансово-экономическим кризисом. Сократился внешний долг банковского сектора, повысились кредитные вложения банков второго уровня в отрасли экономики, вырос общий объем депозитов резидентов в депозитных организациях, увеличились вклады населения в банках.

АНАЛИЗ РЕЗУЛЬТАТОВ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ КМФ ЗА 2009 ГОД

Изменение экономической ситуации в стране, а также меры в рамках антикризисной программы, начатой в КМФ в 2007–2008 годах и успешно продолженной в течение 2009 года, повлияли на результаты деятельности компании в отчетном году.

Чистая прибыль КМФ за 2009 год составила 243,7 млн тенге и по сравнению с 2008 годом увеличилась более чем в 8 раз, что подтверждает правильность выбранной компанией стратегии развития в условиях кризиса и демонстрирует прогресс компании.

Средняя рентабельность капитала (ROE) в 2009 году выросла более чем в 7 раз – до уровня 16,6%, в то время как в 2008 году этот показатель равнялся 2,2%.

Почти в 9 раз за отчетный год выросла средняя рентабельность активов (ROA) и составила 4,3% против 0,4% в 2008 году.

Основные факторы, повлиявшие на результаты деятельности компании в 2009 году:

- Акцент на качество активов, в частности на качество кредитного портфеля.
- Улучшение эффективности производимых операций, увеличение продуктивности и оптимизация расходов.
- Изменения в налоговом законодательстве.

1. КЕСТЕ / ТАБЛИЦА 1. КОМПАНИЯНЫҢ НЕГІЗГІ КӨРСЕТКІШТЕРІ / ОСНОВНЫЕ ПОКАЗАТЕЛИ КОМПАНИИ

КӨРСЕТКІШТЕР / ПОКАЗАТЕЛИ	2008	2009	АЙЫРМА / ОТКЛОНЕНИЕ
Таза табыс (мың теңге) / Чистая прибыль (тыс. тенге)	29 903	243 610	213 707
Активтердің орташа қайтымдылығы (ROA) / Средняя рентабельность активов (ROA)	0,4%	4,3%	3,9%
Капиталдың орташа қайтымдылығы (ROE) / Средняя рентабельность капитала (ROE)	2,2%	16,6%	14,4%
Операциялық өзін өзі өтеушілік (Корпоративті табыс салығын қоспағанда, шығындарға табыстар) / Операционная самоокупаемость (Доходы на расходы, кроме корпоративного подоходного налога)	108,7%	115,6%	6,9%
Қаржылық өзін өзі өтеушілік (Инфляцияға түзетумен операциялық өзін өзі өтеушілік) / Финансовая самоокупаемость (Операционная самоокупаемость с поправкой на инфляцию)	105,5%	112,3%	6,8%
НП табыстылығы / Доходность кредитного портфеля	42,5%	43,4%	0,9%
Тиімділік коэффициенті (Табыстарға КПН мен қаржылық шығындарды қоспағанда, шығындар) / Коэффициент эффективности (Расходы, кроме финансовых расходов и КПН на Доходы)	61,8%	55,4%	-6,4%
Тәуекел құны (Резервке шығындар/ Орташа несиелік портфель) / Стоимость риска (Расходы на резервы/Средний кредитный портфель)	7,6%	1,8%	-5,8%
Тізімнен шығарылған несиелердің коэффициенті (Тізімнен шығару/ Орташа несиелік портфель) / Коэффициент списанных кредитов (Списание/ Средний кредитный портфель)	6,7%	2,0%	-4,7%
Левередж (Капиталға міндеттемелер) / Левередж (Обязательства на капитал)	357,2%	246,4%	-110,8%

2008 жылмен салыстырғанда табыстардың 15% төмендегені байқалады. Егер клиенттерге берілген несиелер бойынша табыстар құрылымын қарастырсақ, пайыздар бойынша табыстар 17% төмендегенін, ал комиссиялық ақы бойынша табыстар 16% өскенін байқауға болады (1,2 Диаграмма).

Пайыздар бойынша табыстардың төмендеуінің негізгі себептері дағдарысқа қарсы бағдарлама аясында берілетін заемдардың орташа сомасының төмендеуі, нәтижесінде несиелік портфель көлемінің 15,7%-ға төмендеуі

болып табылады. Комиссиялық ақы бойынша табыстар берілетін несиелердің орташа мерзімінің төмендеуінің нәтижесінде ұлғайды. Осы жағдай несиелік портфель табыстылығының 2008 жылғы 42,5% салыстырғанда 43,4%-ға өсуінің басты себепкері болып табылады.

Өткен жылмен салыстырғанда табыстар көлемінің төмендеуіне қарамастан, операциялық өзін өзі өтеушілік 2008 жылғы 109%-дан 2009 жылы 116%-ға жетіп, 7% өсті, яғни шығындардың төмендеу темпі табыстардың төмендеуімен салыстырғанда қарқынды темпен жүрді. Бұл өткен жылдың табыс сомасының

2 КЕСТЕ / ТАБЛИЦА 2. СЫЙАҚЫ ТҮРІНДЕГІ ТАБЫСТАР (МЫҢ ТЕҢГЕ) /
ДОХОДЫ В ВИДЕ ВОЗНАГРАЖДЕНИЯ (В ТЫС. ТЕНГЕ)

	2008	2009
Клиенттерге берілген несиелер / Кредиты, выданные клиентам	2 459 267	2 094 316
Банктердегі шоттар мен депозиттер / Счета и депозиты в банках	15 625	10 585
Кері РЕПО келісімдері бойынша дебиторлық берешек / Дебиторская задолженность по соглашениям обратного РЕПО	-	5 041
БАРЛЫҒЫ: / ИТОГО:	2 474 892	2 109 942

АНАЛИЗ ОТЧЕТА О СОВОКУПНОМ ДОХОДЕ

Доходы

Доходы в виде вознаграждения в 2009 году составили 2 109 942 тыс. тенге (Таблица 2).

По сравнению с 2008 годом отмечается снижение доходов на 15%. Если рассмотреть

структуру доходов по кредитам, выданным клиентам, то можно отметить, что доходы по процентам снизились на 17%, доходы же по комиссионным выросли на 16%.

(Диаграмма 1, 2).

Основной причиной снижения доходов по процентам является снижение средней суммы выдаваемых займов в рамках антикризисной программы и, как следствие, снижение объема кредитного портфеля на 15,7%. Доходы по комиссионным выросли вследствие снижения среднего срока выдаваемых кредитов.

Диаграмма 1.

Пайыздар бойынша табыстар (мың теңге)
Доходы по процентам (в тыс. тенге)

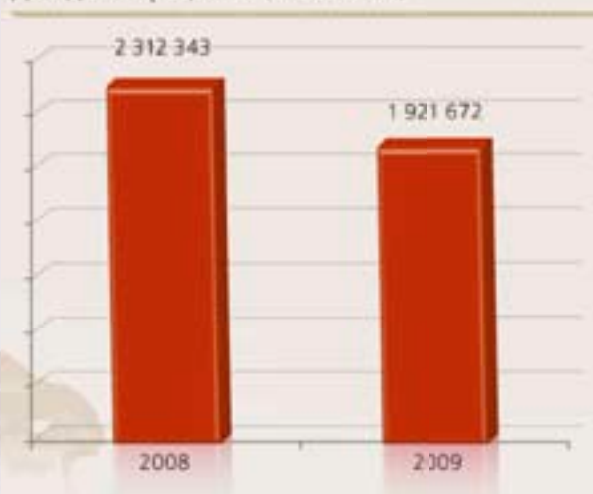

Диаграмма 2.

Комиссиялық ақы бойынша табыстар (мың теңге)
Доходы по комиссионным (в тыс. тенге)

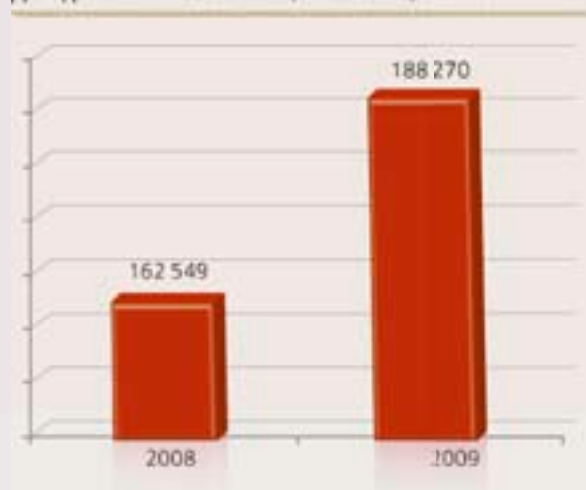

Диаграмма 3.
2008–2009 жылдардағы шығын (мың теңге)
Расходы в 2008–2009 годах (в тыс. тенге)

мөлшерінен бірнеше есе асатын табысты ұлғайтуға мүмкіндік берді.

Шығындар

2009 жылы барлық шығындар 2008 жылмен салыстырғанда 23,8% төмендеп, 2008 жылғы 2 450 200 мың теңгеге қарсы 1 866 332 мың теңгені құрады (3 Кесте).

Баптар бөлігіндегі шығындар талдауы курстық айырма бойынша шығындарды қоспағанда барлық баптар бойынша елеулі түрде азайғанын көрсетеді, ал курстық айырма бойынша шығын өткен жылмен салыстырғанда үш есе өскен (3 Диаграмма).

Ең елеулі төмендеу «Провизиялар бойынша шығындар» бабы бойынша байқалды, ол өткен 2008 жылғы 435 398 мың теңгемен салыстырғанда 2009 жылы 86 680 мың теңгеге дейін төмендеп, 5 есеге азайған. Дағдарысқа қарсы бағдарлама аясында қалға алынған шаралар несиелік портфель сапасына оң әсерін тигізді, бұл өз кезегінде несиелік портфель тәуекелінің құнын 4 есе жақсартты, салыстыра кетсек аталмыш көрсеткіш 2008 жылы 7,6%, ал 2009 жылы 1,8% дейін жетті. Тәуекел құнның көрсеткіші

3. КЕСТЕ / ТАБЛИЦА 3. ШЫҒЫНДАР (МЫҢ ТЕҢГЕ) / РАСХОДЫ (В ТЫС. ТЕНГЕ)

	2008	2009	АЙЫРМА / ОТКЛОНЕНИЕ
Қаржылық шығындар / Финансовые расходы	745 999	655 649	-12,1%
Провизия бойынша шығындар / Расходы на провизии	435 398	86 680	-80,1%
Табыс салығы бойынша шығындар / Расход по подоходному налогу	173 686	40 842	-76,5%
Курстық айырма бойынша шығындар / Расходы по курсовой разнице	26 298	78 875	199,9%
Операциялық шығындар / Операционные расходы	1 068 819	1 004 286	-6,0%
Шығындардың БАРЛЫҒЫ: / ИТОГО расходов:	2 450 200	1 866 332	-23,8%

Это же явилось и причиной роста доходности кредитного портфеля по сравнению с 2008 годом с 42,5 до 43,4% соответственно.

Несмотря на снижение объема доходов, по сравнению с прошлым годом операционная самоокупаемость выросла на 7% – с 109% в 2008 году до 116% в 2009-м, то есть темпы снижения расходов шли опережающими темпами по сравнению со снижением доходов. Это дало возможность нарастить прибыль, размер которой превысил сумму прибыли прошлого года в несколько раз.

Расходы

Итоговые расходы за 2009 год снизились по сравнению с 2008 годом на 23,8% и составили 1 866 332 тыс. тенге против 2 450 200 тыс. тенге в 2008 году (*Таблица 3*).

Анализ расходов в разрезе статей показывает, что практически все статьи существенно снизились, кроме расходов по курсовой разнице, по которой отмечен трехкратный рост по сравнению с прошлым годом (*Диаграмма 3*).

Наибольшее снижение произошло по статье «Расходы по провизиям», которая снизилась более чем в 5 раз по сравнению с прошлым годом – с 435 398 тыс. тенге в 2008 году до 86 680 тыс. тенге в 2009-м. Меры, пред-

принятые в рамках антикризисной программы, положительно сказались на качестве кредитного портфеля, что позитивно отразилось на показателе стоимости риска кредитного портфеля, который улучшился более чем в 4 раза – с 7,6% в 2008 году до 1,8% в 2009-м. Показатель стоимости риска является более наглядной характеристикой качества кредитного портфеля, чем уровень риска портфеля, так как последний не учитывает политику в области списания активов.

Более чем в 4 раза снизились расходы по корпоративному налогу, на что повлияло несколько факторов. По инициативе Ассоциации микрофинансовых организаций Казахстана (АМФОК) в новый Налоговый кодекс, введенный в действие с 1 января 2009 года, были внесены изменения, согласно которым провизии, создаваемые микрокредитными организациями, берутся на вычеты, что значительно снизило размер налога на прибыль в 2009 году.

Также на размер подоходного налога повлияло снижение ставки налога на прибыль в 2009 году на 10%, с 30% в 2008 году до 20% в 2009 году (*Таблица 4*).

Снижение финансовых расходов по сравнению с 2008 годом на 12% обусловлено снижением обязательств на конец 2009 года на 16%. Нестабильность на мировых кредитных рынках привела к значительному

4. КЕСТЕ / ТАБЛИЦА 4. ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫНДАР (МЫҢ ТЕҢГЕ) / РАСХОДЫ ПО ПОДОХОДНОМУ НАЛОГУ (В ТЫС. ТЕНГЕ)

	2008	2009
Ағымдағы салықтар бойынша шығындар / Расход по текущему налогу		
Ағымдағы табыс салығы / Текущий подоходный налог	177 474	48 815
Кейінге шегерілген салық бойынша шығындар / Расход по отсроченному налогу		
Кейінге шегерілген табыс салығы бойынша шығындар / Расход по отсроченному подоходному налогу	-3 788	-7 973
	173 686	40 842

портфель тәуекелінің деңгейіне қарағанда, несиелік портфель сапасының көрнекті сипаттамасы болып табылады, себебі біріншісі активтерді тізімнен шығару саласындағы саясатты қамтымайды.

Корпоративті салық бойынша шығындар 4 есеге төмендеді, бұған бірнеше факторлар әсер етті. Қазақстанның Микроқаржылық ұйымдар қауымдастығының бастамасымен (ҚМҚҰҚ) 2009

жылдың 1 қаңтарынан бастап күшіне енген жаңа Салық кодексіне өзгертулер енгізілген, оларға сәйкес микрокредиттік ұйымдар құратын провизиялар шегеруге алынады, бұл 2009 жылы табыс салығының мөлшерін елеулі түрде төмендетті. Сонымен қатар, табыс салығының мөлшеріне 2009 жылы табыс салығының мөлшерлемесінің 10%-ға, 2008 жылы 30%-дан – 2009 жылы 20%-ға төмендеуі әсер етті (4 Кесте).

5 . КЕСТЕ / ТАБЛИЦА 5. ЖАЛПЫ ЖӘНЕ ӘКІМШІЛІК ШЫҒЫНДАР (МЫҢ ТЕҢГЕ) /
ОБЩИЕ И АДМИНИСТРАТИВНЫЕ РАСХОДЫ (В ТЫС. ТЕНГЕ)

	2008	2009	АЙЫРМА / ОТКЛОНЕНИЕ
Амортизация / Амортизация	45 193	56 632	25,3%
Жалгерлік / Аренда	58 577	47 390	-19,1%
Күзет / Охрана	31 471	29 798	-5,3%
Кәсіби қызметтер / Профессиональные услуги	32 625	27 531	-15,6%
Табыс салығынан басқа салықтар / Налоги, кроме подоходного налога	19 318	23 896	23,7%
Кеңсеге арналған кеңсе тауарлары / Канцелярские товары для офиса	15 659	16 980	8,4%
Көлік шығындары / Транспортные расходы	20 461	16 263	-20,5%
Банк комиссиялары / Банковские комиссии	24 276	15 975	-34,2%
Байланыс қызметтері және ақпараттық қызметтер / Услуги связи и информационные услуги	21 674	14 925	-31,1%
Иссапарлық шығындар / Командировочные расходы	18 761	14 423	-23,1%
Инкассация / Инкассация	9 082	13 207	45,4%
Жарнама және маркетинг / Реклама и маркетинг	13 074	6 882	-47,4%
Сақтандыру / Страхование	4 407	5 249	19,1%
Жөндеу және техникалық қызмет көрсету / Ремонт и техническое обслуживание	2 900	3 951	36,2%
Қайырымдылық / Благотворительность	4 756	3 111	-34,6%
Қызметкерлерді оқыту / Обучение персонала	3 134	3 051	-2,6%
Өкілдік шығындар / Представительские расходы	5 121	263	-94,9%
Басқа / Прочие	6 554	987	-84,9%
БАРЛЫҒЫ: / ИТОГО:	337 043	300 514	-10,8%

удорожанию международного привлечения, тем не менее КМФ удалось привлечь кредиты с приемлемыми процентными ставками.

Единственная расходная статья, по которой отмечен рост в 2009 году, – это расходы по курсовой разнице. В феврале 2009 года Национальным банком Казахстана одномоментно была произведена девальвация национальной валюты на 25%. Однако КМФ удалось избежать значительных убытков при наличии большого объема валютных обязательств в балансе, так как КМФ проводит хеджирование валютного риска, поддерживая оптимальный уровень открытой валютной позиции. Согласно установленным лимитам допустимый размер открытой валютной позиции составляет 50%. Несмотря на это к моменту девальвации компания держала уровень открытой валютной позиции не более 23–25%, что дало возможность снизить размер убытков от резкого роста валюты.

В течение 2009 года компания целенаправленно прилагала усилия не только на улучшение качества кредитного портфеля, но также на оптимизацию операционных расходов путем сокращения затрат, вследствие чего расходы на персонал были снижены на 4%, а общие и административные расходы – на 11% по сравнению с 2008 годом (Таблица 5).

Неравномерное снижение расходов в разрезе статей повлияло на изменение структуры расходов, которая в итоге выглядит следующим образом (Диаграмма 4).

АНАЛИЗ ОТЧЕТА О ФИНАНСОВОМ ПОЛОЖЕНИИ

По состоянию на конец 2009 года активы КМФ составили 7 181 384 тыс. тенге, что на 10,1% меньше, чем в 2008 году (7 985 972 тыс. тенге), в том числе снижение размера кредитного портфеля составило 15,7%, а депозитов, размещенных в банках, – на 14,7%.

Вместе с тем коэффициент средней рентабельности активов (ROA) увеличился более чем

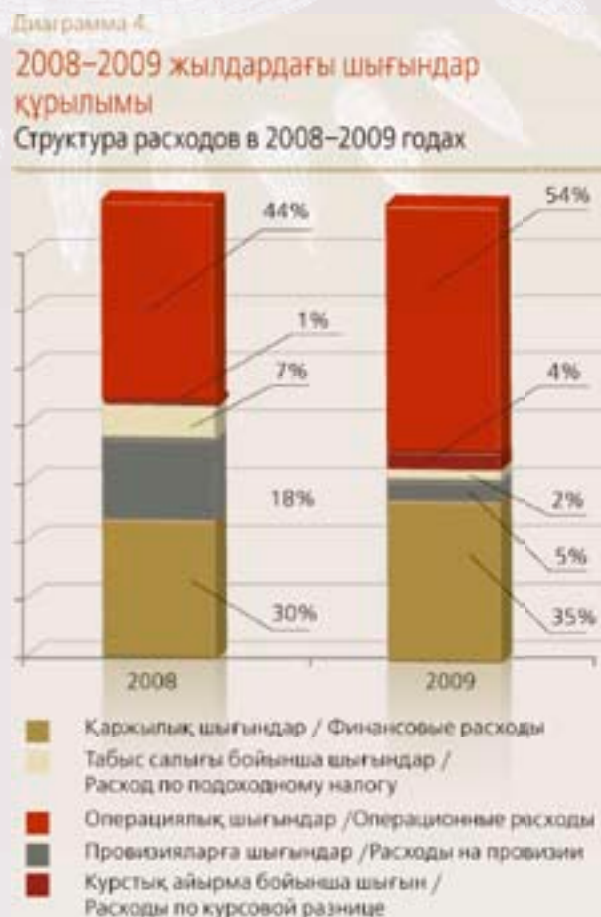
в 9 раз, что говорит о более эффективном использовании активов в отчетном году.

Кредитный портфель

Снижение объемов кредитного портфеля обусловлено продолжением начатой в 2007–2008 годах антикризисной политики, согласно которой произошла смена приоритетов в пользу качества над ростом (Таблица 6).

Для дальнейшего анализа кредитного портфеля используются данные по кредитам на руках у клиентов (остаток основного долга).

Анализируя темпы роста кредитного портфеля по месяцам в 2009 году (Диаграмма 5), можно отметить, что практически повторился

2008 жылмен салыстырғанда қаржылық шығындардың 12%-ға төмендеуі 2009 жылы міндеттемелердің 16%-ға төмендеуіне байланысты. Әлемдік несиелік нарықтағы тұрақсыздық халықаралық қаражат тартудың елеулі түрде қымбаттауына әкелді, соған қарамастан KMF оңтайлы пайыздық мөлшерлеменен несиелер тартуға қол жеткізді.

2009 жылы өсім байқалған жалғыз бап бұл – курстық айырма бойынша шығындар. 2009 жылдың ақпан айында Қазақстанның Ұлттық Банкі ұлттық валютаны бір сәтте 25%-ға девальвациясын жүргізді. Алайда KMF балансында валюталық міндеттіліктерінің үлкен көлеміне қарамастан, елеулі шығындарға жол бермеді, себебі KMF ашық валюталық позицияның оңтайлы деңгейін қолдай отырып, валюталық тәуекелді хеджирлеуді жүргізеді. Белгіленген лимиттерге сәйкес ашық валюталық позицияның рауа-

лы мөлшері 50% құрайды. Осыған қарамастан, девальвация сәтінде компания ашық валюталық позицияның деңгейін 23%-25% асырмай ұстап тұрды, бұл валютаның кенеттен өсуінен келген шығындар мөлшерін төмендетуге мүмкіндік берді.

2009 жыл аралығында компания мақсатты түрде несиелік портфель сапасын жақсартуға ғана емес, сонымен қатар шығыстарды қысқарту арқылы операциялық шығындарды оңтайландыруға күш салды, соның нәтижесінде 2008 жылғы көрсеткіштермен салыстырғанда қызметкерлерге шығындар 4%-ға, ал жалпы және әкімшілік шығындар – 11% төмендетілді.

Баптар бөлігіндегі шығындардың бірқалыпты төмендемеуі шығындар құрылымының өзгеруіне әкелді, нәтижесінде ол келесі түрде берілді (4 Диаграмма).

ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ЕСЕПТІ ТАЛДАУ

2009 жылдың соңындағы жағдай бойынша KMF активтері 7 181 384 мың теңгені құрады, бұл 2008 жылғы көрсеткішпен (7 985 972 мың теңге) салыстырғанда 10,1%-ға аз, соның ішінде несиелік портфель мөлшерінің төмендеуі 15,7%, ал банктерде орналасқан депозиттер 14,7% құрады.

Сонымен қоса, активтер қайтымдылығының коэффициенті (ROA) 9 еседен артық ұлғаяды, бұл есепті жылы активтердің тиімдірек пайдалануының айғағы.

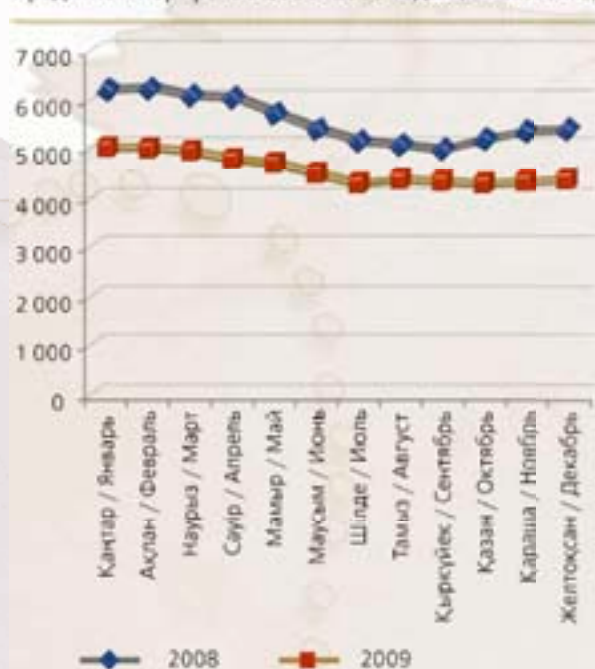
Несиелік портфель

Несиелік портфель көлемдерінің төмендеуі 2007–2008 жылдары басталған дағдарысқа қарсы саясаттың жалғасуымен байланысты, оған сәйкес өсімге емес сапаға басымдылық беріле бастады (6 Кесте).

Несиелік портфельді ары қарай талдау үшін клиенттердің қолдарындағы несиелер бойынша

Диаграмма 5.

2008–2009 жылдардағы несиелік портфель (млн теңгеде)
Кредитный портфель в 2008–2009 годах (в млн тенге)

тренд 2008 года. В первой половине года кредитный портфель снижался и достиг наименьшей отметки в 4 404 943 тыс. тенге в июле, начиная с августа месяца кредитный портфель начинает расти и к концу года достигает отметки в 4 494 330 тыс. тенге.

Снижение объема кредитного портфеля обусловлено как снижением количества активных клиентов к концу года, так и снижением средней суммы кредитов.

На конец 2009 года количество активных клиентов составило 23 693 человека, что на 3 019 клиентов меньше, чем на конец 2008 года (26 712 клиентов) *(Диаграмма 6)*.

Основное снижение количества активных клиентов к концу года произошло в программе

потребительского кредитования – 32%, или на 1 853 клиента. В основной программе «Бизнес» отток клиентов был не столь значительным и составил 6%, или 981 клиент. *(Таблица 7)*.

Средняя сумма кредитов к концу 2009 года снизилась на 8% по сравнению с 2008 годом, или на 16 070 тенге в абсолютном выражении. *(Диаграмма 7)*.

Анализ изменения средней суммы кредитов по программам показывает, что наибольшее снижение средней суммы наблюдается в наиболее рискованных программах: потребительском кредитовании и программе «Агро». *(Таблица 8)*.

6. КЕСТЕ / ТАБЛИЦА 6. НЕСИЕЛІК ПОРТФЕЛЬ (МЫҢ ТЕҢГЕ) / КРЕДИТНЫЙ ПОРТФЕЛЬ (В ТЫС. ТЕНГЕ)

	2008	2009
Құнсыздану резерві шегерілгенге дейін клиенттерге берілген несиелер / Кредиты, выданные клиентам, до вычета резерва под обесценение	5 510 975	4 631 219
Құнсыздану резерві / Резерв под обесценение	- 106 014	-75 214
Құнсыздану резерві шегерілгенде қалатын клиенттерге берілген несиелер / Кредиты, выданные клиентам, за вычетом резерва под обесценение	5 404 961	4 556 005

7. КЕСТЕ / ТАБЛИЦА 7. БАҒДАРЛАМАРАР БОЙЫНША БЕЛСЕНДІ КЛИЕНТТЕР САНЫ / КОЛИЧЕСТВО АКТИВНЫХ КЛИЕНТОВ ПО ПРОГРАММАМ

БАҒДАРЛАМАЛАР / ПРОГРАММЫ	2008	2009	АЙЫРМА / ОТКЛОНЕНИЕ	
			САНЫНДАҒЫ / В КОЛИЧЕСТВЕ	% ТҮРІНДЕ / В %
Бизнес / Бизнес	16 378	15 397	-981	-6%
Тұтынушылық / Потреб	5 833	3 980	-1 853	-32%
Агро / Агро	4 501	4 316	-185	-4%
БАРЛЫҒЫ: / ИТОГО:	26 712	23 693	-3 019	-11%

деректер қолданылады (негізгі берешек қалдығы).

2009 жылы әрбір ай бойынша несиелік портфель өсімінің темпін талдай отырып (5 Диаграмма), 2008 жылғы трендтің қайталанғанын атап өтуге болады. Жылдың бірінші жарты жылдығында несиелік портфель төмендеп, шілде айында 4 404 943 мың теңге мөлшеріндегі ең төменгі деңгейге жетті, тамыз айынан бастап несиелік портфель өсе бастады да жыл соңында 4 494 330 мың теңгеге дейін жетті.

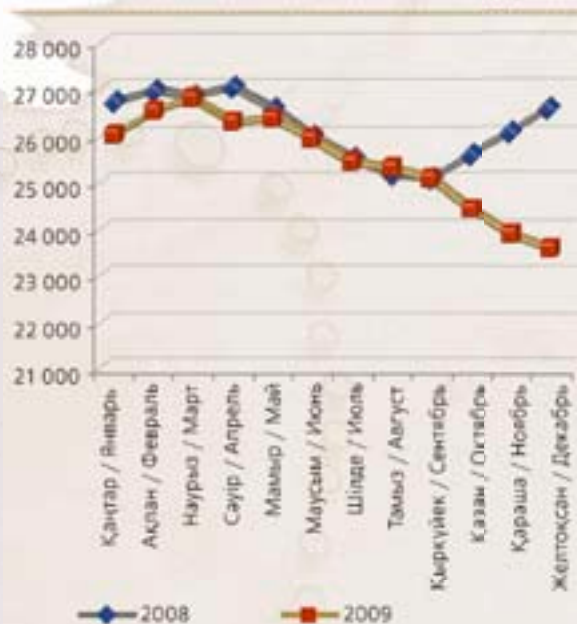
Несиелік портфель көлемінің төмендеуі жыл соңында белсенді клиенттер санының төмендеуіне және несиелердің орташа сомасының төмендеуіне байланысты.

2009 жылдың соңында белсенді клиенттер саны 23 693 адамды құрады, бұл 2008 жылдың соңындағы көрсеткішпен салыстырғанда (26 712 клиент) 3 019 клиентке кем. (6 Диаграмма).

Диаграмма 6.

2008–2009 жылдары белсенді клиенттер саны

Количество активных клиентов в 2008–2009 годах

Жыл соңында белсенді клиенттер санының негізгі азаюы тұтынушылық несиелеу бағдарламасына тиесілі – 32% немесе 1 853 клиент.

Негізгі «Бизнес» бағдарламасында клиенттер ағыны сондай елеулі болған жоқ және 6% немесе 981 клиентті құрады (7 Кесте).

Несиелердің орташа сомасы 2009 жылдың соңында 2008 жылмен салыстырғанда 8%-ға немесе абсолютті мәнде 16 070 теңгеге кеміді (7 Диаграмма).

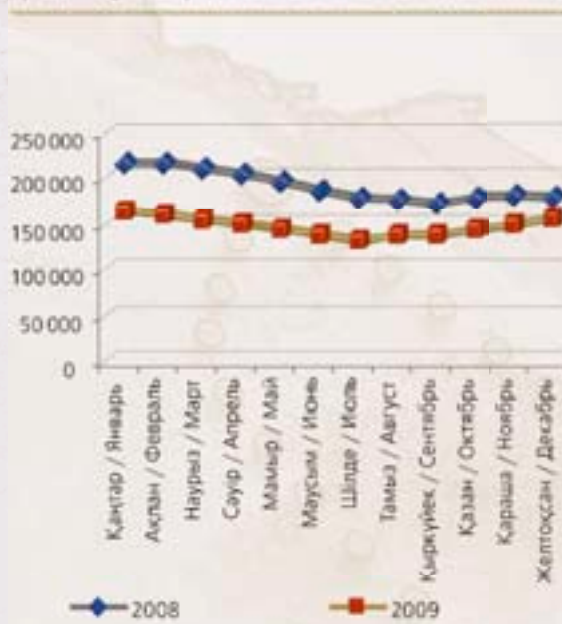
Бағдарламалар бойынша несиелердің орташа сомасының өзгеруін талдау орташа соманың ең тәуекелді бағдарламалар: тұтынушылық несиелеу және «Агро» бағдарламасында байқалатынын көрсетті (8 Кесте).

Несиелік портфель көлемінің екі факторды: белсенді клиенттер санының және орташа сомасының төмендеуіне әсерді талдау үшін

Диаграмма 7.

2008–2009 жылдары несиелердің орташа сомасы (теңгемен)

Средняя сумма кредитов в 2008–2009 годах (в тенге)

Для анализа влияния на снижение объема кредитного портфеля двух факторов: количества активных клиентов и средней суммы логичнее рассмотреть изменение среднемесячных показателей по ним.

Так, среднемесячное количество активных клиентов по годам составило:

В 2008 году – 26 307 клиентов, в 2009 году – 25 599 клиентов, то есть снижение составило всего 3%.

По средней сумме показатели следующие:

В 2008 году – 215 155 тенге, в 2009 году – 183 040 тенге, то есть снижение составило 15%.

Из чего можно сделать вывод, что на снижение кредитного портфеля по сравнению с 2008 годом в основном повлияло снижение средних сумм кредитов.

Как было отмечено, приоритетом в 2009 году было улучшение качества кредитного портфеля. Компании удалось добиться стабильности в данном вопросе. Если в течение 2008 года риск портфеля достигал показателя 8,3%, то в течение 2009 года он варьировал в рамках 5%.

(Диаграмма 8).

Улучшение качества кредитного портфеля стало результатом мер в рамках антикризисной программы, направленных как на предупреждение образования новых просрочек, так и на работу по возврату имеющихся проблемных кредитов:

- Акцент на качественную выдачу кредитов, усиление работы кредитного комитета, улучшение анализа при выдаче кредитов и последующего мониторинга и, как следствие, минимизация появления новых просрочек.
- Сокращение средних сумм и сроков выдаваемых займов.
- Увеличение удельного веса групповых кредитов, а также программы «Бизнес» в общем кредитном портфеле как наиболее надежных в условиях кризиса.
- Продолжение моратория на выдачи по наиболее рискованным продуктам.
- Более активное сотрудничество с Кредитным бюро и ГЦВП.
- Акцент на более качественное обучение кредитных сотрудников, внесение изменений в систему стимулирования кредитных сотрудников, направленных на улучшение качества выдаваемых кредитов.
- Усиление работы отдела по взысканию проблемных займов, в том числе акцент на возврат списанных ранее кредитов, увеличение штата сотрудников отдела, усиление претензионно-исковой работы.
- Усиление работы Службы внутреннего аудита, направленной не только на выявление слабых мест, но и на рекомендации по улучшению деятельности компании, на распространение лучшего опыта, накопленного структурными подразделениями КМФ.

Увеличение удельного веса групповых кредитов, а также программы «Бизнес» в общем

8. КЕСТЕ / ТАБЛИЦА 8. БАҒДАРЛАМАЛАР БОЙЫНША ОРТАША СОМАЛАР (МЫҢ ТЕҢГЕ) / СРЕДНЯЯ СУММА КРЕДИТОВ ПО ПРОГРАММАМ (В ТЫС. ТЕНГЕ)

БАҒДАРЛАМАЛАР / ПРОГРАММЫ	2008	2009	АЙЫРМА / ОТКЛОНЕНИЕ	
			САНЫНДАҒЫ / В КОЛИЧЕСТВЕ	% ТҮРІНДЕ / В %
Бизнес / Бизнес	205 652	191 502	-14 150	-7%
Тұтынушылық / Потреб	183 881	154 121	-29 760	-16%
Агро / Агро	234 505	216 027	-18 478	-8%
БАРЛЫҒЫ: / ИТОГО:	205 760	189 690	-16 070	-8%

олар бойынша орташа айлық көрсеткіштердің өзгерісін қарастыру қажет.

Осылайша, жылдар бойынша белсенді клиенттердің орташа айлық көлемі келесіні құрады:

2008 жылы - 26 307 клиент, 2009 жылы – 25 599 клиент, яғни төмендеу барлығы 3% құрады.

Орташа сома бойынша көрсеткіштер келесідей:

2008 жылы – 215 155 теңге, 2009 жылы – 183 040 теңге, яғни төмендеу 15% құрады.

Осыдан 2008 жылмен салыстырғанда несиелік портфельдің төмендеуі негізінен несиелердің орташа сомаларына әсер етті деген тұжырым жасауға болады.

Атап өткендей, 2009 жылы несиелік портфельдің сапасын жақсартуға баса маңыз берілді. Компания осы мәселе бойынша тұрақтылыққа қол жеткізе білді. Егер 2008 жылы портфель тәуекелі 8,3% болса, 2009 жыл

аралығында ол 5% аясында ауытқып тұрды (8 Диаграмма).

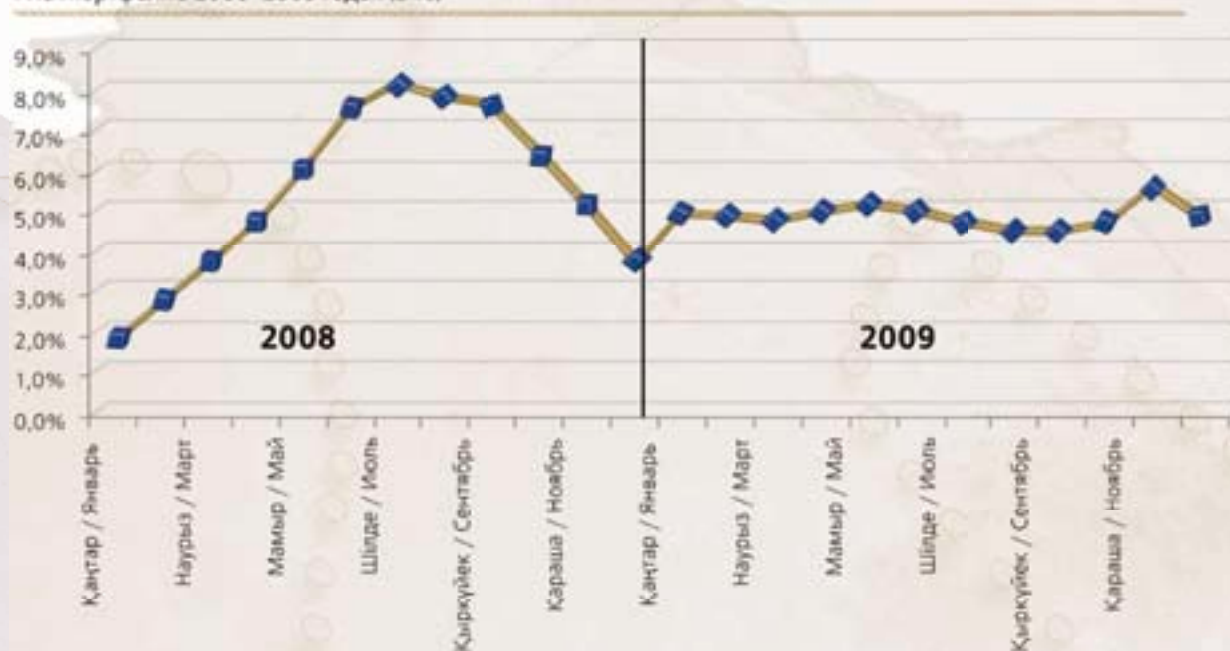
Несиелік портфельдің сапасын жақсарту жаңа кешіктіру жағдайларының орын алуын болдырмауға, сондай-ақ проблемалы несиелерді қайтару бойынша жұмыстарға бағытталған дағдарысқа қарсы бағдарлама аясында қолға алынған шаралардың нәтижесі болды:

- Несиелерді сапалы беруге, несиелік комитет жұмысын күшейтуге, несиелерді беру кезінде талдауды және кейіннен мониторингті жақсартуға баса мән беру және нәтижесінде жаңа кешіктіру жағдайларын барынша азайту.
- Берілетін заемдердің орташа сомалары мен мерзімдерін қысқарту.
- Дағдарыс кезінде ең сенімді ретінде, топтық несиелердің, сондай-ақ «Бизнес» бағдарламасының жалпы несиелік портфельде үлестік салмағын ұлғайту.

Диаграмма 8.

2008–2009 жылдардағы портфель тәуекелі (% түрінде)

Риск портфеля в 2008–2009 годах (в %)

кредитном портфеле как наиболее надежных в условиях кризиса, полностью оправдало себя. Так, на конец 2009 года удельный вес групповых кредитов в общем кредитном портфеле вырос на 2%, программы «Бизнес» – на 4,3% по сравнению с 2008 годом (Диаграммы 9, 10).

Анализ риска портфеля по продуктам подтверждает правильность принятого решения. Как видно из диаграммы 11, наименьший риск портфеля в течение года наблюдался в программе «Бизнес» (Диаграмма 11).

Акцент на качество кредитного портфеля не означает для компании уменьшения оборотов, то есть уменьшения объемов выдаваемых кредитов.

Количество выданных кредитов в 2009 году было практически таким же, как и в 2008

году, и только снижение средней суммы выдаваемых кредитов в рамках антикризисной программы обусловило снижение общей суммы выданных кредитов в 2009 году на 6,3% по сравнению с прошлым годом (Таблица 9).

Как видно из таблицы по выдачам, особое внимание в течение отчетного года уделялось удержанию клиентов, о чем было сказано выше. Количество повторных выдач выросло на 7,1% по сравнению с 2008 годом, количество же первичных выдач снизилось на 20,2% соответственно.

Таким образом, удельный вес повторных займов вырос на 5% в общем объеме выданных кредитов по сравнению с 2008 годом (Диаграмма 12).

В рамках мер по антикризисной программе в течение года снижался размер средней

Диаграмма 9.
2008–2009 жылдар аралығында топтық және жеке өнімдер арасындағы несиелік портфель құрылымы

Структура кредитного портфеля в разрезе групповых и индивидуальных продуктов в 2008–2009 годах

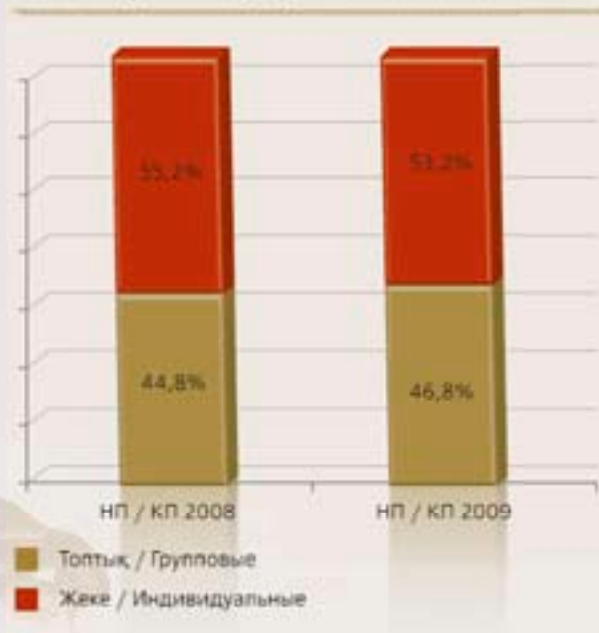
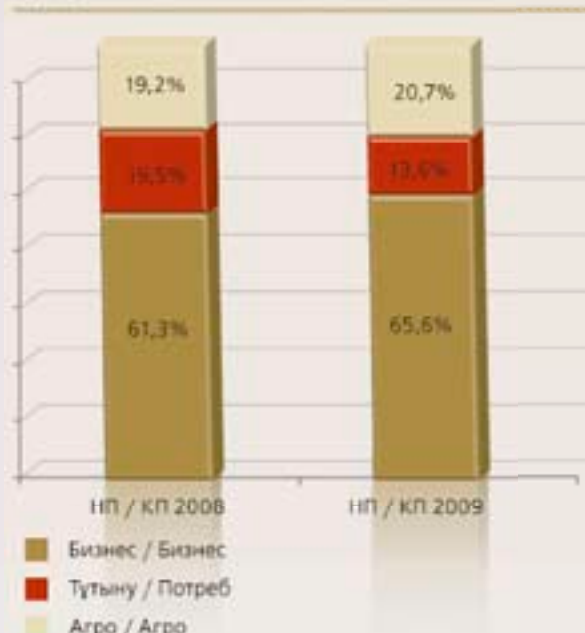

Диаграмма 10.
2008–2009 жылдары өнімдер портфелі бойынша несиелік портфель құрылымы

Структура кредитного портфеля по видам продуктов в 2008–2009 годах

- Ең тәуекелді өнімдер бойынша несиелер беру маторийді жалғастыру.
- МЖТО мен Несиелік бюромен белсенді қызмет ету.
- Несиелік қызметкерлерді сапалы оқытуға аса мән беру, несиелік қызметкерлерді ынталандыру жүйесіне берілетін несиелер сапасын жақсартуға байланысты өзгертулер енгізу.
- Проблемалық заемдерді өтеу жөніндегі бөлімнің жұмысын күшейту, соның ішінде ертерек есептен шығарылған несиелерді қайтару, бөлім қызметкерлерінің штатын ұлғайту, шағым-талап ету жұмыстарын күшейту.
- Әлсіз тұстарды анықтауға ғана емес, сонымен қатар компания қызметін жақсарту бойынша ұсыныстар жасауға, KMF

құрылымдық бөлімшелерінде жинақталған озық тәжірибе-бені таратуға бағытталған ішкі аудит қызметінің жұмысын күшейту.

Дағдарыс кезінде ең сенімді ретінде, топтық несиелердің, сондай-ақ «Бизнес» бағдарламасының жалпы несиелік портфельде үлестік салмағын ұлғайту өзін өзі толық ақтады. Осылайша 2009 жылдың соңында жалпы несиелік портфельде топтық несиелердің үлестік салмағы 2%-ға, ал «Бизнес» бағдарламасы 2008 жылмен салыстырғанда 4,3% өсті (9, 10 Диаграмма).

Өнімдер бойынша портфель тәуекелін талдау қабылданған шешімнің дұрыстығын дәлелдейді. №11 диаграммада көрсетілгендей

Диаграмма 11.

2008–2009 жылдары несиелер түрлері бойынша портфель тәуекелі % түрінде
Риск портфеля в % по видам кредитов в 2008–2009 годах

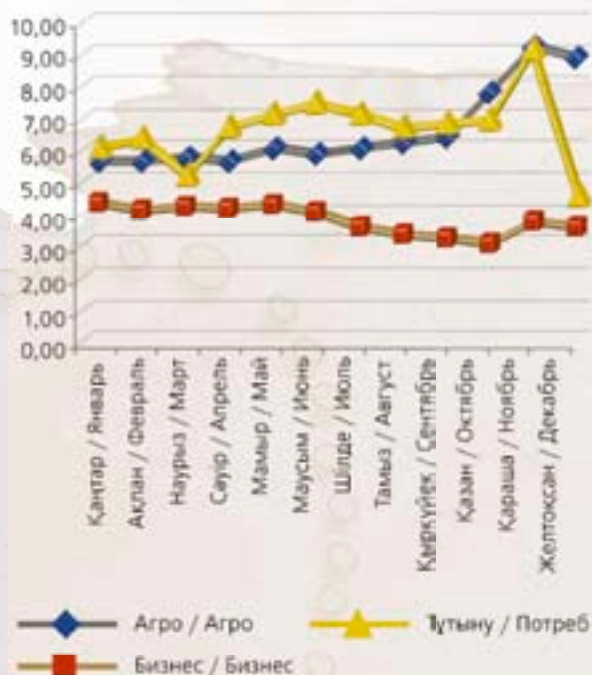
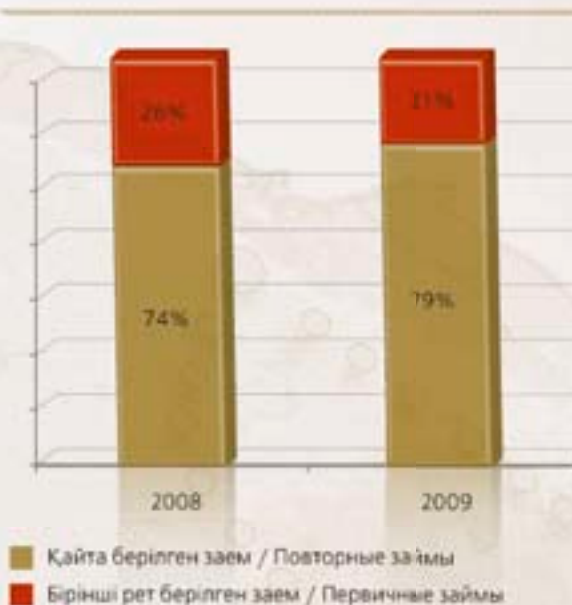

Диаграмма 12.

2008–2009 жылдары бірінші және қайта кредит беру аралығындағы несиелер беру құрылымы
Структура выдачи кредитов в 2008–2009 годах в разрезе первичной и повторной выдачи

суммы выдаваемых займов. В основном это касалось новых выдач, снижение по которым составило почти 21%. Также шло снижение и средних сроков выдаваемых кредитов. Основная масса кредитов выдавалась на сроки до 6 месяцев. Удельный вес выдач на срок до 6 месяцев составил 71% в общей сумме выдач, что на 5% больше показателя прошлого года (Диаграмма 13).

Все вышеуказанные мероприятия были направлены на улучшение качества кредитного портфеля, на предупреждение появления но-

вых просрочек. Анализ числа новых просрочек (Диаграмма 14), образовавшихся в течение 2009 года, дает основание утверждать о целесообразности данных мер.

Число новых просрочек, возникших в 2009 году, снизилось по сравнению с 2008 годом более чем в полтора раза.

Не менее важным блоком в рамках антикризисной программы является работа по возврату имеющихся проблемных кредитов, и в частности по возврату списанных ранее кредитов.

9. КЕСТЕ / ТАБЛИЦА 9. 2009 ЖЫЛЫ БЕРІЛДІ / ВЫДАЧИ В 2009 ГОДУ

	2008	2009	АЙЫРМА / ОТКЛОНЕНИЕ
Барлығы берілген несиелер / Всего кредиты выданные			
Берілген несиелер сомасы (млн теңге) / Сумма выданных кредитов (тыс. тенге)	9 782 277	9 166 467	-6,3%
Берілген несиелер саны / Количество выданных кредитов	43 813	43 767	-0,1%
Берілген несиелердің орташа сомасы (теңге) / Средняя сумма выданных кредитов (тенге)	223 273	209 438	-6,2%
Соның ішінде: / В том числе:			
Қайта берілген несиелер / Повторные кредиты			
Берілген несиелер сомасы (мың теңге) / Сумма выданных кредитов (в тыс. тенге)	7 213 169	7 545 262	4,6%
Берілген несиелер саны / Количество выданных кредитов	32 254	34 540	7,1%
Берілген несиелердің орташа сомасы (теңге) / Средняя сумма выданных кредитов (тенге)	223 636	218 450	-2,3%
Бірінші рет берілген несиелер / Первичные кредиты			
Берілген несиелер сомасы (мың теңге) / Сумма выданных кредитов (в тыс. тенге)	2 569 108	1 621 206	-36,9%
Берілген несиелер саны / Количество выданных кредитов	11 559	9 227	-20,2%
Берілген несиелердің орташа сомасы (теңге) / Средняя сумма выданных кредитов (тенге)	222 260	175 702	-20,9%

портфельдің ең төмен тәуекелі «Бизнес» бағдарламасында байқалады (11 Диаграмма).

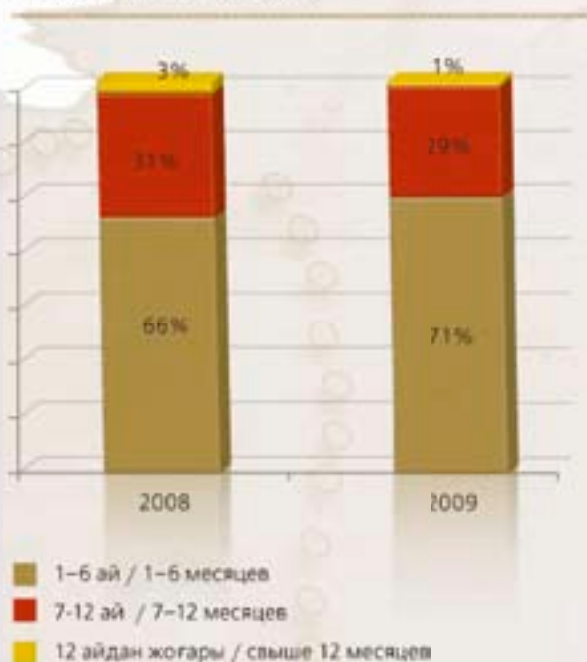
Несиелік портфель сапасына ерекше мән беру компания үшін айналымды азайтуды, яғни берілетін несиелер санның азайтылуын білдірмейді.

2009 жылы берілген несиелер саны 2008 жылғы көрсеткішпен бірдей болды, тек дағдарысқа қарсы бағдарлама аясында берілетін несиелердің орташа сомасының төмендеуі 2009 жылы берілген несиелердің жалпы сомасының алдыңғы жылмен салыстырғанда 6,3% төмендеуіне әкелді (9 Кесте).

Несие беру кестесінде көрсетілгендей, есепті кезең аралығында жоғарыда айтылғандрға байланысты клиенттерді ұстап қалуға ерекше көңіл бөлінді. Қайта несие беру саны 2008 жылмен салыстырғанда 7,1% өсті, бірінше рет несие беру саны болса сәйкесінше 20,2% төмендеді.

Диаграмма 13

Мерзімдер бойынша беру құрылымы
Структура выдач по срокам

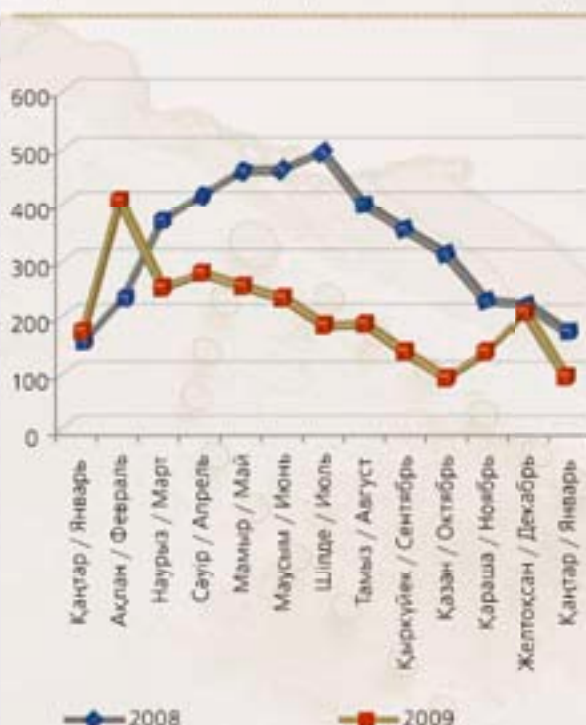
Осылайша, қайта берілетін заемдар саны 2008 жылмен салыстырғанда берілген несиелердің жалпы көлемінде 5% өсті (12 Диаграмма).

Дағдарысқа қарсы бағдарлама бойынша жүргізілетін шаралар аясында берілетін заемдердің орташа сомасының мөлшері төмендеген. Негізінен бұл бірінші рет беруге қатысты, олар бойынша төмендеу 21% құрады. Сонымен қоса берілетін несиелердің орташа мерзімдерінің төмендеуі де байқалды. Несиелердің негізгі бөлігі 6 айға дейінгі мерзімге берілді. 6 айға дейінгі мерзімге берілген несиелердің жалпы сомадағы үлестік салмағы 71% құрады, бұл өткен жылдың көрсеткішінен 5% көбірек (13 Диаграмма).

Жоғарыда аталған шаралардың барлығы несиелік портфельдің сапасын жақсартуға,

Диаграмма 14

2008–2009 жылдары жаңа кешіктіру жағдайларының туындауы
Образование новых просрочек в 2008–2009 годах

Необходимо отметить, что здесь ситуация поменялась кардинальным образом. Из *диаграммы 15* видно, что если в течение 2008 года сумма списаний из месяца в месяц росла, то в 2009 году картина прямо противоположная: списание к концу года практически сведено к минимуму.

Что касается возврата списанных кредитов, то ежемесячный возврат списанных цов (основного долга) в 2009 году превысил аналогичный показатель прошлого года более чем в 4 раза.

Общая сумма списанных кредитов (основного долга) в 2009 году снизилась в 2 раза и составила 198 519 тыс. тенге против 402 503 тыс. тенге в 2008 году.

Возврат списанных кредитов вырос в 4,3 раза и составил сумму 82 442 тыс. тенге (в 2008 году – 18 966 тыс. тенге) (*Диаграмма 16*).

Наряду с улучшением качества кредитного портфеля особое внимание уделялось вопросу повышения продуктивности кредитных сотрудников.

Продуктивность кредитных экспертов значительно увеличилась по сравнению с 2008 годом. Средняя продуктивность по месяцам в 2009 году составила 180 клиентов на 1 кредитного сотрудника, что на 11% выше аналогичного показателя 2008 года, который составлял 163 клиента.

Продуктивность на конец 2009 года составила 173 клиента на 1 кредитного сотрудника, в 2008 году данный показатель был 174 клиента. Необходимо отметить, что данные показатели находятся на уровне стандартов индустрии для аналогичных финансовых организаций региона Восточной и Центральной Азии (*Таблица 10, Диаграммы 17, 18*).

Диаграмма 15.

2008-2009 жылдары несиелерді есептен шығару және оларды қайтару (тенге)

Списание и возврат списанных кредитов в 2008–2009 годах (в тенге)

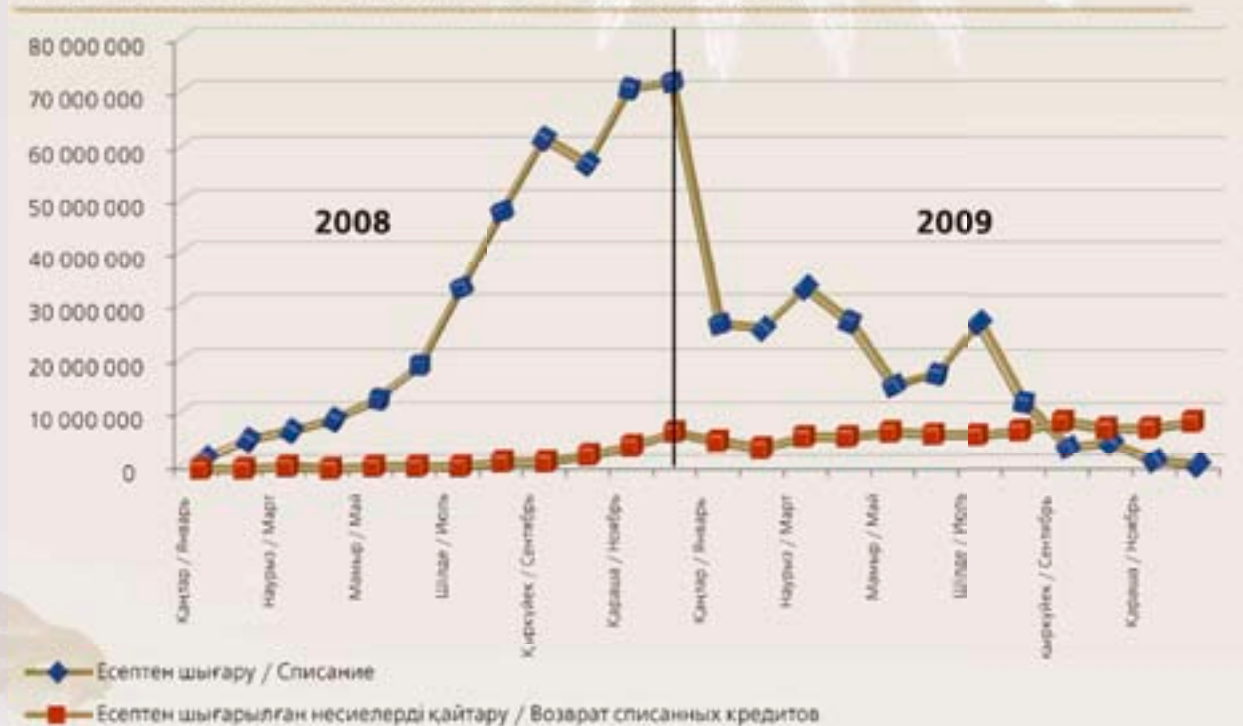
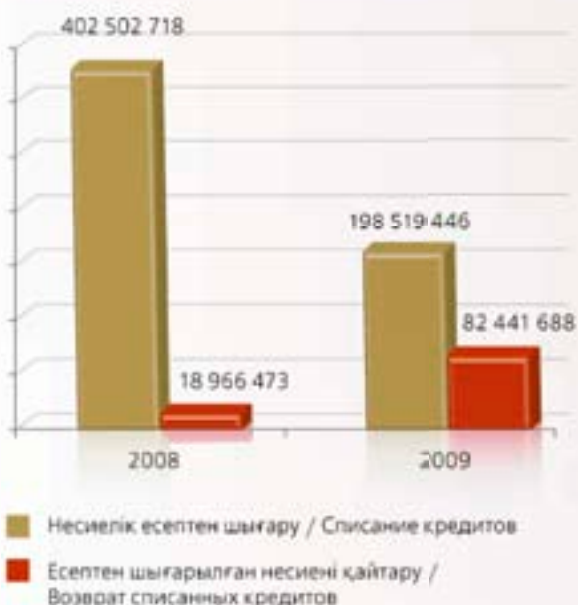

Диаграмма 16.

2008–2009 жылдары есептен шығару және қайтару (теңге)

Списание и возврат в 2008–2009 годах (тенге)

жаңа кешіктіру жағдайларының алдын алуға бағытталған. 2009 жылы орын алған жаңа кешіктіру жағдайларының санын талдау (14 Диаграмма) осы қолға алынған шаралардың дұрыстығы жөнінде ұйғарым жасауға негіздеме береді.

2009 жылы туындаған жаңа кешіктірулер саны 2008 жылмен салыстырғанда быр жарым есеге төмендеді.

Дағдарысқа қарсы бағдарлама аясында тағы бір маңызды мәселе туындаған проблемалық несиелерді қайтару бойынша, және атап айтқанда ертерек есептен шығарылған несиелерді қайтару бойынша жұмыс болып табылады.

Мұнда жағдай түбегейлі түрде өзгергенін айта кету қажет. 15 Диаграммадан байқайтынымыз, егер 2008 жылы есептен шығару

сомасы айдан айға өсетін болса, 2009 жылы жағдай мүлдем керісінше, жыл соңында есептен шығару барынша кемітілген.

Есептен шығарылған несиелерге келетін болсақ, есептен шығарылған несиелердің айлық қайтымдылығы (негізгі қарыздың) 2009 жылы алдыңғы жылғы көрсеткіштен 4 есеге артты.

2009 жылы есептен шығарылған несиелердің (негізгі қарыздың) жалпы сомасы 2 есеге азайды және 2008 жылғы 402 503 мың теңгеге қарсы 198 519 мың теңгені құрады.

Есептен шығарылған несиелердің қайтымдылығы 4,3 есеге өсті және 82 442 мың теңге сомасын құрады (2008 жылы – 18 966 мың теңге) (16 Диаграмма).

Несиелік портфельдің сапасын жақсартумен қатар несиелік қызметкерлердің еңбек өнімділігін арттыру мәселесіне баса назар аударылды.

Несиелік сарапшылардың еңбек өнімділігі 2008 жылмен салыстырғанда елеулі түрде артты. 2009 жылы әрбір ай бойынша орташа өнімділік 1 несиелік қызметкерге 180 клиентті құрады, бұл алдыңғы кезеңмен салыстырғанда 11% жоғары, 2008 жылы бұл көрсеткіш 163 клиентті құраған болатын.

2009 жылдың соңында еңбек өнімділігі 1 несиелік қызметкерге 173 клиентті құрады, ал 2008 жылы бұл көрсеткіш 174 клиентті құраған болатын. Бұл деректер Шығыс және Орталық Азия аймақтарының ұқсас қаржылық ұйымдарына арналған индустрия стандарттары деңгейінде екенін атап өту қажет (10 Кесте, 17, 18 Диаграмма).

2009 жылдың соңында несиелік қызметкерлер саны 136 адамды құрады, бұл жалпы қызметкерлер санының 43% құрайды. Бұл көрсеткіш KMF-тің қызметкерлерді бөлудің жеткілікті жақсы көрсеткішінің белгісі, алайда компания бұл көрсеткішті 50% жеткізуді көздейді.

2009 жыл аралығында филиалдар бойынша несиелік портфель құрылымы елеулі өзгеріске ұшыраған жоқ. 2010 жылы 1 қаңтарда ұйым құрылымы мынандай:

Диаграмма 17.
2008–2009 жылдары несиелік қызметкерлердің саны
 Количество кредитных сотрудников в 2008–2009 годах

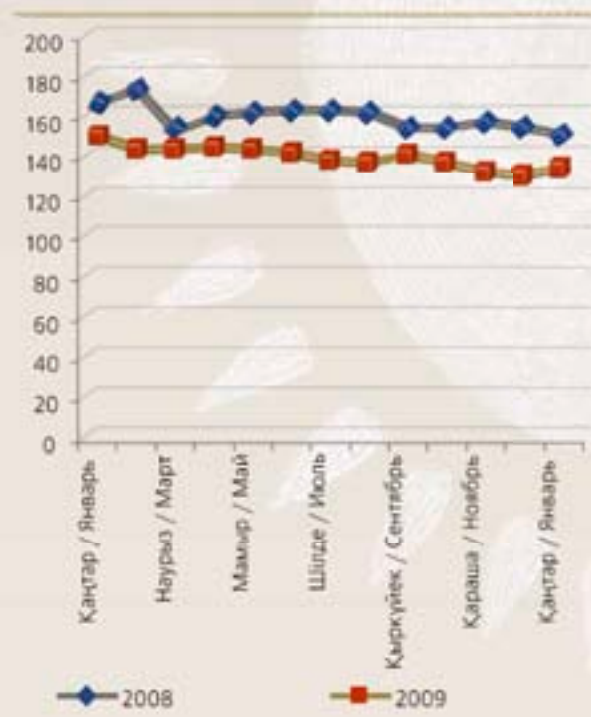
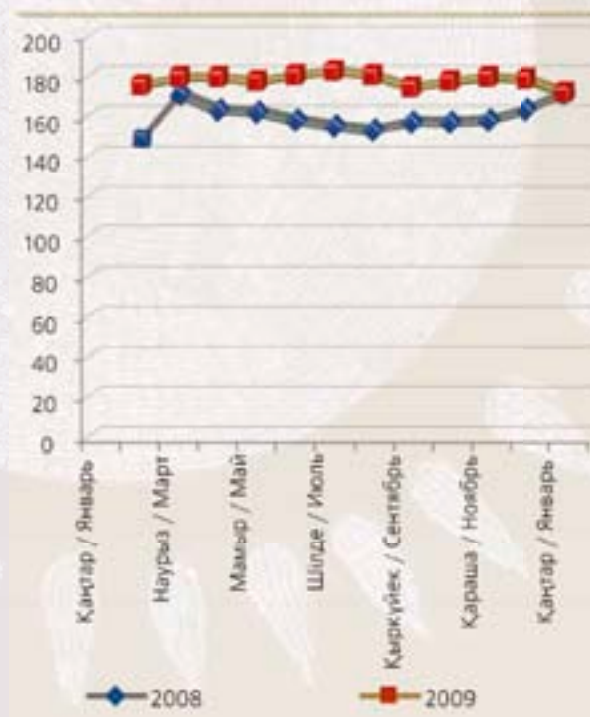

Диаграмма 18.
2008–2009 жылдары несиелік қызметкерлердің еңбек өнімділігі
 Продуктивность кредитных сотрудников в 2008–2009 годах

10. КЕСТЕ / ТАБЛИЦА 10. НЕСИЕЛІК ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІҢ ЕҢБЕК ӨНІМДІЛІГІ / ПРОДУКТИВНОСТЬ КРЕДИТНЫХ СОТРУДНИКОВ

	АЙЛАР / МЕСЯЦЫ												ОРТАША АЙЛЫҚ ӨНІМДІЛІК / СРЕДНЕМЕСЯЧНАЯ ПРОДУКТИВНОСТЬ
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
2008	152	174	165	165	161	157	155	160	160	161	166	174	163
2009	178	182	182	180	183	185	183	177	180	182	181	173	181

Количество кредитных сотрудников на конец 2009 года составляет 136 человек – это 43% от общего числа сотрудников. Данный показатель говорит о том, что КМФ имеет достаточно хороший показатель распределения персонала, однако в планах компании достичь уровня 50%.

Структура кредитного портфеля по филиалам в течение 2009 года практически не претерпела изменений. На 1 января 2010 года организация имеет:

- 8 действующих филиалов в городах: Талдыкорган, Шымкент, Алматы, Тараз, Туркестан, Астана, Караганда и Кызылорда

- 8 қызмет ететін филиалдар мына қалаларда: Талдықорған, Шымкент, Алматы, Тараз, Түркістан, Астана, Қарағанды және Қызылорда
- 8 стационарлық қосалқы кеңсе
- Кассалық торабы бар 13 бөлімше
- 24 мобильді қосалқы кеңсе

Өткен жылғыдай несиелік портфельінің мөлшері бойынша ірі филиалдар Шымкент және Алматы филиалы болып табылады, олардың жалпы несиелік портфельдегі үлестік салмағы сәйкесінше 27% және 19%. Екі жаңадан ашылған Қарағанды және Қызылорда филиалдары үлестік салмағын сәйкесінше 4% және 5% ұлғайтты (19, 20 Диаграмма).

Несиелік портфель бойынша туындауы мүмкін шығындарды өтеу үшін КМФ резервтер құрады. Компания несиелердің құнсыздануына резервтер мөлшерін іс жүзінде бұрын көтерген шығындары негізінде бағалайды. Шығындардың миграциясының коэффициенті соңғы 24 ай ішінде нақты көтерген шығындар миграциясының моделі негізінде анықталған, себебі 2007 жылы шығындар мүлдем болмаған. 2007 жыл бойынша деректерді миграция коэффициентіне қосу көрсеткіштерді алшақтатушы еді және резерв мөлшері елеулі түрде төмендетілетін еді.

(11 Кесте).

Диаграмма 19

**2008 жылы филиалдар бойынша
НП құрылымы**

Структура КП по филиалам в 2008 году

Диаграмма 20

**2009 жылы филиалдар бойынша
НП құрылымы**

Структура КП по филиалам в 2009 году

- 8 стационарных субофисов
- 13 отделений с кассовым узлом
- 24 мобильных субофиса

Как и в прошлом году, самыми крупными филиалами по размеру кредитного портфеля являются Шымкентский и Алматинский филиалы, с удельным весом в общем кредитном портфеле 27% и 19% соответственно. Двум молодым филиалам в городах Караганда и Кызылорда удалось увеличить удельный вес до 4% и 5% соответственно (Диаграммы 19, 20).

На покрытие возможных убытков по кредитному портфелю КМФ создает резервы. Компания оценивает размер резерва под обесценение кредитов на основании прошлого опыта понесенных фактических убытков.

Коэффициент миграции убытков был определен на основании модели миграции понесенных фактических убытков за последние 24 месяца, так как в 2007 году убытков практически не было понесено. Включение данных по 2007 году в расчет

коэффициента миграции размыло бы показатели, и размер резерва был бы существенно занижен (Таблица 11).

Денежные средства и их эквиваленты

Для поддержания ликвидности КМФ располагает денежными средствами и их эквивалентами. По состоянию на конец 2009 года денежные средства и их эквиваленты составили сумму 526 012 тыс. тенге. Согласно Учетной политике компания включает денежные средства в кассе, текущие счета и краткосрочные депозиты в банках в состав денежных средств с первоначальным сроком погашения до трех месяцев как денежные средства, так и их эквиваленты (Таблица 12).

Для более эффективного использования активов временный излишек денежных средств

11. КЕСТЕ / ТАБЛИЦА 11. РЕЗЕРВ ҚОЗҒАЛЫСЫ (МЫҢ ТЕҢГЕ) / ДВИЖЕНИЕ РЕЗЕРВА (В ТЫС. ТЕНГЕ)

	2008	2009
Жыл басына дейінгі қалдық / Остаток на начало года	73 356	106 014
Жыл ішінде таза құрылу / Чистое создание за год	435 398	86 680
Есептен шығару / Списания	-430 459	-171 139
Өтеу / Возмещение	27 719	53 659
Жыл соңындағы қалдық / Остаток на конец года	106 014	75 214

12. КЕСТЕ / ТАБЛИЦА 12. АҚШАЛАЙ ҚАРАЖАТТАР МЕН ОЛАРДЫҢ БАЛАМАЛАРЫ (МЫҢ ТЕҢГЕ) / ДЕНЕЖНЫЕ СРЕДСТВА И ИХ ЭКВИВАЛЕНТЫ (В ТЫС. ТЕНГЕ)

	2008	2009
Бастапқы өтеу мерзімі 3 айға дейінгі жедел депозиттер / Срочные депозиты с первоначальным сроком погашения до 3 месяцев	90 033	481 623
Банктердегі ақшалай қаражаттар / Денежные средства в банках	54 623	28 005
Кассадағы ақшалай қаражаттар / Денежные средства в кассе	32 864	16 384
	177 250	526 012

Ақшалай қаражаттар мен олардың баламалары

Өтімділікті қолдау үшін КМФ ақшалай қаражаттарға және олардың баламаларына ие болады. 2009 жылдың соңындағы жағдай бойынша ақшалай қаражаттар мен олардың баламалары 526 012 мың теңгені құрады. Есептік саясатқа сәйкес компания кассадағы, ағымдағы шоттардағы ақшалай қаражаттарды және банктердегі қысқа мерзімдік депозиттерді үш айға дейінгі бастапқы өтеу мерзімімен ақшалай қаражаттар құрамына ақшалай қаражат мен олардың баламалары ретінде енгізеді (12 Кесте).

Активтерді тиімді пайдалану үшін ақшалай қаражаттардың уақытша артығы бір күннен басталатын мерзімді жедел депозиттерде ұйыммен орналастырылады.

2009 жылы ақшалай қаражаттардың уақытша артығын басқаруды қайта орталықтандыру жүргізілді, енді бұл филиалдар деңгейінде жүргізіледі.

Банктердегі шоттар мен депозиттер

2009 жылдың 31 желтоқсанында 1 455 602 мың теңге сомасындағы қаражаттар (2008 ж.: 1 706 504 мың теңге) есептер бойынша ұйымның негізгі контрагенті болып табылатын, Центркредит банкіндегі валюталық депозиттерде орналастырылған болатын. Ұйымның шетелдік валютада міндеттілігі бар, сондықтан валюта курстарының валюталық өзгерістеріне байланысты валюталық тәуекелге ұшырауы мүмкін. Валюталық тәуекелді басқару үшін «back-to-back» схемасы қолданылады, алынған валюталық несиелер жергілікті банктегі валюталық депозитте орналастырылса, олардың кепілдігіне жергілікті валютада несиелер алынады.

Депозиттер сомасының төмендеуі жыл аралығында валюталық несиелерді өтеуге байланысты.

Белгіленген активтер

Белгіленген активтер негізгі құралдар мен материалдық емес активтерден тұрады.

2009 жылдың 31 желтоқсанында белгіленген активтердің болуы алдыңғы жылдармен салыстырғанда төменде ұсынылған. (13 Кесте).

Осылайша 2009 жылдың соңында КМФ Алматы, Талдықорған, Шымкент, Тараз және Түркістан қалаларында 6 кеңсе ғимараттарына және Алматы облысында қосалқы кеңселердің 5 кеңсе ғимараттарына ие.

Басқа активтер

«Басқа активтер» бабы 2008 жылмен салыстырғанда елеулі өзгерістерге ұшырамаған (14 Кесте).

Міндеттіліктер

2009 жылдың соңында баланстың пассивті бөлігінде келесі өзгерістер анықталған: баланстағы міндеттіліктің үлестік салмағы 2008 жылдың 83%-нан 2009 жылдың соңында 77%-ға, яғни 6% қысқарды, сәйкесінше меншікті капиталдың үлестік салмағы 17%-дан 23% дейін өсті (21 Диаграмма).

Қаржылық жағдай туралы есепте теңгеде айқындалған, «back-to-back» жүйесінде алынған, жергілікті банк алдындағы несиелер бойынша кредиторлық берешегі және өтеу мерзімдері әртүрлі, АҚШ долларындағы осы банкте алынған сәйкес кепілдемелік депозиттер жекелеген қаржылық құралдар ретінде ұсынылған. 2008 жылғы салыстырмалы деректер ағымдағы жылы қаржылық есептілікті ұсынуда өзгерістерді сәйкестендіру мақсатында қайта классификацияланған болатын.

2009 жылдың 31 желтоқсандағы жағдайы бойынша банктер мен басқа да қаржылық институттардан алынған несиелер көлемі 5 476 167 мың теңге құрады, ал 2008 жылдың соңында бұл көрсеткіш 6 533 999 мың теңге болған еді. Көрсеткіш

размещается организацией на срочных депозитах со сроком от одного дня.

В 2009 году была произведена децентрализация управления временными излишками денежных средств, теперь это делается на уровне филиалов.

Счета и депозиты в банках

На 31 декабря 2009 года средства в сумме 1 455 602 тыс. тенге (2008 г.: 1 706 504 тыс. тенге) были размещены на валютных депозитах в банке ЦентрКредит, который является основным контрагентом организации по расчетам. Организация имеет обязательства в иностранной валюте, и поэтому подвержена валютному риску в связи с изменениями валютных курсов валют. Для управления валютным риском используется схема «back-to-back», когда полученные валютные кредиты размещаются на валютные депозиты в местном банке, под залог которых получают кредиты в местной валюте.

Снижение сумм депозитов обусловлено погашением валютных кредитов в течение года.

Фиксированные активы

Фиксированные активы состоят из основных средств и нематериальных активов.

Наличие фиксированных активов на 31 декабря 2009 года представлено ниже в сравнении с предыдущим годом (Таблица 13).

Таким образом, на конец 2009 года КМФ владеет 6 офисными зданиями в городах Алматы, Талдыкорган, Шымкент, Тараз и Туркестан, а также 5 офисными зданиями субофисов в Алматинской области.

Прочие активы

Статья «Прочие активы» не претерпела существенных изменений по сумме по сравнению с 2008 годом (Таблица 14).

Обязательства

В пассивной части баланса на конец 2009 года отмечаются следующие изменения: удельный вес обязательств в балансе сократился на 6% – с 83% в 2008 году до 77% на конец 2009 года соответственно, удельный вес собственного капитала вырос с 17% до 23% (Диаграмма 21).

В отчете о финансовом положении кредиторская задолженность по кредитам перед местным банком, полученным по системе «back-to-back»,

13. КЕСТЕ / ТАБЛИЦА 13. БЕЛГІЛЕНГЕН АКТИВТЕР (МЫҢ ТЕҢГЕ) / ФИКСИРОВАННЫЕ АКТИВЫ (В ТЫС. ТЕНГЕ)

	2008	2009
Материалды емес активтер / Нематериальные активы	84 873	74 547
Негізгі құралдар, соның ішінде: / Основные средства, в том числе:	590 917	554 879
Жер / Земля	2 304	2 304
Ғимараттар мен құрылыстар / Здания и сооружения	420 134	411 593
Компьютерлер мен жабдықтар / Компьютеры и оборудование	46 448	35 328
Көлік құралдары / Транспортные средства	49 271	37 988
Басқалар / Прочие	72 760	67 666
БАРЛЫҒЫ бекітілген активтер: / ИТОГО фиксированные активы:	675 790	629 426

16% төмендеді, мұны жыл аралығындағы несиелік портфельдің қысқартылуына және активтер мен пассивтерді сәйкестендіру және осыған байланысты қаржылық шығындарды азайту үшін сыртқы көздерден тартылатын несиелер санын азайтуға қатысты басшылық шешіміне байланыстыруға болады. Нәтижесінде 2009 жылдың соңындағы жағдай бойынша левередж коэффициенті 246% құрады (субординарлық қарызды қоса алғанда), бұл алдыңғы жылдың көрсеткішінен 110% кем. Бүгінгі таңда KMF экономикалық жағдай жақсаратынын және ол өз қызметін кеңейтетінін ескере отырып, сыртқы заемдардың үлкен мөлшерін алу мүмкіндігіне ие екені оң аспект болып табылады.

2009 жылдың аралығында валюталар бойынша несиелер құрылымында елеулі өзгерістер болды (22 Диаграмма).

Валюталар бойынша құрылымның өзгеруі негізінен несиелерді теңгеде өтелетіндіктен және 2009 жылы ақпандағы валютаның кенеттен өсуіне байланысты болды, себебі валютадағы несиелер

көлемі мүлдем өзгерген жоқ деуге болады. Атап айтқанда, еуроғағы несиелердің 600 000 еуроға төмендеуі және доллардағы несиелер 1 000 000 долларға өсуі орын алды. Несиелерді теңгеде өтеу негізінен Ситибанк Қазақстаннан алынған 620 миллион теңге мөлшерінде несиені және «back-to-back» жүйесі бойынша несиелерді өтеуге байланысты (15 Кесте).

2009 жылдың нәтижесі тағы да KMF қаржылық тұрақты компания екенін дәлелдеді, тіпті дағдарыс жағдайында ол инвестиция үшін өз тартымдылығын жоғалтқан жоқ және кредиторлар талаптарына толық сәйкес.

Оның айғағы ретінде Dexia Micro-Credit Fund (BlueOrchard) несиелік портфельді толықтыруға 2 миллион АҚШ доллары мөлшерінде жаңа несиелер алуын, ЕҚДБ-мен 450 миллион теңге мөлшерінде заем туралы шартты бекітуін, Stichting Triodos Doen және Stichting Nivos-Triodos Fonds 2,8 миллион еуро сомасында несиені қайта қаржыландыруын,

Диаграмма 21.

2008–2009 жылдардағы пассив құрылымы
Структура пассивов в 2008–2009 годах

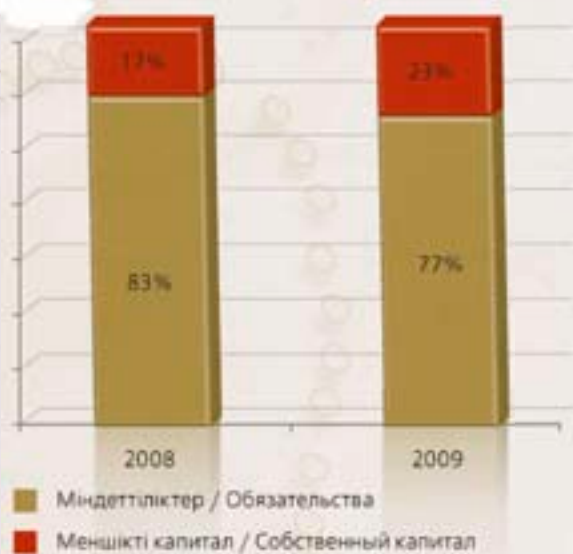
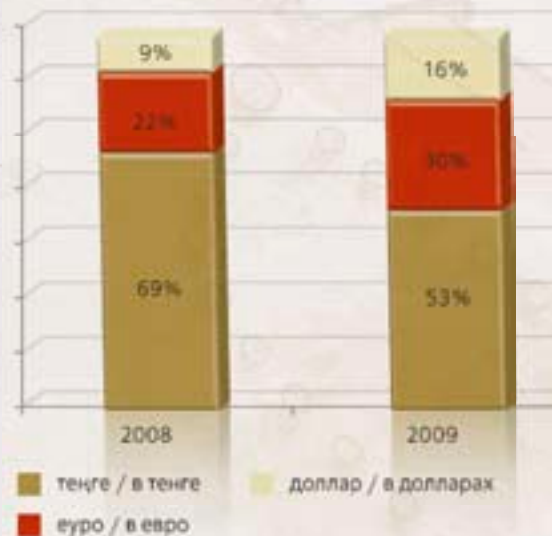

Диаграмма 22.

2008–2009 жылдары валюталар бойынша алынған несиелер құрылымы
Структура кредитов полученных по валютам в 2008–2009 годах

выраженная в тенге, и соответствующие гарантийные депозиты в этом же банке, выраженные в долларах США, с различными сроками погашения были представлены как отдельные финансовые инструменты. Сравнительные данные за 2008 год были реклассифицированы в целях соответствия изменениям в представлении финансовой отчетности в текущем году.

Объем кредитов от банков и прочих финансовых институтов по состоянию на 31 декабря 2009 года составил 5 476 167 тыс. тенге против 6 533 999 тыс. тенге на конец 2008 года. Снижение составило 16%, что можно связать со

сжатием кредитного портфеля в течение года и решением руководства уменьшить количество кредитов, привлекаемых из внешних источников, чтобы соотносить активы и пассивы и избежать связанные с этим финансовые расходы. В результате коэффициент левереджа (с учетом субординированного долга) по состоянию на конец 2009 года составил 246%, что на 110% меньше показателя прошлого года. Положительный аспект заключается в том, что у КМФ сейчас достаточно возможностей для получения большего количества внешних займов, с учетом того, что экономическая

14. КЕСТЕ / ТАБЛИЦА 14. БАСҚА АКТИВТЕР (МЫҢ ТЕҢГЕ) / ПРОЧИЕ АКТИВЫ (В ТЫС. ТЕНГЕ)

	2008	2009
Қызметкерлердің дебиторлық берешегі / Дебиторская задолженность работников	1 051	3 225
Шикізат пен материалдар / Сырье и материалы	6 383	2 974
Жеткізушілерге алдын ала төлем / Предоплаты поставщикам	1 305	4 539
Болашақ кезеңдердің сақтандыру шығындары / Расходы будущих периодов на страхование	2 734	2 045
Аванспен төленген салықтар және бюджетке басқа да алдын ала төлемдер / Налоги, оплаченные авансом, и прочие предоплаты в бюджет	242	453
Басқа / Прочее	937	664
	12 652	13 900

15. КЕСТЕ / ТАБЛИЦА 15. ВАЛЮТАЛАР ТҮРІ БОЙЫНША НЕСИЕЛЕР / КРЕДИТЫ ПО ВИДАМ ВАЛЮТ

	2008	2009	АЙЫРМА / ОТКЛОНЕНИЕ
теңгеде / в тенге	4 474 743 059 KZT	2 889 334 985 KZT	-1 585 408 073 KZT
еуроға / в евро	€8 250 000	€7 650 000	-€600 000
долларда / в долларах	\$5 000 000	\$6 000 000	\$1 000 000

сондайақ Центркредит Банкінен несиелер алуын айтуға болады.

Жергілікті валютада несиелер тарту әрқашан шетелдік валюталардың тұрақсыздығына байланысты артықшылықты бағыт болып саналатын. Жыл аралығында компания қызметкерлері осы бағытта біршама жұмыстар атқарды, нәтижесінде жыл соңында Stichting Triodos Doen және Stichting Nivos-Triodos Fonds валюталық несиелердің бір бөлігін теңгеге конвертациялау туралы келісімге қол жеткізілді. Сонымен қатар, көптеген халықаралық қаржылық институттардан несиелерді теңгемен алу туралы ұсыныстар түскенін айтуға болады.

Меншікті капитал

2009 жылдың 31 желтоқсанында меншікті капитал мөлшері 1 627 834 мың теңгені құрады, соның ішінде жарғылық капитал мөлшері 1 354 321 мың теңге болды (16 Кесте).

2009 жылы 2008 жылдың қорытындылары бойынша дивидендтер есептелген жоқ және төленген жоқ. Жалпы жиналыстың шешімімен 2008 жылдың 29 903 мың теңге мөлшеріндегі барлық таратылмаған табысты ықтимал шығындар үшін резервтік қорғау аудару жөнінде шешім қабылданды.

16 КЕСТЕ / ТАБЛИЦА 16. 2009 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІНДЕГІ КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ЕСЕП (МЫҢ ТЕҢГЕ) /
ОТЧЕТ ОБ ИЗМЕНЕНИЯХ В КАПИТАЛЕ ЗА ГОД, ЗАКОНЧИВШИЙСЯ 31 ДЕКАБРЯ 2009 ГОДА (В ТЫС. ТЕНГЕ)

МЫҢ ТЕҢГЕ / ТЫС. ТЕНГЕ	ЖАРҒЫЛЫҚ КАПИТАЛ / УСТАВНЫЙ КАПИТАЛ	ТАРАТЫЛМАҒАН ТАБЫС / НЕРАСПРЕДЕЛЕННАЯ ПРИБЫЛЬ	КАПИТАЛДЫҢ БАРЛЫҒЫ / ИТОГО КАПИТАЛА
2008 жылдың 1 қаңтары бойынша қалдық / Остаток по состоянию на 1 января 2008 года	1 081 000	273 321	1 354 321
Табыс және жиынтық табыстың барлығы / Прибыль и итого совокупного дохода	-	29 903	29 903
Жарғылық капитал / Уставный капитал	273 321	-	273 321
Әріптестерге төленген дивидендтер / Дивиденды, выплаченные партнерам	-	-273 321	-273 321
2008 жылдың 31 желтоқсаны бойынша қалдық / Остаток по состоянию на 31 декабря 2008 года	1 354 321	29 903	1 384 224
Табыс және жиынтық табыстың барлығы / Прибыль и итого совокупного дохода	-	243 610	243 610
2009 жылдың 31 желтоқсаны бойынша қалдық / Остаток по состоянию на 31 декабря 2009 года	1 354 321	273 513	1 627 834

ситуация улучшится и КМФ начнет расширять свою деятельность.

В течение 2009 года произошли значительные изменения в структуре кредитов по валютам (*Диаграмма 22*).

Изменение структуры по валютам произошло в основном из-за погашения кредитов в тенге и резкого роста валюты в феврале 2009 года, так как объем кредитов в валюте практически не изменился. В частности, произошло снижение кредитов в евро на 600 000 евро и рост кредитов в долларах на 1 000 000 долларов. Погашение кредитов в тенге было связано в основном с погашением кредита от Ситибанк Казахстан в размере 620 миллионов тенге и кредитов по системе «back-to-back» (*Таблица 15*).

Результаты 2009 года еще раз подтверждают, что КМФ является финансово устойчивой компанией, даже в условиях кризиса сохранившей привлекательность для инвестиций и соответствующей требованиям кредиторов.

Подтверждением тому является получение нового кредита от Dexia Micro-Credit Fund (BlueOrchard) в размере 2 миллионов долларов США на пополнение кредитного портфеля; заключение договора о займе в размере 450 миллионов тенге с ЕБРР; рефинансирование кредита от Stichting Triodos Doen и Stichting Hivos-Triodos Fonds в сумме 2,8 миллиона евро, а также получение кредитов в рамках кредитной линии от Банка ЦентрКредит.

Привлечение кредитов в местной валюте всегда было приоритетным направлением в связи с нестабильностью иностранных валют. В течение года сотрудниками компании велась определенная работа в данном направлении, результатом которой является достигнутая в конце года договоренность о конвертации части валютного кредита Stichting Triodos Doen и Stichting Hivos-Triodos Fonds в тенге. Также можно отметить, что от многих международных финансовых институтов получены предложения о получении кредитов в тенге.

Собственный капитал

На 31 декабря 2009 года размер собственного капитала составил 1 627 834 тыс. тенге, в том числе уставный капитал в размере 1 354 321 тыс. тенге (*Таблица 16*).

В 2009 году дивиденды по итогам 2008 года не начислялись и не выплачивались. Решением общего собрания было решено всю нераспределенную прибыль 2008 года в размере 29 903 тыс. тенге направить в резервный фонд под возможные убытки.

Маңғыстау (Мангистау)

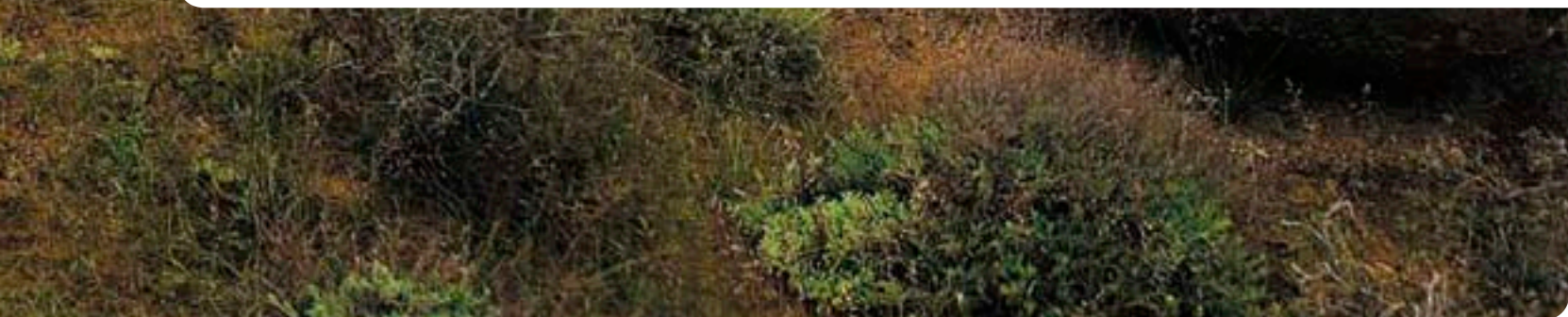
Маңғыстау – Қазақстанның оңтүстік-батысындағы Каспий теңізінің шығыс жағалауында орналасқан түбек. Шығысынан Үстірт үстіртіне өтетін түбекке жалғасып жатқан үстірт те осындай тауға ие. Осы өлкенің ең көрнекі жерлерінің бірі – оның таңғажайып пейзажы. Маңғыстау тауларының, соның ішіндегі биігі Бесшоқы тауының әдемілігі соншалықты жүздеген зерттеушілер мен туристтердің қызығушылығын тудырып, өзіне тартып тұрады.

Мангистау – полуостров на юго-западе Казахстана на восточном берегу Каспийского моря. Такое же название носит примыкающее к полуострову плато, восточнее переходящее в плато Устюрт. Визитная карточка этого края – его неземные пейзажи. Красота гор Мангистау, высочайшая из которых гора Бесшоқы, настолько необычайна, что завораживает и притягивает сотни исследователей и туристов.

Тәуелсіз аудит есебі

Отчет независимых аудиторов

ТОО «КПМГ Аудит»
Бизнес Центр «Коктем»
Пр. Достык, 180
Алматы, Казахстан, 050051

Телефон: +7 (727) 298 08 98
Факс: +7 (727) 298 07 08
E-mail: company@kpmg.kz

Отчет независимых аудиторов

Руководству ТОО «Микрокредитная организация «KazMicroFinance»

Мы провели аудит прилагаемой финансовой отчетности ТОО «Микрокредитная организация «KazMicroFinance» (далее, «Компания»), состоящей из отчета о финансовом положении по состоянию на 31 декабря 2009 года, отчетов о совокупном доходе, об изменениях в капитале и о движении денежных средств за год, закончившийся на указанную дату, и краткого изложения основных положений учетной политики и других поясняющих примечаний.

Ответственность руководства Компании за подготовку финансовой отчетности

Ответственность за подготовку и достоверное представление указанной финансовой отчетности в соответствии с Международными стандартами финансовой отчетности несет руководство Компании. Данная ответственность включает в себя: разработку, внедрение и поддержание системы внутреннего контроля, необходимой для подготовки и достоверного представления финансовой отчетности, не содержащей существенных искажений, допущенных вследствие недобросовестных действий или ошибок, выбор и применение соответствующей учетной политики, использование обоснованных применительно к обстоятельствам оценок.

Ответственность аудитора

Наша ответственность заключается в выражении мнения об указанной финансовой отчетности на основе проведенного нами аудита. Мы проводили аудит в соответствии с Международными стандартами аудита. Данные стандарты требуют от нас соблюдения применимых этических норм, а также планирования и проведения аудита таким образом, чтобы получить разумную уверенность в том, что финансовая отчетность не содержит существенных искажений.

Аудит включает в себя проведение процедур, направленных на получение аудиторских доказательств, подтверждающих числовые данные и раскрытия, содержащиеся в финансовой отчетности. Выбор процедур является предметом суждения аудитора, которое основывается на оценке риска наличия существенных искажений, допущенных вследствие недобросовестных действий или ошибок. В процессе оценки данного риска аудитор рассматривает систему внутреннего контроля, обеспечивающую подготовку и достоверное представление финансовой отчетности, с целью выбора соответствующих аудиторских процедур, но не с целью выражения мнения об эффективности системы внутреннего контроля. Аудит также включает оценку правильности использованных принципов бухгалтерского учета и обоснованности оценочных показателей, рассчитанных руководством, а также оценку представления финансовой отчетности в целом.

Мы полагаем, что полученные в ходе аудита доказательства дают нам достаточные основания для выражения нашего мнения.

ТОО «КПМГ Аудит», товарищество с ограниченной ответственностью, зарегистрированное по законодательству Республики Казахстан, член сети независимых фирм KPMG, входящих в ассоциацию KPMG International Cooperative («KPMG International»), Зарегистрированную по законодательству Швейцарии.

Мнение

По нашему мнению, прилагаемая финансовая отчетность отражает достоверно, во всех существенных отношениях, финансовое положение Компании по состоянию на 31 декабря 2009 года, а также результаты ее деятельности и движение денежных средств за год, закончившийся на указанную дату, в соответствии с Международными стандартами финансовой отчетности.

Прочие вопросы

Аудит финансовой отчетности Компании по состоянию на и за год, закончившийся 31 декабря 2008 года был проведен другими аудиторами, в отчете которых датированном 16 марта 2009 года выражено безусловно-положительное мнение касательно данной финансовой отчетности.

Абибуллаева Э. Ш.

Сертифицированный аудитор
Республики Казахстан,
Квалификационное свидетельство
аудитора № 0000288
от 11 ноября 1996 года

ТОО «КПМГ Аудит»

Государственная лицензия на занятие аудиторской деятельностью № 0000021, выданная Министерством финансов Республики Казахстан 6 декабря 2006 года

Нигаи А. Н.

Генеральный директор ТОО «КПМГ Аудит»,
действующий на основании Устава

8 апреля 2010 года

	Примечание	2009 г. тыс. тенге	2008 г. тыс. тенге
Процентные доходы	4	2,109,942	2,474,892
Процентные расходы	4	(655,649)	(745,999)
Чистый процентный доход		1,454,293	1,728,893
Чистая прибыль от операций с финансовыми инструментами, предназначенными для торговли		-	5,211
Чистый убыток от операций с иностранной валютой		(78,875)	26,298
Прочие расходы		(664)	(81)
		1,374,754	1,707,725
Убытки от обесценения кредитов, выданных клиентам		(86,680)	(435,398)
Затраты на персонал		(703,108)	(731,695)
Общие и административные расходы	5	(300,514)	(337,043)
Прибыль до налогообложения		284,452	203,589
Расход по подоходному налогу	6	(40,842)	(173,686)
Прибыль и итого совокупного дохода		243,610	29,903

Финансовая отчетность, представленная на страницах с 5 по 40, была одобрена руководством Компании 8 апреля 2010 года, и от имени руководства ее подписали:

Ш. Жусупов

Председатель Правления

З. Тасмагамбетова

Главный бухгалтер

Показатели отчета о совокупном доходе следует рассматривать вместе с примечаниями к данной финансовой отчетности, которые являются ее неотъемлемой частью.

	Примечание	2009 г. тыс. тенге	2008 г. тыс. тенге
АКТИВЫ			
Денежные средства и их эквиваленты	7	526,012	177,520
Счета и депозиты в банках	8	1,455,602	1,706,504
Кредиты, выданные клиентам	9	4,556,005	5,404,961
Текущий налоговый актив		439	8,545
Основные средства	10	554,879	590,917
Нематериальные активы	11	74,547	84,873
Прочие активы	12	13,900	12,652
Итого активов		7,181,384	7,985,972
ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
Кредиторская задолженность по кредитам	13	5,476,167	6,533,999
Прочие обязательства	14	63,399	45,792
Отсроченное налоговое обязательство	6	13,984	21,957
Итого обязательств		5,553,550	6,601,748
КАПИТАЛ			
Уставный капитал	15	1,354,321	1,354,321
Нераспределенная прибыль		273,513	29,903
Итого капитала		1,627,834	1,384,224
Итого обязательств и капитала		7,181,384	7,985,972
Условные обязательства	18		

Показатели отчета о финансовом положении следует рассматривать вместе с примечаниями к данной финансовой отчетности, которые являются ее неотъемлемой частью.

	2009 г. тыс. тенге	2008 г. тыс. тенге
ДВИЖЕНИЕ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ ОТ ОПЕРАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ		
Прибыль до налогообложения	284,452	203,589
<i>Корректировка:</i>		
Износ и амортизация	56,632	45,193
Процентные доходы	(2,109,942)	(2,474,892)
Процентные расходы	655,649	745,999
Убытки от обесценения	86,680	435,398
Убыток от выбытия основных средств	1,600	2,009
Нереализованная прибыль от операций с иностранной валютой	(374,265)	(7,920)
Использование денежных средств от операционной деятельности до изменений в операционных активах и обязательствах	(1,399,194)	(1,050,624)
(Увеличение)/уменьшение операционных активов		
Счета и депозиты в банках	175,676	1,188,468
Задолженность партнеров	-	49,006
Кредиты, выданные клиентам	762,275	554,201
Прочие активы	(8,556)	34,896
Увеличение операционных обязательств		
Прочие обязательства	17,607	30,113
Чистое (выбытие)/поступление денежных средств от операционной деятельности до уплаты налогов	(452,192)	806,060
Вознаграждение полученное	2,025,652	2,475,442
Вознаграждение уплаченное	(630,337)	(693,597)
Подходный налог уплаченный	(33,446)	(208,410)
Движение денежных средств от операционной деятельности	909,677	2,379,495
ДВИЖЕНИЕ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ ОТ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ		
Приобретение основных средств	(14,245)	(93,806)
Поступления от продажи основных средств	2,704	2,949
Приобретение нематериальных активов	(280)	(81,538)
Использование денежных средств в инвестиционной деятельности	(11,821)	(172,395)
ДВИЖЕНИЕ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ ОТ ФИНАНСОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ		
Вклад в уставный капитал	-	273,321
Поступление от привлечения кредитов	567,440	1,566,225
Погашение кредитов	(1,134,925)	(3,835,441)
Дивиденды, выплаченные партнерам	-	(273,321)
Использование денежных средств от финансовой деятельности	(567,485)	(2,269,216)
Чистое увеличение/(уменьшение) денежных средств и их эквивалентов	330,371	(62,116)
Денежные средства и их эквиваленты на начало года	177,520	-
Влияние изменений валютных курсов на величину денежных средств и их эквивалентов	18,121	239,636
Денежные средства и их эквиваленты на конец года (Примечание 7)	526,012	177,520

Показатели отчета о движении денежных средств следует рассматривать вместе с примечаниями к данной финансовой отчетности, которые являются ее неотъемлемой частью.

тыс. тенге	Уставный капитал	Нераспределенная прибыль	Итого капитала
Остаток по состоянию на 1 января 2008 года	1,081,000	273,321	1,354,321
Прибыль и итого совокупного дохода	-	29,903	29,903
Внос в уставный капитал	273,321	-	273,321
Дивиденды, выплаченные партнерам	-	(273,321)	(273,321)
Остаток по состоянию на 31 декабря 2008 года	1,354,321	29,903	1,384,224
Прибыль и итого совокупного дохода	-	243,610	243,610
Остаток по состоянию на 31 декабря 2009 года	1,354,321	273,513	1,627,834

Показатели отчета об изменениях в капитале следует рассматривать вместе с примечаниями к данной финансовой отчетности, которые являются ее неотъемлемой частью.

№	ФИЛИАЛДЫҢ/БӨЛІМШЕНІҢ АТАУЫ НАЗВАНИЕ ФИЛИАЛА/ОТДЕЛЕНИЯ	ТОЛЫҚ ЗАҢДЫ МЕКЕНЖАЙЫ ПОЛНЫЙ ЮРИДИЧЕСКИЙ АДРЕС	ТЕЛЕФОНЫ, ФАКСЫ ТЕЛЕФОН, ФАКС
	«КМФ» МҚҰ» ЖШС Бас офісі Головной офис ТОО «МКО «КМФ»	050010, Алматы қ., Қалдаяқов к-сі, 30 050010, г. Алматы, ул. Калдаякова, 30	8 (727) 250-68-77 ф. 250-68-76
1	Алматы қ. Филиал Филиал в г. Алматы	050009, Алматы қ., Розыбакиев к-сі, 45-Г 050009, г. Алматы, ул. Розыбакиева, 45-Г	8 (727) 278-78-50 ф. 269-89-66
	Алматы қ. филиалының Есік бөлімшесі Иссыкское отделение филиала в г. Алматы	040400, Алматы обл., Еңбекші қазақ ауданы, Есік қ., Жаманқараев к-сі, 68-үй 040400, Алматинская обл., Енбекшиказахский р-н, г. Есик, ул. Жаманқараева, д. 68	8 (72775) 4-03-20 8(72775) 4-54-01
	Алматы қ. филиалының Ұзынағаш бөлімшесі Узынагашское отделение филиала в г. Алматы	040600, Алматы обл., Жамбыл ауданы, Ұзынағаш ауылы, Төле-би к-сі, 44-үй 040600, Алматинская обл., Джамбульский р-н, с. Узынағаш, ул. Төле-би, д. 44	8 (72770) 2-32-23
	Алматы қ. филиалының Талғардағы қосалқы офісі Субофис Талғар филиала в г. Алматы	041600, Алматы обл., Талғар ауданы, Талғар қ., Делегатская к-сі, 11, «Астана» Сауда орталығы 041600, Алматинская обл., Талгарский р-н, г. Талғар, ул. Делегатская, 11, Торговый Центр «Астана»	8 (72774) 2-10-77
	Алматы қ. Шелек филиалының қосалқы офісі Субофис Шелек филиала в г. Алматы	040462, Алматы обл., Еңбекші қазақ ауданы, Шелек ауылы, Малай Батыр к-сі, 132 040462, Алматинская обл., Енбекшиказахский р-н, с. Шелек, ул. Малай Батыра, 132	8 (727776) 2-34-65
2	Астана қ. Филиал Филиал в г. Астана	010000, Астана қ., Абай даңғылы, 63 ВП – 1 010000, г. Астана, проспект Абая, 63 ВП – 1	8 (7172) 405755, 405756 ф. 8 (7172) 405769
3	Қарағанды қ. Филиал Филиал в г. Караганда	100000, Қарағанды қ., Бұхар Жырау к-сі, 55 100000, г. Караганда, ул. Бухар Жырау, 55	8 (7212) 41-27-56 ф. 42-51-33
4	Қызылорда қ. Филиал Филиал в г. Кызылорда	120014, Қызылорда қ., Әлмағанбетов к-сі, 30 120014, г. Кызылорда, ул. Алмағанбетова, 30	8 (7242) 26-38-47 ф. 26-47-31
	Қызылорда қ. филиалының Шиелі бөлімшесі Шиелинское отделение филиала в г. Кызылорда	120700, Қызылорда обл., Шиелі ауданы, Шиелі ауылы, Дәулеткерей к-сі, нөмірі жоқ 120700, Кызылординская обл., Шиелинский р-н, пос. Шиели, ул. Даулеткерей, б/н	8 (72432) 4-27-99 ф. 4-22-31
5	Тараз қ. Филиал Филиал в г. Тараз	080001, Тараз қ., Байзақ Батыра к-сі, 187 080001, г. Тараз, ул. Байзақ Батыра, 187	8 (7262) 46-80-71 ф. 46-80-72
	Тараз қ. филиалының Мерке бөлімшесі Меркенское отделение филиала в г. Тараз	080500, Жамбыл обл., Мерке ауданы, Мерке ауылы, Мұсабеков к-сі, 1-үй 080500, Жамбылская обл., Меркенский р-н, с. Мерке, ул. Мусабекова, д.1	8 (72632) 2-33-88
	Тараз қ. филиалының Жуалы бөлімшесі Жуалыинское отделение филиала в г. Тараз	080300, Жамбыл обл., Жуалы ауданы, Бауыржан Момышұлы ауылы, Щорс к-сі, 15-үй 080300, Жамбылская обл., Жуалынский р-н, с. Бауржан Момышулы, ул. Щорса, д. 15	8 (72635) 2-01-16
	Тараз қ. филиалының Шу бөлімшесі Шуское отделение филиала в г. Тараз	081000, Жамбыл обл., Шу ауданы, Шу ауылы, Сәтпаев к-сі, 159, 18-пәтер 081000, Жамбылская обл., Шуский р-н, с. Шу, ул. Сатпаева, 159, кв. 18	8 (72643) 2-48-15
	Тараз қ. филиалының Құлан ауылындағы қосалқы офіс Субофис с. Кулан филиала в г. Тараз	080900, Жамбыл облысы, Тұрар Рысқұлов ауданы, Құлан ауылы, Жібек жолы к-сі, 77-үй 080900, Жамбылская область, Турар Рыскуловский район, с. Кулан, ул. Жибек жолы, д. 77	8 (72631) 2-16-89
6	Талдықорған қ. Филиал Филиал в г. Талдыкорган	040000, Талдықорған қ., Абай к-сі, 245 040000, г. Талдықорған, ул. Абая, 245	8 (7282) 27-03-51 ф. 27-08-56

№	ФИЛИАЛДЫҢ/БӨЛІМШЕНІҢ АТАУЫ НАЗВАНИЕ ФИЛИАЛА/ОТДЕЛЕНИЯ	ТОЛЫҚ ЗАҢДЫ МЕКЕНЖАЙЫ ПОЛНЫЙ ЮРИДИЧЕСКИЙ АДРЕС	ТЕЛЕФОНЫ, ФАКСЫ ТЕЛЕФОН, ФАКС
	Талдықорған қ. филиалының Жаркент бөлімшесі Жаркентское отделение филиала в г. Талдықорған	041300, Алматы обл., Панфилов ауданы, Жаркент қ., Жібек-Жолы к-сі, 61-үй, 3-пәтер 041300, Алматинская обл., Панфиловский р-н, г. Жаркент, ул. Жибек-Жолы, д. 61, кв. 3	8 (72831) 5-04-56
	Талдықорған қ. филиалының Ақсу қосалқы офісі Аккусский субофис филиала в г. Талдықорған	040100, Алматы обл., Ақсу ауданы, Жансүгіров ауылы, Желтоқсан к-сі, 4 040100, Алматинская обл., Аккусский р-н, п. Жансугурова, ул. Желтоқсан, 4	8 (72832) 2-11-77
	Талдықорған қ. филиалының Сарқанд бөлімшесі Саркандское отделение филиала в г. Талдықорған	041400, Алматы обл., Сарқанд ауданы, Сарқанд қ., Бұғыбай батыр к-сі, 1 041400, Алматинская обл., Саркандский р-н, г. Сарқанд, ул. Бугыбай батыра, 1	8 (72839) 2-16-99
	Талдықорған қ. филиалының Сарыөзек қосалқы офісі Субофис Сарыозек филиала в г. Талдықорған	041100, Алматы обл, Кербұлақ ауданы, Сарыөзек, Вожакин к-сі, 10, 3-пәтер 041100, Алматинская обл, Кербулакский р-н, пгт. Сарыозек, ул. Вожакина, 10, кв. 3	8 (72840) 3-19-51
	Талдықорған қ. филиалының Алакөл қосалқы офісі Алакольский субофис филиала в г. Талдықорған	040200, Алматы обл, Алакөл ауданы, Садық Құсайын к-сі, 92 040200, Алматинская обл, Алакольский р-н, ул. Садық Кусайына, 92	8 (72833) 2-35-03
7	Түркістан қ. Филиал Филиал в г. Туркестан	161200, ОҚО, Түркістан қ., С. Ерубәев к-сі, 249-а 161200, ЮКО, г. Туркестан, ул. С. Ерубәева, 249-а	8 (72533) 4-33-41 ф. (72533) 4-33-42
	Түркістан қ. филиалының Төрткөл қосалқы офісі Субофис Тортколь филиала в г. Туркестан	160612, ОҚО, Ордабасы ауданы, Төрткөл ауылы, Қонаев к-сі нөмірі жоқ 160612, ЮКО, Ордабасинский р-н , с. Тортколь, ул. Конаева б/н	8(72530)4-26-49
8	Шымкент қ. Филиал Филиал в г. Шымкент	160000, Шымкент қ., Төле-би к-сі, 27-а 160000, г. Шымкент, ул. Төле-би, 27-а	8 (7252) 53-52-99 ф. 54-51-58
	Шымкент қ. филиалының Сарыағаш бөлімшесі Сарыағашское отделение филиала в г. Шымкент	160900, ОҚО, Сарыағаш ауданы, Сарыағаш қ., Исмаилов к-сі, нөмірі жоқ 160900, ЮКО, Сарыағашский р-н, г. Сарыағаш, ул. Исмаилова, б/н	8 (72537) 2-36-01
	Шымкент қ. филиалының Түлкібас бөлімшесі Тюлькубасское отделение филиала в г. Шымкент	161300, ОҚО, Түлкібас ауданы, Тұраркент қ., Т. Рысқұлов к-сі, 257 161300, ЮКО, Тюлькубасский р-н, с. Тураркент, ул. Т. Рыскулова, 257	8 (72538) 5-36-71
	Шымкент қ. филиалының Төле би бөлімшесі Толембийское отделение филиала в г. Шымкент	161100, ОҚО, Төле би ауданы, Ленгер қ., Қонаев к-сі, 2 161100, ЮКО, Толембийский р-н, г. Ленгер, ул. Кунаева, 2	8 (72547) 6-01-92
	Шымкент қ. филиалының Сайрам бөлімшесі Сайрамское отделение филиала в г. Шымкент	160800, ОҚО, Сайрам ауданы, Ақсукент ауылы, Жібек Жолы к-сі, 56 160800, ЮКО, Сайрамский р-н, с. Ақсукент, ул. Жибек Жолы, 56	8 (72531) 2-40-74
	Шымкент қ. филиалының Қазығұрт бөлімшесі Казыгуртское отделение филиала в г. Шымкент	160300, ОҚО, Қазығұрт ауданы, Қазығұрт ауылы, Қонаев к-сі, нөмірі жоқ 160300, ЮКО, Казыгуртский р-н, с. Казыгурт, ул. Кунаева, б/н	8 (72539) 2-20-81
	Шымкент қ. филиалының Арыс қосалқы офісі Субофис Арысь филиала в г. Шымкент	160100, ОҚО, Арыс қ., Төле би к-сі, 25 160100, ЮКО, г. Арысь, ул. Төле би, 25	8 (72540) 2-30-35

ҚАЗАҚСТАН

Ш Ы Н Д А Р Ы

Мұғалжар тауы

горы Мугоджары

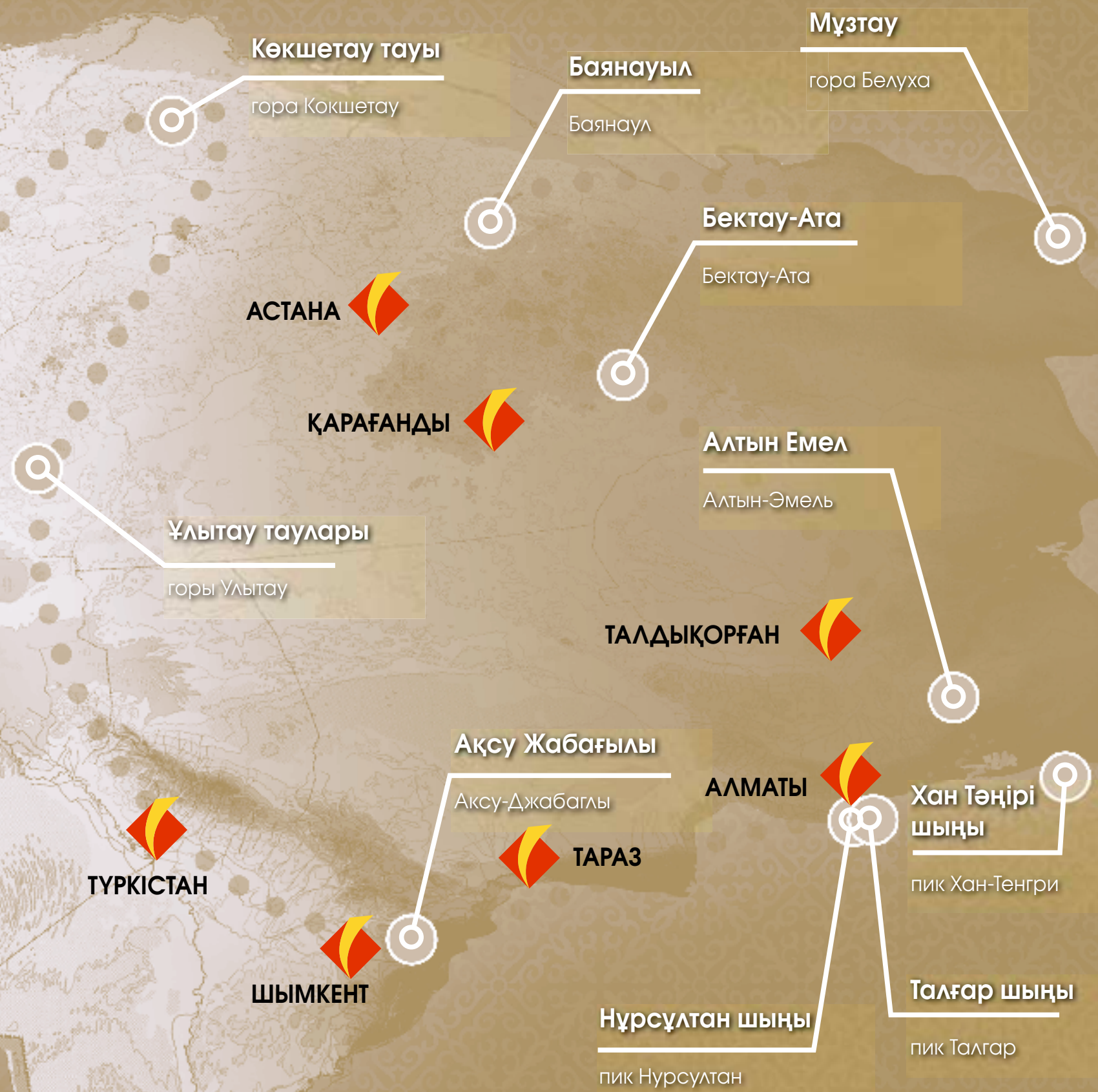
Маңғыстау

Мангистау

ҚЫЗЫЛОРДА

ВЕРШИНЫ КАЗАХСТАНА

www.kmf.kz